

آواز

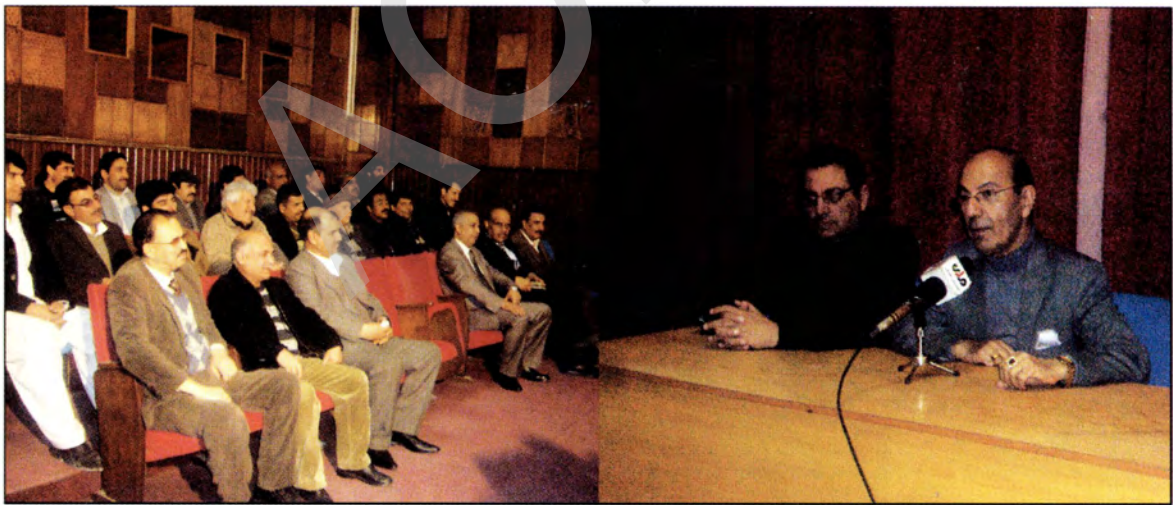
ملی

شماره پنجم و ششم سال ۱۳۹۲
نشریه رادیو تلویزیون ملی افغانستان

مراسم جشنواره ی پایانی غزنی به حیث پایتخت
فرهنگ اسلامی برگزار شد.

دو کتور سید مغدوم رهین وزیر اطلاعات و فرهنگ و محمد زرین انخُور ریسی
عمومی رادیو تلویزیون ملی در محفل به مناسبت تشویق از کارمندان ریاست
تخنیکی رادیو تلویزیون ملی جهت نشر مراسم جشنواره ی پایانی غزنی به حیث
پایتخت فرهنگ اسلامی سپاس و قدر دانی نمود .

به نام خداوند توانا

ملی

رادیو تلویزیون ملی افغانستان

شماره پنجم و ششم آواز سال ۱۳۹۲

دربارگ های این شماره

دربارگ های این شماره

- ۲..... مقدمه ✓
- ۳..... ارواښاد مارشال فهيم ✓
- ۶..... رویداد های فرهنگی ✓
- ۸..... مسوولیت اجتماعی ژورنالستان ✓
- ۱۰..... په هېواد مین شاعر محسن ✓
- ۱۲..... شاعری از حلقه ی عارفان ✓
- ۱۴..... ارواښاد استاد محمد صدیق ✓
- ۱۶..... موسیقی اصیل افغانستان ✓
- ۱۸..... شناسایی کارمندان ✓
- ۲۰..... د کونړ ملي رادیو تلویزیون ✓
- ۲۲..... تلویزیون ماهوار ره یی ✓
- ۲۴..... د فولکلور تعریف او ارزښتونه ✓
- ۲۶..... آشنایی با تلویزیون ملی جوزجان ✓
- ۲۸..... ملي رادیو تلویزیون د خپلو ✓
- ۳۰..... مراسم جشنواره ی پایانی غزنی ✓
- ۳۲..... رادیو د خلکو او اولس تر منځ ✓
- ۳۳..... البوم هنری ✓
- ۳۷..... صفحه شعر ✓
- ۴۰..... سینما و تماشاگران ✓
- ۴۲..... د هېواد د سولی او د خپل ولس ✓
- ۴۴..... خبر نگاری تخصصی ✓
- ۴۷..... کار حرفه یی و مسلکی ✓
- ۵۴..... تاریخچه مستند سازی در جهان ✓
- ۵۶..... نوروژ په افغانستان کی ✓
- ۵۸..... نوروژ و مسوولیت های رادیو و ✓
- ۶۰..... د رادیویی کلیپونو غوراوی ✓
- ۶۲..... تلویزیون پلاسمایی و LCD ✓
- ۶۴..... پلان نشراتی تلویزیون ملی ✓
- ۶۶..... پلان نشراتی رادیو ملی ✓

صاحب امتیاز : رادیو تلویزیون ملی افغانستان

مدیر مسوول : لمیه احمدزی

عضو مسلکی : ظهور کمال

دیزاین : محمد ظریف اسدی

مسوول چاپ : حسیب الله حسیب

آدرس : سرک ۱۳ وزیر محمد اکبر خان

ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی افغانستان

تلفون : ۰۲۰۲۳۱۰۷۳۵

ایمیل آدرس

awazrta@yahoo.com

تیراز : (۷۰۰)

شرح پستی: شهزاد عدیل آواز جوان

آواز در ویرایش و محتوا کردن نوشته ما آزاد است

چاپ مطبعه آزادی

انتخابات او د ملي رسنی ملي دريځ

د افغانستان د جمهوري رياست را روان انتخابات له خوراخونو څخه د پام وړ دي. لومړنی خبره داده چې دا به لومړی ځل وي چې له يو منتخب جمهور ريس څخه د ولسواکي د اصولو او د افغانستان د اساسي قانون په رڼا کې، بل منتخب جمهور ريس ته واک ليردول کېږي.

د واک له دغه ليرد سره سم، افغانستان له نويو پېښو او چلېنجونو سره، هم مخامخ دی. د کال تر پای به امنيتي مسايل په بشپړه توگه د افغان امنيتي ځواکونو په لاس کې وي، د ناتو ځواکونه به بيا په بشپړه توگه له افغانستانه وځي او که له امريکې سره امنيتي او دفاعي موافقه لاسليک شوه، نو يوه محدودده برخه به يې د ځانگړو موخو لپاره په افغانستان کې پاتې وي.

دغه راز په وطن کې د يوې تلپاتې سولې لپاره د هڅو د بهير گړنديتوب به د نوي جمهور ريس له لومړيتوبونو څخه وي. دا ټول هغه ټکي دي چې را روانې ټاکنې پکې خپل ارزښت زياتوي او له همدې کبله د افغانستان خلک دغو انتخاباتو ته په جدي سترگه گوري، څاري يې او داسې پايلو ته سترگې پر لاره دي چې له هر ډول لاس وهنو څخه پاکې وي او په ريښتيني توگه د ټول ملت د ارادې څرگندونه وکړي.

په دې لړ کې د رسنيو دريځ څرگند دی. رسنی د رڼو او قانوني انتخاباتو لپاره، د خلکو د پوهاوي لپاره او د نوماندانو او د ولس تر مينځ د خبرو اترو، تفاهم او سوال او ځواب له ليارې ددې بهير د شفافيت او د غوره نوماندانو د تثبیتولو غوره معيارونه خلکو ته وړاندې کول.

د افغانستان ملي راډيو تلوېزيون هم د يوې ملي رسنی په توگه په بشپړه توگه د انتخاباتو په بهير کې ناپېيلی دريځ لري. ټولو نوماندانو ته يې برابر امکان برابر کړی او له دې وروسته هم هڅه کوي چې ټولو ته برابره موقع او برابر امکانات ورکړي چې خپلې تگلارې او پروگرامونه او خپل راتلونکي اهداف له خپل ولس سره ددې رسنی له ليارې شريک کړي.

د افغانستان د ملي راډيو تلوېزيون کمیسیون د خپلو مصوبو له ليارې، د قانون په رڼا کې د انتخاباتو لپاره ځانگړې گړنلاره ټاکلې ده. دغه گړنلاره د ټولو نوماندانو لپاره د برابرۍ او انصاف له مخې برابره شوې او په ټولو خپرونو کې عملي کېږي. ملي راډيو تلوېزيون به په دغه ستره ملي پروسه کې په ريښتيني توگه د يوې ملي رسنی له دريځه پراخ گډون ولري او د راتلونکي لپاره به په همدې اقدام سره داسې اصول تثبیت کړي چې بيا به پکې د کوم نوماند په گټه يا زيان د کوم اقدام هېڅ امکان نه وي موجود. دغه گام بايد د يوې غوره عنعنې په توگه ددې ملي رسنی د کار د لومړۍ کړنې په ډول په پام کې ولرو. په افغانستان کې د شفافو ټولټاکنو او په رسنيو کې يې د دقيق انعکاس له هيلو سره.

س. سمیع

د افغانستان د یو ملي، سیاسي او نوميالي شخصیت مارشال محمد قسیم فهمیم مرینه

روسي
یرغلګرو په
ضد یې انتقام
ورخ په ورخ
را پارېدو. د
مجاهیدینو
ډلې ډلې
جوړېدلې. په
دغه وخت
کې مارشال د
کونړ ولایت
د شیکل په

په ډېرې
خواشینې سره
باید وویل
شي چې د
روان کابل د
کب میاشتي
په ۱۸ مه د
یکشنبې په
ورخ چې د
۲۰۱۴ ز کال
د مارچ د
میاشتي په ۹

ولسوالۍ کې د مجاهیدینو د
یوې ډلې سره یو ځای شو. او
د ورسانو پر ضد یې وسله وال
جهاد پیل کړ. د جهاد په ۱۴
کلونو کې مارشال صاحب و
کولای شول چې په پنجشېر او
د هېواد په نورو شمالي
ولایتونو کې د هېواد د ملي
قهرمان احمدشاه مسعود په
ملګرتیا او لارښوونه د شورې
اتحاد د سرو د لښکرو په
وړاندې د هر ډول قربانی په
منلو سره و جنګېږي. کله چې
په ۱۳۷۱ لمريز کال د غويي د
میاشتي په ۸ مه په کابل کې د
مجاهیدینو حکومت جوړ شو،
مارشال صاحب د امنیت

دارالعلوم مدرسه کې شامل
شو.
دا داسې وخت و، چې د
پخواني شوروي اتحاد سرو
لښکرو په افغانستان یرغل کړی
و، او په افغانستان کې د
شوروي اتحاد د پوځي یرغل
په ضد د جهاد د بندوبست
انګازې په مرکز او د افغانستان
په ټولو ولایتونو کې خورې
وې، او په خاګل خاګل سیمو د
افغان مجاهیدینو د خپل
تاريخي او اسلامي مسوولیتونو
له مخې په روسي لښکرو
بریدونه پیل کړي وو. په دغه
وخت کې د مارشال صاحب د
خوانی دوره پیل شوې وه، او د

مه له غرمې مخکې د افغانستان
ملي، سیاسي او پوځي
شخصیت مارشال محمد قسیم
فهمیم د هغې ناروغۍ له امله
چې ورپېښه شوې وه، د ۵۶
کالو په عمر له دې فاني نړۍ
څخه سترګې پټې کړې.
انا لله و انا اليه راجعون
مارشال محمد قسیم فهمیم په
۱۳۳۶ لمريز کال کې د پنجشېر
ولایت د عمرض په کلي کې
په یوه روحاني کورنۍ کې
سترګې نړۍ ته پرانستلې.
لومړۍ زده کړې یې په پنجشېر
کې سرته ورسولې او د لوړو
زده کړو لپاره د کابل په عربي

د وزير په توگه و ټاكل شو، او دغه ستره دنده يې په ډېره بڼه توگه سرته ورسوله. په ۱۳۷۵ لمريز كال د تلې د مياشتې په ۶ مه كله چې طالبان كابل ته ننوتل، نو مارشال صاحب له خپلو ځواكونو او مجاهدينو سره د هېواد شمال ولايتونو ته روان شو، او د احمدشاه مسعود په قوماندې يې د طالبانو په وړاندې مقاومت پيل كړ، چې ددغه جهاد او مقاومت په بهير كې مارشال صاحب و كولاى شول چې د طالبانو په وړاندې خپل جهادي ځواكونه په راتلونكې باندې په پوره باور سره يو موټى وساتي.

كله چې په ۱۳۸۰ لمريز كال د وږي د مياشتې په ۱۸ مه د خواجه بهاوالدين په ولسوالۍ كې په يو توروريستي بريد كې احمدشاه مسعود شهيد كړى شو، نو د جهاد او مقاومت د ځواكونو عمومي قومانداني مارشال صاحب ته ور كړل شوه. كله چې د سېپتمبر په ۱۱ مه د امريكا په سوداگريز مركز د القاعدې له لوري بريد وشو او نوموړى سوداگريز مركز پكې له مينځه ولاړ، نو امريكا په افغانستان كې د القايدي ډله ددغه ناوړه پېښې مسووله وگڼله، او ددغه ډلې د له مينځه وړلو لپاره چې طالبانو يې حمايت كاوه، افغانستان ته را

روانه شوه، او په ۱۳۸۰ لمريز كال د وږي په مياشت كې يې په افغانستان كې د طالبانو سنگرونه او مركزونه د B-۵۲ آلوتكو د بمبارۍ لاندې ونيول او هم يې د طالبانو په لمنځه وړلو كې د جهاد او مقاومت د ځواكونو مرسته وه، چې د مارشال محمد قسيم فهيم تر قوماندانۍ لاندې يې د طالبانو سره مخامخ جگړه كوله، له خان سره يې ملگري كړه. او بالاخره په دې و توانېدل چې د ۱۳۸۰ لمريز كال د لړ د مياشتې په ۲۲ مه د جهاد او مقاومت ځواكونه د مارشال صاحب په قوماندې كابل ته را ننوتل. طالبان په بشپړ ډول له افغانستان څخه ووتل او په كابل كې بيا د مجاهدينو حكومت د استاد برهان الدين رباني په مشرۍ جوړ شو.

كله چې د بن تاريخي موافقي له مخې په ۱۳۸۰ لمريز كال د مرغومي د مياشتې په لومړۍ ورځ د قدرت واك له استاد برهان الدين رباني څخه حامد كرزي ته انتقال شو، نو مارشال محمد قسيم فهيم د حامد كرزي په لند مهاله او مينځ مهاله اداره كې د دفاع د وزير په توگه كار وكړ. د ولسمشر حامد كرزي په لومړنۍ دوره كې مارشال صاحب د ولسمشر

لومړى مرستيال او د ولسمشرۍ په دوهمه دروه كې بيا هم د ۲۶ \ ۸ \ ۱۳۸۸ د ولسمشر د لومړي مرستيال په توگه د وفادارۍ لوړه وكړه. په تېرو ۱۳ كلونو كې مارشال صاحب د بېړنۍ لوبې جرگې په جوړېدلو، د اساسي قانون په تصويب، په ټولټاكنو، د افغانستان په اړه د ټولو نړيوالو سفارتونو په جوړولو، د لويو جرگو جوړولو د بهرنيو هېوادونو سره د ستراتيژيکو همكاريو، د سندونو په لاسليكو، د هېواد د كورني او بهرني سياست په پلي كولو، او په هېواد كې د ټولو افغانانو په يووالي او يوستون كې نه هېرېدونكې هلې ځلې كړې دي.

د خپل كار په بهير كې يې د افغانستان د آبادۍ او ترقي لپاره زيات بهرني سفرونه كړي دي او د هېواد د ملي اردو، ملي پوليسو او نورو امنيتي ځواكونو په پياوړتيا كې يې د قدر وړ خدمتونه كړي دي. او هم يې په افغانستان كې د بهرنيو ځواكونو قوماندانانو او نورو لوړ رتبه سياسي او پوځي چارواكو ته ارزښتمنې مشورې ور كړې دي. او د ولسمشر كرزي سره يې د هېواد د مهمو او تاريخي مسايلو خپلې نظرې او مشورې شريكې كړې دي

او هغه يې يوازې نه دی پرېښی. مارشال صاحب په هېواد او خلکو مين انسان و، د هېواد، د ټولو خلکو سره يې دوستانه اړيکې درلودې او د هېواد خلکو ورته د داسې افغان په سترگه کتل چې ټول افغانان يې په برابر ډول د ځان گڼل. مارشال صاحب د هېواد، د راتلونکو ټاکنو په اړه ډېرې ښې هيلې درلودې او په دې

دې فاني نړۍ د تل لپاره مخه ښه و کړه. دده د ناڅاپي مړينې خبر د هېواد په ټولو رسنيو کې خپور شو، او خپله ولسمشر حامد کرزي ته دغه خبر په داسې حال کې ورسېد چې د وزيرانو شورا سره په غونډه کې ناست و. د مارشال صاحب د مړينې په خبر سره ولسمشر او د هېواد ټول خلک سخت و در دېدل.

ولسمشر د کابينې د غړو د ټولو قوماندو استازو او د گڼو دولتي چارواکو په گډون په ارگ کې سرته ورسېده. د جنازې دويم لمونځ د زرگونو ښاريانو، او د ولايتونو د راغلو استازو په گډون د کابل په بادام باغ کې سرته ورسېده او د ورځې د يوې بجې په شاوخوا کې د مارشال صاحب مړی د بادام باغ په غونډۍ کې خاوروته و

سپارل شو، د افغانستان خلکو د خپل ژوند په ډېرو حساسو او تاريخي شېبو کې خپل يو ستر خدمتگار په هېواد، او خلکو مين انسان له لاسه ورکړ. روح يې د ښاد او ياد يې تل تازه وي. د مارشال صاحب په مړينه ملگرو ملتونو، امريکا،

يې ټينگار کاوه، چې ټاکنې بايد پرته له درغلي رڼې او په خپل وخت تر سره شي. له بده مرغه هغه ښې هيلې چې مارشال صاحب په هېواد کې د سولې، آزادۍ او ښکمرغۍ لپاره درلودې د بې وخته مرگي له لاسه سرته ونه رسېدلې. او د هغه ناروغۍ له امله چې ورپېښه شوې وه، له

د دولت له خوا رسماً درې ورځې ملي ماتم اعلان شو، د روان کال د کب د مياشتې په ۲۰ مه د سه شنبې په ورځ د مارشال صاحب جنازه د داودخان له روغتون څخه په خاصو مراسمو د دفاع وزارت او بيا ارگ ته يووړل شوه، او د جنازې لمونځ د استاد عبدالرب رسول سياف په امامت د

هند، پاکستان، ايران، او د يو شمېر نورو هېوادونو مشرانو سخته خواشيني وښوده او يو شمېر استازو يې په کابل کې د جنازې په مراسمو کې برخه واخسته او خپله غمشريکي يې وښودله.

رویداد های فرهنگی

قسیم اخگر پژوهشگر و فرهیخته سرشناس افغانستان

درگذشت

قسیم اخگر پژوهشگر و فعال مدنی سرشناس افغانستان به دنبال بیماری طولانی در خانه اش در کابل درگذشت .

آقای اخگر بیماری قند داشت و از آغاز سال جاری خورشیدی به دلیل سکنه مغزی، به پنج سال مدیریت خود در روز نامه هشت صبح پایان داد و به بستر بیماری افتاد . استاد اخگر از پیشگامان مبارزه عدالتخواهی در کشور بود و در

زمان حاکمیت کمونیستی در افغانستان از پیشگامان مبارزه و جریانهای سیاسی بود. در راستای مبارزه برای آزادی افغانستان در برابر حضور شوروی و اشغال افغانستان، یکی از پیشگامان آزادی کشور بود .استاد اخگر جزئی از روشنفکران افغانستان بود که در سخت ترین شرایط آزادی، دموکراسی، حقوق بشر و عدالتخواهی صدای خود را بلند کرده اند. او در قالب شعر و نثر دیدگاههای خود را بیان کرده است. بعد از سقوط طالبان، از فعالان مدنی بود و همواره برای آزادی، عدالت اجتماعی، صدایش رسا بود. گفتمانهایی با دانشجویان در داخل افغانستان داشت. استاد اخگر نوشته های زیادی داشت که عمدتاً در دوران مهاجرت در ایران و پاکستان چاپ شده و مجموعه مصاحبه ها و نوشته های پراکنده دارد که امیدواریم دوستانش بتوانند آنها را گردآوری و چاپ کنند . پس از آن که امیدش به درمان کاهش یافت، به خانه اش در کابل بازگشت و بیشتر اوقات در زمان بیماری اش توانایی حرف زدن هم نداشت . قسیم اخگر بیشتر به دلیل فعالیت های سیاسی و فرهنگی خود در سال های جنگ با ارتش شوروی سابق شناخته می شد . او در آن زمان از مخالفان دولت وقت افغانستان بود و به ایران و پاکستان مهاجرت کرد . او با تحصیلکردگان افغانستان ارتباط داشت و در نشریه های مخالف دولت وقت افغانستان مقاله می نوشت. همزمان از او چند کتاب هم در زمان مهاجرتش منتشر شد.

په ملي نگارستان کې د انځورگرۍ د آثارو نندارتون پرانستل

ش .

د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت معین پوهنمل نبي فراهي د انځورگرۍ د آثارو هڅه نندارتون چې دنوروز جشن د هرکلي په خاطر جوړ شوی و په ملي نگارستان کې پرانست . دباختر آژانس دخبريال دخبرله مخې : دغه

نندارتون د نوروز د جشن په مناسبت د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت د پروگرامونو له مخې پرانستل شو چې دانځورگرۍ شپږ اتيا آثار پکې نندارې ته وړاندې شوي وو . په دغو مراسمو کې حمیدبارکزي دخپلو انځوريزو کارونو په باب مسوولينو او دندارتون برخه والوته معلومات ورکړل او وېې ويل په دغو آثارو کې زیاتره دلرگيو پرمخ کیندنو څخه استفاده شوې ده او نورې په آبي او روغني رنگونو کار شوي دي . دغه راز دملي نگارستان مسوولې صابرې رحمانې وويل ملي نگارستان په پام کې لري چې د هیواد دهنرمندانو یو شمیر ارزښتناک آثار چې د هیواد د دودونو ، فرهنگ او تاریخ او د لرغونو آبداتو تصویرونو ښکارندوی وي ، وپیري او له هنرمندانو څخه یې وغوښتل چې خپل آثار د ټاکنې په مقصد ملي نگارستان ته راوړي .

رویداد های فرهنگی

محترمه بی بی ملاحت یکی از کارمندان ورزیده و فعال نشرات خارجی رادیو تلویزیون ملی در گذشت. با تاسف اطلاع حاصل نمود که محترمه بی بی ملاحت جان یکی از کارمندان ورزیده و فعال نشرات خارجی رادیو تلویزیون ملی در اثر مرضی که عاید حال شان بود داعی اجل را لیک گفتند! انالله و انا الیه راجعون.

محترمه بی بی ملاحت جان به زبان های اردو و انگلیسی تسلط کامل داشتند و در بخش تنظیم و ترتیب آهنگهای عربی و اردو در آرشیف رادیو تلویزیون ملی زحمت زیاد کشیدند و خدمات شایسته و ماندگاری درین راستا انجام دادند که کارکرد های شان تا فعلا در آرشیف رادیو تلویزیون

ملی مشهود و محسوس میباشد این خانم سیده مهربان، وطن دوست، دانشمند و جهان دیده یکی از سرشناس ترین خانواده های سادات هرات تعلق داشتند و آبا و اجداد شان همه اشخاص مردم دار و غریب پرور و مهربان کشور بودند. روحش شاد و فردوس برین جایش باد

د هیواد د تکړه شاعر او لیکوال ارواښاد صدیق پسرلی په درناوي د کندز ولایت د اطلاعاتو او فرهنگ په ریاست کې یوه غونډه جوړه شوه. د باختر آژانس دخبر له مخې: په دې غونډه کې چې د کندز ولایت د یو شمېر دولتي کارکوونکو، شاعرانو، لیکوالو او فرهنګیانو په ګډون جوړه شوې وه؛ په پیل کې د اطلاعاتو او فرهنگ د وزیر ډاکتر سیدمخدوم رهین پیغام ولوستل شو.

په پیغام کې د ارواښاد صدیق پسرلی د ادبي او فرهنگي ژوندانه بېلابېلو اړخونو ته د اشارې ترڅنګ ویل شوي دي چې ارواښاد پسرلی د پښتو او دري ژبو یو تکړه شاعر او لیکوال و چې ارزښتناک آثار یې پرېښي دي. د هیواد ددغه پیاوړی شاعر او لیکوال یادونه په یو ډول نه یو ډول دهغو کسانو

یادونه ده چې ددغه هیواد د فرهنگ او ادب د ودې په خاطر یې نه ستړي کیدونکي هلې ځلې کړې دي. د صدیق پسرلی او د هیواد د ادب او فرهنگ د خادمانو روح دې ښاد وي. دغه راز د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت سرپرست پوهنمل نبي فراهي یوځل بیا د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت د مشرتابه هیئت د ډاډگیرنې او خواخوږۍ مراتب د ارواښاد کورنۍ، دوستانو او د هیواد فرهنگي ټولني ته څرګند کړ او باختر آژانس ته یې وویل: که چیرې د هیواد ددغه نومیالی شاعر او لیکوال نه چاپ شوي آثار د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت په واک کې ورکړي شي؛ په چاپولو یې اقدام کیږي. په دې غونډه کې یو شمېر نورو برخه والو هم د ارواښاد پسرلی د فرهنگي ژوندانه د بېلابېلو اړخونو په باره کې خبرې وکړې.

شمس راد

مسئولیت اجتماعی ژورنالستان در رسانه ها در قبال جامعه و مردم

نموده به خورد اطلاع مخاطبان خویش قرار میدهند و هیچ خبری و یا حادثه در عصر ارتباطات امروزی به یک منطقه جغرافیایی محدود نبوده به همه تعلق میگیرد و میرسد. بناً اگر واقعه جنایت است یا استبداد و دیکتاتوری است آنرا به مردم دنیا و افکار و ذهنیت عامه جهان و مردم میرسانند و راه نجات و چاره آنرا توسط فشار ذهنیت عامه طلب مینمایند. و این خود

نمایانگر اطلاع دهی، بیدار ساختن، هوشیاری و رشد شعور سیاسی مردم و جهان از اثر تبادل افکار و ارتباطات و فعالیت های ژورنالستان است که جهان را به یک دهکده کوچک اطلاعات تبدیل ساخته اند. و مشکلات مهم مردم و جهان را حل و چاره سازی نموده و مینمایند.

جامعه و مردم خویش گردند اینک در این جا برخی از این مکلفیت ها را می شماریم .

۱- نقش اطلاع دهی و خبر رسانی : حرفه ژورنالیزم جدا از

خبر و اطلاع و گزارش نبوده و فعالیت های مهم ژورنالستان و خبرنگاران جمع آوری تهیه و انتقال خبر ها و رویداد های مهم روز است. چنانکه گفته اند :-
ژورنالستان و خبرنگاران مانند انسان های شکارچی چشم باز و گوش به آواز در تلاش خبر و اطلاعات به رسانه ها و از آن طریق به مخاطبان خویش میباشند. رسانه های که خبر و اطلاعات نداشته باشند آن رسانه بی روح بوده و آنرا رسانه نمی توان شمرد. امروز خبرنگاران و ژورنالستان از هر گوشه و کنار جهان رویداد ها و تحولات گوناگون را جمع آوری

ژورنالستان در جامعه نیکه در آن زندگی مینمایند از آن جدا نبوده بلکه در قبال مردم خویش با نیاز ها و خواست های شان وابستگی متقابل دارند و آنان ناگزیر اند که در حل مشکلات اجتماعی مردم شان مانند یک ناظر متعهد مشکلات را پیگیری نمایند و آنرا در رسانه های شان پوشش دهند و در حل آن کوشا باشند و نقشی را که در حل مشکلات مردم شان ایفا میکنند به اساس وظیفه و مسئولیت بازتاب دهند.

ژورنالستان با وجود وظیفه اطلاع دهی و خبر رسانی مکلف اند با

شجاعت و دلیری مسلکی شان خود را در امر آگاهی دهی، آموزشی، اصلاح گری و افشاگری بحیث یک ناظر متعهد در جامعه جا دهند و از این رهگذر به اساس مسئولیت اجتماعی شان مصدر خدمت به

و یقیناً گفته می‌توانم که دانایی، علم و معرفت و هوشیاری و بیداری در رشد و انکشاف وسایل ارتباط جمعی و فعالیت های ژورنالیستان و زحمات علما و دانشمندان است که رسانه ها را در جهت بیداری، هوشیاری مردم جهت داده است و بدون اشخاص مسلکی و فنی و دانشمند کاری از ایشان ساخته نیست و این ژورنالیستان آگاه و دانشمند است که می‌توانند رسانه ها را بهر طرف سوق بدهند.

رسانه ها بویژه رادیو، تلویزیون، اینترنت می‌توانند با تقدیم برنامه های سودمند و مفید نقش آموزشی خود را در خدمت مردم بخوبی ایفا نمایند.

و در فرجام می‌توان گفت نقش اصلاحی و تفریحی رسانه ها و فعالیت های ژورنالیستان هم مانند اصل های که پیشتر توضیح شد در جهت خدمات برای مردم و جامعه خیلی با ارزش و با اهمیت بوده و می‌باشد.

نگهداشته شده صرف فقر مادی نبوده بلکه اصل اساسی آن فقر معنوی و نبود کادر های ورزیده و فنی می‌باشد. از همین سبب است که استعمار در

فرار دادن کادر های مسلکی و فنی کشور های عقب نگهداشته شده اهمیت خاصی را قایل بوده و می‌باشد.

۳- نقش آموزشی - بشر در هیچ زمانی به اندازه دوران امروزی

سیاسی و سرشار از دانش و علم و حکمت نبوده است و از همین سبب است که جامعه نوین را (جامعه دانش) لقب داده اند!

۲- نقش آگاهی دهنده - ژورنالیستان و خبرنگاران در قدم نخست باید خود آگاهی و خود آشنایی کامل به اوضاع و احوال کشور شان و منطقه تا حد ممکن از

جهان داشته باشند.

زیرا آگاهی و دانش سرمایه ارزشمند انسان هاست جامعه نیکه

انسان آگاه و دانشمند داشته باشد همه چیز دارد و ساختن یک جامعه با اطلاع و آگاهی و دانش و علم میسر است. زیرا علم و معرفت شرط اساسی و زیر بنای موفقیت را در جامعه تشکیل می‌دهد زیرا عقب مانده کشور های عقب

سمیع الله سمیع

په هېواد مین شاعر محسن مختار لنوی شعری ټولگی سره

دهېواد، د ډېر قدرمن شاعر محمد محسن (مختار) سره له ډېرو کلونو راهې دېخوازه د یوه نژدې دوست او ورور په توګه پېژنم. لکه څرنګه چې ماته څرګنده ده محسن مختار دلغمان ولایت دالیشنگ دولسوالی دخپروپه کلي کې په یوه ډېره غریبه کورنۍ کې زیږیدلی دی. د ژوند په بهیر کې یې ډېرې ستونزې ګاللې دي. اوهم یې د ژوند په سختو شرایطو کې خپلې زده کړې سرته رسولې دي، خپل وطن او خلکو ته یې د خدمت په هیله په دولتی ادارو کې په ډېری پاکۍ سره خپلې دندې سرته رسولې او بیایې پوځي دندې ته مخه کړیده او د ډګروالی تر رتبې پورې یې پوځي دنده سرته رسولې ده نوموړی دخپلې غوښتنې له مخې یې پوځي دنده پرېښې او بېرته یې دښوونکي په توګه دکابل په ښوونځیو کې د هېواد، بچیانو ته په زده کړه پیل کړی دی. محسن مختار اوس د متقاعد ښوونکي په توګه ژوند کوي څه شی چې دمحسن مختار په ژوند کې دیادولو وړدی هغه دمحسن مختار په ژوند کې ادبي هڅې او په ځانګړي ډول د شعر لیکلو او ویلو سره دوامداره مینه ده محسن مختار د ژوند په هر رنگه شرایطو کې دخپلو خلکو د آرمانونو د پوره کولو او دخپلو خلکو د بیدارۍ لپاره شعر لیکلی او وخت په وخت یې خپلو خلکو ته وړاندې کړی دي. محسن مختار له وړو کوالي شعر لیکلي او د سیمې سندرغاړو ته یې ورکړی دي، چې د سیمې سندرغاړو په ډیره مینه د موسیقۍ په څپو کې دخپلو خلکو غوږونو ته رسولې دي، چې همداسو د لغمان زیاتره خلک او سندرغاړي زما ددغه خبرې شاهدان دي. زما هدف له دغه یادونې څخه دادی چې دمحسن مختار شاعري یوازې د کاغذ په مخ نه ده پاتې شوې بلکې دموسیقۍ سره هم ملګرې پاتې شوې ده، او اوس هم یو شمېر سندرغاړي هڅه کوي چې دمختار خواره شعرونه په خپلو خوږو آوازونو کې، په غونډو، ودونو، راډیوګانو او د تلویزیونو له لارې د خلکو غوږونو ته ورسوي. لکه څنګه چې دمختار په شاعرۍ کې ساده والی ښکاري، نوکه مختار صاحب له نژدې نه څوک ویني نو دابه ورته په ډاګه شي چې مختار صاحب په خپله هم ډیر ساده، قدرمن او په انسان مین شاعر دی.

زه خپل ځان هم ډېر ویاړمن ګڼم چې ما په خپل ژوند کې دمحسن مختار، دلمبوغرد هیلو عقاب، خوالې او ناخوالې، سیاست، د شعر په هنداره کې (منظوم او مصور تاریخ) او دکاوون په غره کې ترې د شعرونو ټولګې وخت په وخت ولیدی او سرتړپایه مې په ډېره مینه لوستلې او زیات خوند مې ترې واخیسته، او هم مې دده په شاعرۍ کې دنوی او خپلواکه ژوند په لوري نوښتونه او هم مې نوی خوځښتونه تر سترګو شول. که خبره رالنډه ګرم او دمحسن مختار وروستی او نوي له چاپه راوتې شعري ټولګې ته چې دکاوون په غره کې ترې نوموړي اوبه ډېر ښکلي صحافت چې دمیوند خپرندوی مرکز له خوا چاپ شوې ده، نظر واچوم نو بیله شکه چې په کې دنویو ناخوالو، دردونو، او ژوندانه د راز راز اړخونو نوي پیغامونه، نوي انځورونه، نوي خیالونه او نوې هڅې په کې تر سترګو کیږي. محسن مختار خپله د شعر دغه ټولګه له حمد او نعت شریف له ویلو وروسته دکاوون غږ په نامه په یو شعر پیلوي. رښتیا چې دکاوون غږ د هېواد له سترو غرونو څخه دی

او د هېواد د سپين غره په خېر تل له وارو څخه ډك بڼكاري او د اليشنگ او اليشنگار سيندونه دده له سينې څخه تل بهانده بهيری او دلغمان ولايت بڼايسته رود پرې تل بڼايسته بڼكاري، خوپه ډېر افسوس سره بايد وويل شي چې لاتراوسه د كاوون غر له سيندونو څخه دېر بڼينا د لاسته راوړلو لپاره لازم بندونه نه دي جوړ شوي او د هېواد د خلكو دغه ستره سرمايه يې گټې له هېواد، څخه وځي محسن مختار د كاوون غره ته داسې ليكلي:

چې په سرې له فلکـــــــــــــــــه واورې اورې
 په لمن کې يې عثمانی ســـــــــخاوت پروت دی
 هومره لوړ دی تر آسمانه کـــــــــاوون غر
 ډېر په خـــــــــــــــــلکو مهربانه کاوون غر
 ورته گمران دی له هر چانه کاوون غر
 محسن مختار د مينې د فرهنگ د دود سره ډېره مينه لري او د ژوند بڼکلا د مينې په فرهنگ کې ويني لکه چې په يو غزل کې ليکي:

چی خماری سترگی تورې شونډې رنگ کړې
 لکه زرکه په غرور رانه تـــــــــــــــــر پرې
 هغه درنگ دا لوی جهان باندي تنگ کړې
 په بڼو دسترگو تل راسره جنگ کړې
 چې رواج په بڼايستو کې دافرننگ کړې
 محسن مختار په دې اعتراف کوي چې بڼکلي يې خوشبيري، خو خپل وطن ورته له هر چانه بڼکلي بڼكاري او وايي:

ټول بڼکلي مې خوشبيري، خو هېواد، مې ډېر خوشبيري
 شاعر څه ته دې نجو د سرو شونډو شاعر مه شه
 ددې وطن د غېړی ټول او لاد مې ډېر خوشبيري
 د جگو جگو غرو د څوکو ياد مې ډېر خوشبيري
 وطن باندي د مينې اعتماد مې ډېر خوشبيري
 له کومې راهسې چې زه د محسن مختار د شاعری سره آشنا شوي يم، نو راته څرگنده شوېده چې دده شاعري له نوو هيلو، آرمانونو او اميدونو څخه ډکه شاعري ده او زيات کوشنې په کې شوی دی چې خلک کار، يو والی او د نوي ژوند په لور وهڅوي او بيا د خپل لغمان او د هېواد د نورو ولايتونو ياد داسې کوي:

دچا کابل دچا پغمان خوشبيري
 څوک گلپهار، څوک قـــــــــــــــــدهار خوشبوي
 دچا دشنو باغچو لغمان خوشبيري
 دچا باغونه د پروان خوشبيري
 دچا کندوز دچا باميان خوشبيري
 څوک په زابل څوک په بـــــــــــــــــغلان دي مين
 مختاره ستامينه خو خـــــــــــــــــپل وطن دی
 ستاله لندنه نورستان خوشبيري

محسن مختار په هېواد کې د تروريزم تر پردې لاندي د دوامداره جگړې شاهد دی، او هره شپه د خپل وطن د بې گناه کسانو د مرگ ژوبلې ننداره کوي او کله چې د خپل هېواد زلمی شهيد عسکر د سولې په آرمان په خپلو سرو وينو کې لمبېدلی ويني نو په داسې حال کې چې د غم ماتم اوښکې يې له سترگو رابھيري

دادکوم آرمان شهيد دی
 بې کفنه پروت په خاورو
 چې په سروينو سور بڼکاري
 په زخمی زخمی جاموکې
 دخونی جلاد په توره
 دکوم جـــــــــرم قرباني شو
 داعسکروو، په سنگرو
 ددښمن مـــــــــخې ته سپرو
 دوطن زړور بـــــــــچی و
 درنڅورې مور څـــــــــيگرو

شاعری از حلقه ی عارفان

حیدری وجودی

وتخلص بنام محل، ولایت وقوم، شاید یک افتخار بوده باشد. که حیدری نیز خود را پنجشیری خوانده باشد. حیدری از آشنایی با من ابراز خورسندی کرد و گفت: «خیلی دوست دارم که جوانان وطن، به فرهنگ و ارزشهای فرهنگی و میراث های جلیل گذشته خود، عشق و دلستگی داشته باشند. عشق و علاقه جوانان به فرهنگ و ادب، یک غنیمت است...» بحث ها و گفتگو ها، دراز دامن شد و حیدری، دیوان اشعار خود را که هنوز اقبال چاپ نیافته بود، باز کرد و چند غزل نغز و آبدار از میان غزلهایش خواند چنین بنظر میرسید که حیدری از قالب های سنتی شعری به غزل، توجه بیشتر دارد. پیاله های چای و شیرینی را پیوسته تعارف میکرد و غزل میخواند. راستی، یک روز خاطره انگیز و روایی ای بود. در یک

تنفس کوتاه، هادی به شوخی گفت: حیدری صاحب! این دوست من هم نیمچه شاعر است. حیدری بمن نگاه کرد و گفت: «بین جوان، هنر خود را از ما پنهان کرده بی بخوان چندی از سروده هایت را که لذت ببریم.» من که در برابر ان بزرگمرد، خود را آدم حقیری میدانستم، گفتم: حیدری صاحب، هادی جان شوخی میکند من کجا و شاعری کجا!! «اما او اصرار کرد که چیزی از سروده هایم را بخوانم. و این بیت غنی کشمیری را زمزمه کرد: «شعر اگر اعجاز باشد، بی بلند و پست نیست

جان نگفتی که نزد کی، می رویم؟» لبخندی زد و گفت: «نزد حیدری پنجشیری تو، او را می شناسی؟» گفتم: «نه فقط شعر هایش را در روز نامه ها و مجله ها خوانده ام در خم و بیخ کوچه های تنگ و باریک و خاک آلود و پیر از ازدحام پل باغ عمومی روان شدیم. حیدری پنجشیری در آن سالها پهلوی بینظیر رستوران اتاق داشت. به منزل دوم اپارتمان ها

که بالا شدیم، هادی دروازه اتاقی را با انگشتان باریک و استخوانی اش کوبید. و مردی لاغر اندام، سپید چهره، و نورانی که دندانهای سپیدش از دور نمایان بودند، دروازه را باز کرد و به اتاق خود ما را راهنمایی نمود. بر رف اتاقش، سیما های مولانا، بیدل و حافظ و... از پشتی کتاب های شان دیده میشدند. هادی، مرا به حیدری معرفی کرد و گفت: «نام حیدری صاحب را که شنیده و اشعارش را هم خوانده اید، نی؟ ایشان، حیدری پنجشیری اند.» در آن زمانه ها و شاید در زمان مانیز، لقب

خانه ی شاعر فرهیخته و بیدار دل ما «پرتو نادری» آباد و عمرش دراز باد که چندی پیش، بادی از عارف عزلت نشین شهر عشق و شاعر صاحب دل «حیدری وجودی» نمود و مرا نیز به یاد آن روزهای جوانی انداخت که در کوچه پسکوچه ها، «خانه ی دوست» را جستجو میکردم. یاد آن عارف دلسوخته و پاکباز گرمی باد که میگفت: در کوچه های زلف او، ش... بهای ره، دنبال دل بی ره بلد گشتی مرو، بوی کبابم میبرد «با همین، این خاطرات را که هنوز هم در ذهنم باقی است، نوشتم. سال ۱۳۴۵ خورشیدی بود و من، در دارالمعلمین کابل، درس میخواندم. در همان سنین جوانی، در جستجوی حلقه های فرهنگی، ادبی، معرفت با فرهنگیان، ادیبان و شاعران بودم. در صنف ما، جوانی به نام فضل الهادی از پنجشیر بود که پسانها دانشگاه طب را خواند و به داکتر هادی، شهرت یافت به زبان عربی، فرهنگ و ادب کلاسیک فارسی آشنایی داشت. عاشق شعر و موسیقی بود. کوتاه سخن اینکه جوان با استعداد و نازنینی بود و چون علاقه، مرا به شعر و شاعری حس میکرد، یک روز به من گفت: «ترا نزد کسی می برم اگر که از دل و جان، میخواهی با چنین ادما معرفت حاصل کنی.

«موافقت کردم و هر دو سوار بس شده به پل باغ عمومی رفتیم از بس که پایین شدیم، پرسیدم: «خوب هادی

در ید بیضاء همه انگشت ها، یکدست نیست «من، یک مخمس خود را که بر این غزل صوفی عشق‌ری: «روزی بیا به فاتحه سوی مزار من تا دور قامت تو بگردد، غبار من» ساخته بودم به خوانش گرفتم. حیدری، دست هایش را بهم کوبید و گفت: زیبا سروده ای در این روزگار جوانی و این استعداد با عشق‌ری صاحب آشنایی دارید؟ گفتم: «نه اما شعر ام» زمانیکه از اتاقش بیرون میشدیم، نشانی دوکان صوفی عشق‌ری را برام داد و گفت: «حتمن صوفی صاحب عشق‌ری را ببینی از دیدن او و آشنایی اش فیض می‌بری.» چند روز

پس از آن، عشق‌ری را در همان نشانی نیکه حیدری داده بود، یعنی همان دوکان فقیرانه صحافی اش، در همان ویرانه پر از گنج و زر، دیدار کردم و سالهای دراز نیز در همان گوشه عزلت

و خانه فقیرانه بود اما، با دستهایی پر از زر و سینه ای پر از گنج. و اما حیدری را پس از آن، با نام و نشان دیگر یافتم که حیدری پنجشیری، حیدری وجودی شده بود. با عشق، دمساز شده بود در حلقه عارفان رفته بود و آینه دلش از زنگار تعلقات دنیوی، صافی گشته بود و میراث دار مولانا و بیدل و سنایی بود و پیوسته بیدل میخواند و بیدل درس میداد و بیدل می شنید. همانگونه که خود را از قید و بند محل و منطقه

و تعلقات بریده بود، فکر و اندیشه و صلابت سخشن نیز، سیر ملکوتی میکرد به دنبال مولانا میرفت و از رقص و سماع او، جان دلش رنگ و بوی دیگر میافت: نگویم سماع ای برادر که چیست؟ مگر مستمع را بدانم که کیست گر از برج معنی، پرد طیر او فرشته فرو ماند از سیر او جهان پر سماع است و مستی و شور ولیکن چه بیند در آینه کور حلالش بود رقص، بر یاد دوست که هر آستینیش، جانی در اوست سروده های عاشقانه حیدری هم شسته، آهنگین و سرشار از شوریده گی و شیدایی است غزل دلنشین و زیبای زیر او را فرهاد دریا نیز خوانده

است: «گردش چشم سیاه تو خوشم می آید» «موج دریای نگاه تو، خوشم می آید» «همچو مهتاب که بر ابر حریری تابد» «تن تپوش سیاه تو، خوشم می آید» «بسکه در آتش هجران کسی سوخته بی» «اشک جانپرور و آه تو، خوشم می آید» در سالهای جنگ و آتش و خون، که تاکستانهای سرزمینش به آتش کشیده میشد و از شلاق دین فروشان و خفاشان

شب پرست، شانه هایش زخمی بود، درد استخوانسوز آواره گی را نیز تجربه کرد. اما دست از سیر معنوی، عرفان و صیقل زدایی دل، برداشته. در سال ۱۹۹۶ میلادی که ۶۷۵ مین سا لروز خواجه کمال خجندی در تاجکستان برگزار میشد، حیدری وجودی را با شماری از شاعران و فرهنگیان افغانستان، از جمله زنده یاد خلیل جان رستاقی، و جناب مهجور در خجند ملاقات کردم. که به مجلس برگزاری در انجا نیز از دو شنبه شهر، آمده بودند. حیدری، در آن سال ها، ناتوان و زمینگیر بنظر می رسید. او، یک غزل خود را که تازه سروده بود، بعنوان برگ سبز بمن یادگار داد با

دریغ که آن غزل امروز در اختیارم نبود که تقدیم خواننده گان صاحب دل میکردم. در سال ۲۰۰۵ که به کابل رفتم، سری هم به کتابخانه عامه کابل زدم تا آن پیر خرابات و یار دیرین، مرد صاحب دل

و آخرین میراث عارفان کابل را یکبار دیگر زیارت نمایم اما از بخت بد من که ایشان به سفر بودند و من، از سعادت دیدار او، بی نصیب ماندم. حیدری وجودی، و سروده هایش همه عشق، همه شیدایی، معرفت، و جذبه و شوق است او، آخرین میراث حلقه عارفان امروز کشور ما است که قدر و قیمتش را باید دانست.

ظهور کمال

ارواښاد استاد محمد صدیق پسرلی غزلبول او خوږ ژبی شاعر، لیکوال او د پښتون پوځ مجلې مرستیال

څه موده مخکې د پښتو ژبې غزلبول او مخکښ شاعر او لیکوال محمد صدیق پسرلی د ۸۵ کالو په عمر د هند په بلازمینه ډهلي کې وفات شو. محمد صدیق پسرلی په ۱۳۰۷ هجري لمريز کال کې په غزني ولايت کې زيږيدلی و خو وروسته يې بيا کورنۍ کندوز ته کډه شوې ده. لومړنۍ او منځنۍ زده کړې يې په کندوز کې کړي دي. د ژوند د ځوانۍ برخه يې د کندوز په چهاردره ولسوالۍ کې

تېره کړې ده. د روسانو له يرغل وروسته يې افغانستان په ۱۳۵۹ لمريز کال کې پرېښی او کورنۍ سره

د خوارلسمې لمريزې پېړۍ په شپېتمه لسيزه کې يې د سپېدې په نوم مجله راوکښله چې د ۱۳۶۴ لمريز کال تر وروستيو پورې په منظمه توگه چاپېده، په همدې کال کې سپېده له چاپه ولوېده خو په ۱۳۶۶ لمريز کال کې بياځلې په چاپ وپسولل شوه. په همدې موده کې محمد صدیق پسرلي له يو شمېر نورو ليکوالو سره يو ځای د افغان کلتوري ټولنې بنسټ کېښود، تر هغه وروسته د افغان ادبي بهير بنسټگر شو. «کوکچه» يې لومړنۍ مجموعه وه چې په ۱۳۳۰ لمريز کال کې په بدخشان کې چاپ

کوزې پښتونخوا ته کډه شوی دی. لا د تنکي عمر و، چې د کندوز د چهار درې شاعرانه چاپيريال د شعر او ادب سره اشنا کړ، خو تر ډېره شعر په کډوالۍ کې د ژور او جوت فکـر او پيغام څښتن شو. محمد صدیق پسرلی د هندي سبک پلوی لاروی شاعر پېژندل کېده، خو څه چې د هغه په تړاو ډېر څرگند دي بيا يې هم لاره په شعر کې خپله وه.

په ۱۳۳۶ کال کې مرستیال او د تولید مدیر یې (غ. حبيب نوابي) وو.

بیا را وروسته دغه مجله د آواز په نوم د ملي راډیو تلویزیون په نوبت تر دې مهاله چاپیږي، زه د ملي راډیو تلویزیون کتابتون ته لارم د پښتون غیر مجلې کلکسیون مې ټول وکتو او د استاد پسرلي د خدمتونو په اړه مې پکې پلټنه کوله، استاد محمد صدیق پسرلي په ۱۳۳۶ ش. کال

کې د یو کال په موده د پښتون یرغ مجلې مرستیال و.

د یادولو وړبولم چې اوسنی آواز مجله دا مسولیت لري چې د استاد یاد په دې گڼه کې د سره گلاب په شان را تازه کړي د استاد روح دې ښاد وي. استاد پښتو ادب او پښتو شعر ته د قدر وړ خدمتونه کړي، خو چې د پښتو په ادب کې د غزل فورم ژوندی وی د استاد یاد به هم ور سره وي.

د پښتون یرغ مجلې د ۱۳۳۶ ش. کال د جوزا د میاشتې په شپږمه گڼه کې د استاد محمد صدیق پسرلي یو نظم چې سپورمی ته یې ویلی له تاسو سره کټ مټ د پښتون غیر مجلې په ډېزاین املاء او انشاء شریکوم.

غزلیزې ټولگې او دکوچې ملا په نوم ناول او د لمر کجاوه یې د نظمونو کتابونه دي.

ددې ټولو ادبي او هنري هڅو سره سره د استاد محمد صدیق پسرلي د ځوانۍ د وخت

غزل بن

استاد محمد صدیق پسرلي

2017/12/10

ادبي او هنري هڅې هم د ستاینې وړ دي. استاد له نن څخه ۵۶ کاله د مخه د پښتون

یرغ مجلې مرستیال و پښتون یرغ مجله هغه وخت د کابل راډیو خپرنیز اورگان و، چې په میاشت کې به یو ځل خپرېده. استاد یې

شوی ده، د یوناني شاعرې بېلټس ترانې یې هم په نظم ژبې لیکلي دي.

د پاسني په مستعار نوم د ویر، حماسي او نیوکیزو شعرونو ټولگه هم لري.

صدیق پسرلي طنزونه هم لیکلي او د «لیوني باد» په نوم د طنزونو ټولگه یې هم چاپ شوې ده. په لنډو کیسو کې محمد صدیق

پسرلي لوی لاس درلود، داسې هم وو، او سره غالی یې د لنډو کیسو ټولگې دي.

«گیتا انجلی» په نوم د وتلي شاعر اولیکوال رابرنات ټاکور منظومه یې هم په پښتو نظم ژبې لیکلي دي.

د نن، پرون او سبا په نوم قصیده یې هم چاپ شوې ده.

ماته شپیلې، د نې کوڅه یې

موسیقی اصیل افغانستان

ریگ‌ودا و سروده‌های گاتاهای اوستا در کوهپایه‌های هندوکش در دوره هخامنشیان رونق خوبی داشت. این موسیقی بشکل کورس و دسته‌جمعی با ریتم ذکر می‌گردید. پس از ورود عرب‌ها در خاک افغانستان موسیقی تنها در قریه‌ها بشکل تک خوانی نیمه‌جان باقی مانده بود. در دوره سامانیان، گورکانیان، تیمورشاه (درانی) موسیقی در دربار رواج پیدا کرد.

در سده نوزدهم میلادی، بر اثر کشمکش‌های داخلی و جنگ‌های خارجی با بریتانیا، شرایط برای رشد و پرورش هنر موسیقی فراهم نبوده است. این هنر در محافل رسمی افغانستان چندان خریداری نداشته و هنرمندان آن که یکی از اقشار پایین‌دست جامعه به شمار می‌آمده‌اند، در همان حال و هوای موسیقی خراسانی سیر می‌کرده‌اند.

در سال ۱۲۵۸ شمسی (۱۸۷۹ میلادی)، در دوره امیر شیرعلی خان برای اولین بار یک گروه از موسیقی‌دانان هندی به افغانستان آمدند و امیر شیرعلی خان به آنها در حوالی

جاری و تجربه شخصی کمتر پرداخته می‌شود.

موسیقی افغانستان در سبک‌ها و شیوه‌های گوناگون، هنرمندانی را پروراند که شهرت بعضی از آنان از حدود مرزهای این کشور نیز فراتر رفته است. از دهه شصت هجری خورشیدی، افغانستان درگیر خشونت‌های داخلی بوده است. از این رو علی‌رغم میراث غنی موسیقی در این

کشور، موسیقی سرکوب شده و ضبط برای خارجی‌ها به حداقل رسیده است. با اینکه شهر کابل مرکز فرهنگی افغانستان است در عرصه موسیقی، هرات جایگاه ویژه‌ی دارد، چرا که مهد موسیقی سنتی افغانستان است و نسبت به سایر ولایت‌های افغانستان موسیقی اش به موسیقی ایرانی نزدیکتر است.

تاریخچه موسیقی افغانستان: موسیقی در افغانستان در دوره آریایی‌ها، سروده‌های ویدی

ریاب، ساز ملی و اصیل افغانستان: موسیقی افغانستان نقطه عطف زیبایی‌های تنوع قومی و زبانی در افغانستان است و فارسی، پشتو و ترکی زبان‌های اصلی متن ترانه‌ها را تشکیل می‌دهند. در این کشور سبک‌ها و شیوه‌های گوناگون موسیقی، از غزل فارسی گرفته تا راگ هندی رواج دارد. گام‌های موسیقی عمدتاً دیاتونیک (بدون میکروتون) بوده و تا همین اواخر چندصدایی و هارمونی به شکل غربی آن در موسیقی افغانستان تاثیر چندانی نداشت.

موسیقی افغانستان تا حد زیادی بصورت ترانه است، با اینحال رپرتروار قابل توجهی از موسیقی بدون کلام نیز وجود دارد. شعر جایگاه ویژه‌ی در فرهنگ موسیقی این کشور دارد. میراث شعر فارسی، که مشترکات فراوانی نیز با ایران دارد، اهمیت بسیاری در بین مردم داشته و همچنین شعر پشتو نیز دارای ریشه‌های تاریخی است. متن ترانه‌ها متشکل از موضوعات معدودی است. آهنگ‌های عاشقانه با تم‌هایی از عشق نافرجام و اشاره مکرر به داستان لیلی و مجنون، بیشتر موضوعات ترانه‌ها را تشکیل می‌دهند و به وقایع

خواجه خوردک یعنی خرابات مسکن اعمار کرد. هرچند این هنرمندان برای هنرنمایی در دربار شاه دعوت شده و در اوایل نیز فقط به همین کار می پرداختند، هنر آنان کم کم به دیگر سطوح جامعه نیز رواج یافت و بدین ترتیب، به مرور زمان

مقبولیتی عام در افغانستان پیدا کرد. موج موسیقی هندی که بدین ترتیب وارد افغانستان شده بود.

تأثیر عمیقی بر موسیقی نیمه‌جان موجود وارد کرد و ضمن ایجاد تحول در آن، زمینه را برای رشد این هنر مساعد ساخت. از آن سوی نیز این نسل هنرمندان هندی به زودی به کشور افغانستان تعلق خاطر یافتند و فرزندان آنان به هنرمندان ملی کشور مبدل گردیدند و برای پیشرفت هنر موسیقی در این کشور اهتمام به خرج دادند. یکی از خدمات این استادان، تنظیم دوباره بعضی از آهنگهای محلی افغانستان بود در قالب دستگاههای موسیقی هندی که بدین ترتیب، این آهنگ‌ها از معرض زوال و نابودی نجات یافته و وارد محافل موسیقی رسمی کشور شد. خدمت دیگر این هنرمندان به موسیقی افغانستان، آموزش این هنر به جوانان، نوجوانان و حتی کودکان مدارس این کشور بود و این امر، در

ترویج موسیقی با اصول علمی در آیین کشور بسیار موثر واقع شد. یکی از هنرمندان بزرگ خراباتی که توانست بدین ترتیب هنر موسیقی را از محدوده خرابات بیرون برد و به مراکز آموزشی این کشور بکشاند، استاد غلام حسین بود. اولین استاد افغان بنام استاد قربانعلی نام داشت که استاد و مربی استاد قاسم و پدر استاد محمدنبی مشهور به (استاد نتو) بود. در دوره شاه امان‌الله (۱۹۱۹-۱۹۲۹) موسیقی انکشاف بیشتری یافت و در کنار نظام آموزشی خرابات، نهادهای آموزشی علمی و آکادمیک نیز ایجاد شد که در آنها نوازندگی سازهای غربی آموزش داده می شد. دولت برای مدت کوتاه در مکاتب کورس‌های موسیقی را تدریس می نمود. یکی از کسانی که در این مسیر خدمات شایانی به موسیقی افغانستان انجام داد، استاد فرخ افندی بود که از ترکیه به افغانستان دعوت شده بود. استاد قاسم، استاد غلام حسین، استاد نبی گل و استاد محمدحسین سرآهنگ از استادان مشهور وقت بود. پس از دهه ۱۳۵۰ موسیقی در اجتماع افغانستان جایگاه خوبی را پیدا نموده بود. پس از تحولات در افغانستان موسیقی در شهر کابل بشکل عالی آن انکشاف نمود. در آن زمان گروه‌های

هنری انسامبل هنری زنان کورس‌های موسیقی رایگان مکتب موسیقی فاکولته هنرهای زیبا و غیره تاسیس شد. ولی در مجموع در تمام افغانستان، جنگ سدی برای موسیقی گشت. در دوره طالبان موسیقی حرام دانسته شده و ازین رفت. پس از ۲۰۰۲ دولت کوشش دارد که موسیقی را دوباره مانند سابق احیا کند و فعالیت موفقانه پیش می‌رود.

سبک‌های موسیقی در افغانستان:

موسیقی افغانستان چند سبک متفاوت دارد: موسیقی محلی و سنتی (فلکلوریک) عبارت از موسیقی محلی یا کلیوالی افغانستان می‌باشد. موسیقی آن عده محلات و سمتهایی که شهرت دارند عبارتند از سبک بدخشی، خراباتی، لوگری، قطفنی، هزارگی، داستان سمت مشرقی، سبک غرنی مردم پکتیا، کلیوالی ملیت پشتون، ترکمنی، هراتنی، قرصک پنجشیر، و هارمونیک یا چند آواز کشین مردم نورستان می‌باشد. از هنرمندان معروف محلی خوان می‌توان گل‌زمان (در سبک پکتیایی)، صفدر توکلی (در سبک هزارگی)، بیلتون (در سبک لوگری) و ناوک هروی (در سبک هراتی) را نام برد.

شناسایی کارمندان رادیو تلویزیون ملی

مسعود (مولانی) فرزند محمد صفر در ماه جدی سال ۱۳۳۰ در گذر کتاب فروشی شهر کهنه کابل چشم به جهان گشوده دوره ی ابتدائیه را در مکتب ابتدائیه میرویس هوتکی و دوره ی ثانوی را در لیسه عالی غازی به پایان رسانیده بعد از سپری نمودن کانکور در انستیتوت وقت پولیتخنیک معرفی گردیده و نظر به مشکلات فامیلی نتوانست به تحصیلاتش ادامه بدهد. و نظر به علاقمندی که به کار ژورنالیستیکی داشت در سال ۱۳۵۷ رسماً در رادیو تلویزیون ملی مقرر گردید. اولین آغاز کارش در اداره اطلاعات رادیو بوده بعد از آغاز نشرات تلویزیون به حیث راپورتر در مدیریت عمومی اطلاعات تلویزیون به کارش ادامه داده است. بعداً جهت ادامه تحصیل عازم کشور روسیه شده و تحصیلاتش را در رشته ژورنالیزم به سطح ماستری موفقانه به پایان رسانیده و در بازگشت از تحصیل دوباره در اداره اطلاعات تلویزیون به کار خودش ادامه داد. مدت زمانی را از اثر جنگهای داخلی از کار در رادیو و تلویزیون به دور مانده و بعد از سقوط رژیم طالبانی در کشور دوباره به وظیفه اش در ادارات رادیو تلویزیون ملی به حیث معاون در امریت رادیو کابل، عضو اداره اطلاعات رادیو، همچنان معاون این اداره و از مدت چهار سال به این طرف به حیث مدیر عمومی اطلاعات رادیو به وظیفه اش ادامه داده و طی سال روان بعد از سپری نمودن موفقانه امتحان رقابتی که از طریق کمیسیون مستقیل اصلاحات در رادیو تلویزیون اخذ گردید در پست امریت اطلاعات مقرر گردیده است به کارش ادامه میدهد.

دوست محمد حدید در سال ۱۳۴۰ هـ. ش در ولایت لغمان در یک خانواده روشنفکر متولد گردیده. تحصیلات ابتدایی و ثانوی را با در نظر داشت وظیفه پدرش که یک افسر نظامی بود در ولایات مختلف سپری کرده. در سال ۱۳۵۹ از لیسه ابن سینا کابل فارغ و بعد از سپری نمودن امتحان کانکور در همان سال به پوهنخی علوم اجتماعی پوهنتون کابل کامیاب گردید. بعد از فراغت و سپری کردن دوره خدمت عسکری در سال ۱۳۶۷ به حیث کارمند در رادیو تلویزیون ملی افغانستان مقرر شد. تا سال ۱۳۸۷ به حیث پرودیوسر و دایرکتر برنامه های که مربوط به مدیریت روزنه تلویزیون میشد ایفای وظیفه کرد در همین سال نظر به لزوم دید مقامات دولت به حیث مدیر عمومی روزنه تلویزیون مقرر شده با گذشت پنج سال در این بست بعد از سپری کردن پروسه اصلاحات اداری به اساس رقابت آزاد به حیث آمر برنامه های تربیتی و اجتماعی تلویزیون تا به اکنون ایفای وظیفه مینماید. در مدت کار در ضمن یک تقدیر نامه و سه مدال را به مناسبت روز استقلال کشور از طرف ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی و وزارت اطلاعات فرهنگ به دست آورده است.

غلام معروف نقشبندی فرزند محبوب شاه در سال ۱۳۳۰ خورشیدی در گذر درخت شنگ کابل متولد گردید تحصیلات ابتدائی را در مکتب ابوریحان البیرونی و دوره ثانوی را در لیسه غازی به پایان رسانیده در ۱۳۴۹ به حیث مامور مدیریت مامورین وزارت اطلاعات و کلتور وقت مقرر در سال ۱۳۵۲ به خدمت دوره سربازی شامل و در سال ۱۳۵۳ بعد از فراغت دوره عسکری دو باره به همان اداره مقرر شد در سال ۱۳۵۸ با ایجاد روز نامه حقیقت انقلاب ثور وقت در جمع یک تعداد مامورین دیگر به خاطر آغاز کار روز نامه متذکره از جانب مقامات وقت به حیث مدیر عمومی مامورین آن ارگان معرفی در سال ۱۳۶۰ به کمیته دولتی رادیو تلویزیون و افغان فلم تبدیل و به

حیث عضو مدیریت سوانح به کار آغاز استخدام بعد ۱۳۶۵ به حیث مدیر عمومی مامورین ، در سال ۱۳۷۲ با آغاز مشکلات جنگهای داخلی به پاکستان مهاجر و با ایجاد حکومت موقت در برج قوس ۱۳۸۰ دوباره به وطن عودت و به حیث عضو مدیریت مامورین رادیو تلویزیون تقرر حاصل نموده در ماه حمل ۱۳۸۱ نظر به صوابدید مقامات به حیث رییس مالی و اداری در اواخر سال ۱۳۸۳ بعد از مدت بیکاری به حیث مدیر نشرات خارجی ، بعدا مدیر عمومی عواید ، مدیر عمومی تحریرات ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی سرپرست آمریت رادیو تلویزیون ولایات در سال ۱۳۸۷ به صفت معاون ریاست مالی و اداری در بهار ۱۳۸۹ مدیر عمومی مامورین و فعلا مدیر عمومی استخدام و سرپرست آمریت منابع بشری این ارگان مشغول کار می باشد در طول دوره کاری چهار بار تقدیر نامه درجه دوم و سوم و بار بار مفتخر به اخذ تحسین نامه گردیده است.

تاج محمد احمد زاده یک تن از ژورنالیستان ورزیده رادیو تلویزیون ملی افغانستان است که در شهر کهنه کابل زاده شده و در سال ۱۳۶۵ از دیپارتمنت اقتصاد و پلانگذاری پوهنتون کابل به سویه لسانس فارغ گردیده است. وی ماموریت را از وزارت تجارت آغاز و همزمان با مطبوعات چاپی ، همکاری قلمی نیز داشته است نامبرده در ادارات مختلف رادیو افغانستان معاون آرشیف نشراتی رادیو ، مدیر عمومی آرشیف نشراتی رادیو ، مدیر اخبار داخلی اطلاعات رادیو و مدیر عمومی تنظیم کننده برنامه های رادیو افغانستان ایفای وظیفه نموده است . آقای احمد زاده در سال ۱۳۹۲ به اساس تشکیل جدید اصلاحات اداری و خدمات ملکی ، بعد از سپری نمودن امتحان موفقانه رقابتی ، به حیث آمر بازاریابی رادیو تلویزیون ملی

تقرر حاصل نموده نامبرده سفر های رسمی به هندوستان ، پاکستان ، امارات متحده عرب و ایالات متحده امریکا داشته. از تریننگ کورس های مختلف ، سه سرتفکت از BBC ، دوسرتفکت از DW ، همچنان از آژانس خبررسانی هندوکش ، اتحادیه ملی خبرنگاران ، اتحادیه بروکاسینگ آسیا سیفیک ، مرکز میرشن کولمبوی آمریکا و اصلاحات اداری و خدمات ملکی سرتفکت های نیز بدست آورده تقدیرنامه های درجه اول سوم و چهارم تحسین نامه های دولتی اخذ نموده همچنان تقدیر نامه های پوهنتون اوهایوی آمریکا و مجمع صلح افغانستان را نیز دریافت نموده است. آقای احمد زاده در سال ۱۳۸۲ عضویت اتحادیه ملی خبرنگاران افغانستان را کسب نموده که در اثر فعالیت بیشتر برای ژورنالیستان کشور چند مرتبه مورد تقدیر و تحسین هیئت رهبری اتحادیه ملی خبرنگاران افغانستان قرار گرفته است. نامبرده بر علاوه اینکه با اکثر نشرات چاپی کشور همکاری قلمی دارد ، مدیر مسوول نشریه ژورنالیست (ارگان نشراتی اتحادیه ملی ژورنالیستان و خبرنگاران افغانستان) نیز می باشد.

د کونړ ملي راډيو تلویزیون د وخت په څپو کې!

وتپور، مانوگي، چپه دره) ولسوالی لري.

د کونړ ملي راډيو تلویزیون تاریخچه او خپرونې د کونړ ملي راډيو تلویزیون د خپرونو لومړی پړاو ۱۳۶۵ کال .

د کونړ ملي راډيو تلویزیون د لومړي ځل لپاره په ۱۳۶۵ کال په خپلو نشراتو پیل وکړ. که څه هم په هغه وخت کې په هیواد کې

رسنيز بهير د ژوند په لومړيو کې وو، راډيو او تلویزیون بیا خو یو نوي پرمختګ وو چې زموږ گران هېوادوال ورسره اشنا کیدل د مرکز کابل پر گډون ددغه نوې پرمختګ لړۍ ځنې ولایتونو ته هم وغځیده کونړ یو له هغو ولایتونو څخه و چې پکې د وخت د رژیم په هلو ځلو نوموړي تلویزیون ته تخنیکي وسایل راوړل شول، چې پکې پنځه کیلو واټه د راډيو او دوه کیلو واټه په ظرفیت د تلویزیون دستگاه وې د خپلو اړونده وسایلو سره راوړل شوي چې د وخت تخنیکي انجینرانو

دا چې راډيو په افغانستان کې یوه اغیزمنه او د خلکو د لاس رسې وړ رسنی ده، نو په همدې لحاظ مونږ په کونړ کې د ملي راډيو تلویزیون د فعالیت د پیل او دوام په تاریخچه څېړنه کړې خو په پیل کې تاسې گرانو لوستونکو ته په څو لنډو کرښو کې کونړ درېژنم.

کونړ د افغانستان د ۳۴ ولایتونو څخه یو غرنی ولایت دی، چې دهیواد په ختیځ کې موقعیت لري، چې شمال ته یې ختیځ نورستان، جنوب ته یې ننګرهار ولایت، غرب ته یې لغمان ولایت، شرق ته یې ډیورنډ کرښه چې هاخوا د مهند او باجوړ ایجنسی پرته ده چې پکې قبایلي مهند او سلارزي قومونه ژوند کوي.

کونړ د لرغوني او اوسنی کونړ د کتاب پر بنسټ یوه نورستاني کلیمه ده معنایې (دښو ونه دره) یا زیتون دره ده.

کونړ پخوا د ننګرهار ولایت حکمراني وه، چې په شاهي دولت کې په ۱۳۴۴ لمريز کال کې په ولایت بدل شو، چې دا مهال د مرکز اسدآباد په گډون پنځلس اداري واحدونه (خاص کونړ، نورگسل، څوکی، نرنګ، سرکانو، مروړه، شیکل، دانګام، اسمار، غازي اباد، نارۍ،

بي له شکه چې په یوه پرمختللي نړۍ کې رسنی د دولت څلورمه غیر رسمي قوه پیژندل کیږي چې پکې ټولې غوړیزې، انځوریزې، چاپي او برېښنايي رسنی راځي، چې اغیز یې هم په هره برخه کې خورا جوت دی، زموږ په افغاني ټولنه کې چې نوي د ولسواکي گامونه اخلي مطبوعات پکې یو نوی پیل گڼل کیږي، داچې وگړي یې زیاتره نالوستي دي نو د نورو رسنیو په پرتله غوړیزې او انځوریزې رسنی ډیر لیدونکي او اوریدونکي لري، خو د هیواد په

لرې پرتو سیمو کې چې هلته برېښنا نه شته او چاپي رسنی هم نه ور رسیري، خو بیا په دغو سیمو کې د راډيو له لارې د سیاسي، کلتوري، پوهنيزو، روغتيايي، تفريحي او نورو ټولنيزو مطابو اوریدل په پراخه کچه مینه وال او اوریدونکي لري.

لخوا يې نشرات په سکیم سیستم برابر شول چې دغو نشراتو د تلویزیون په برخه کې یو څه ستونزې درلودې یوازې روسې ساخت تلویزیون له لارې نشرات په صفا ډول لیدل کیدل خو جاپاني ساخت تلویزیون پری رنگه کار نه کاوو، تور او سپین به بنکاریدل راډیو تلویزیون د مازیگر له څلورو بجود شپې تر اتو بجو پورې په ورځ کې څلور او کله تر پنځو ساعتونو پورې نشرات درلودل، خو ټول نشرات سیمه ییزه نه وو د کابل څخه به ولایاتو ته د شمشاد انتن په واسطه د شپې پرمهال درې ساعته خپرونې کوي چې د اخذې په ذریعه به ثبت او وروسته به د ورځې لخوا نشر ته سپارل کیدې، کونړ راډیو تلویزیون د کابل نشراتو د خپرولو ترڅنګ په محلي کچه د کلیوالي سندرغاړو سندرې او تفریحي پروگرامونه هم خپرول، د ډاکتر نجیب الله دواک په وروستیو کې په ناڅاپي ډول د ولایت د تخلیې امر وشو چې په دغه لنډه او تنګه موده کې ځینی وسایل ننگرهار ته انتقال شول او زیات نور وسایط چې پکې دستگاه وي، د سینما بشپړموټر سره له انتن او اخذې پاتي شو چې په وروستیو کورنیو جنگونو کې چور او تالان شول او په کونړ کې راډیوي او تلویزیوني خپرونې په تپه ودریدې. خو بیا وروسته د طالبانو د

حاکمیت پرمهال په کونړ کې یو وار بیا دراديو دپیلیدو لپاره هڅې

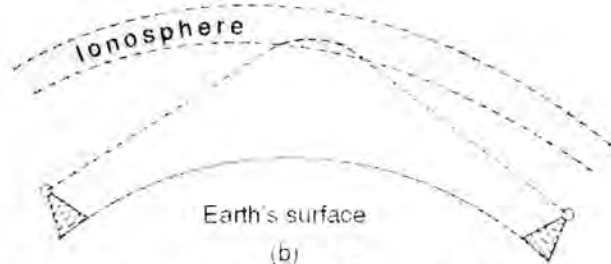
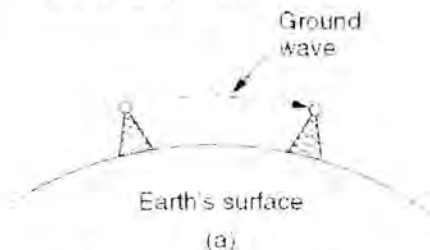
شروع شوې، چې په کال ۱۳۷۸ لمريز کال کې یو وار بیا د کونړ څخه د (۱۱۸ R) مخابراتي دستگاه په واسطه د شریعت غیر راډیو په نوم نشرات پیل شول چې یاده دستگاه د وخت د اطلاعاتو کلتور رئیس په واسطه دبگرام د هوايي ډگر څخه راوړل شوه او دوه نور د ثبت ماشینونه داطلاعاتو او کلتور وزارت لخوا ورکړل شول، چې ددغو تخنیکي او مسلکي وسایلو د لیرد وروسته یو ځل بیا د کونړ خلکو لپاره په AM او FM څپو د کونړ د راډیو خپرونې پیل شوې، چې تخنیکي چارې یې هماغه پخوانیو کارکوونکو پرمخ وړې چې نعتونه او ترډیره به یې دیني مسایل خپرول خبري سروپس او د لیکونو او ځوابونو خپرونې یې هم دپام وړ وې. خو کله چې د طالبانو نظام سقوط وکړ د راډیو تلویزیون د چارو د ښه سمبالبت لپاره د منډه کول په ساحه کې دوه پوښه نوې ودانۍ چې لومړی پوړ یې د ښاروالی او دوهم پوړ یې د ولایتي

بیارغونې ډلې لخوا جوړشو ترڅنګ یې د راډیو تلویزیون د نشر او ثبت ستوډیوګانې جوړې او ورته د امریکا د حکومت په مالي مټ ډېر نوي وسایل او وسایط راوړل شول. په کونړ کې د راډیو تلویزیون د خپرونو درېیم پړاو: په ۱۳۸۴ لمريز کال کې د حمل د میاشتي په پنځلسمه نیټه په کونړ ولایت کې د امریکا متحده ایالاتو دولایتي بیارغونې (P.R.T) ډلې لخوا راډیو تلویزیون ادارې ته د راډیو لس کیلو واټه AM امریکایي دستگاه راوړل شوه چې دغه دستگاه په خپله دا امریکایي انجینرانو لخوا ددوو اوونیو په موده کې د راډیو تلویزیون په ودانۍ کې نصب شوه چې ددغې دستگاه ترڅنګ امریکایي انجینرانو د راډیو لپاره د ثبت او نشر دوه مجهزي ستوډیو گانې هم جوړې کړې، د وخت پرمختللي وسایل یې پکې فعال کړل او د راډیو د نشراتو د اوریدني او رسونې لپاره یې دراديو تلویزیون دودانی ترڅنګ په شا او خوا دوه جریبه ځمکه کې انتن هم ودراو چې ددغو ټولو چارو د سرته رسېدو سره سم څه موده وروسته یې خپرونې پیل کړې چې خپرونې یې د هېواد سربېره په گاونډیو هیوادونو کې هم اوریدل کیدې چې ددې دستگاه د فعالېدو سره خپرونې شپاړس ساعتو ته وغځیدي .

دکتر بهنام انجیرسید بشیر

تلویزیون ماهواره‌ی Satellite Television مخابرات رادیویی

دادن ۳ ماهواره در مدار جیواستیشنری یا **Geostationary orbit** مدار کلارک می‌توان کل کره زمین را تحت پوشش ارتباط ماهواره ای قرار داد.

آرتور چارلز کلارک هر چند با طرح این ایده به تلویزیون ماهواره ای فکر نکرده بود ولی آنقدر عمر کرد تا ببیند که مقاله او الهام بخش تلویزیون ماهواره یی شد. اولین ماهواره یی که برای فرستادن سیگنال تلویزیونی بکار رفت، ماهواره تل استار در سال ۱۹۶۲ بود که سیگنال های تلویزیونی را از اروپا به آمریکا می فرستاد. در آن سال ها سیگنال تلویزیونی را ایستگاه های زمینی با تجهیزات پیشرفته آن زمان که الان همان دستگاه ها بسیار پیش پا افتاده شده اند می گرفتند و به صورت امواج تلویزیونی به اصطلاح ریلی **Relay** می کردند.

رمان علمی-تخیلی بسیار معروف ۲۰۰۱: اودیسه فضایی اثر اوست.

فلمی با همین نام بر مبنای این کتاب توسط استلی کوبریک ساخته شد و جایزه اسکار را برای او و آرتور چارلز کلارک به ارمغان آورد. در رشته فزیک و ریاضیات از پوهنتون کینگز لندن فارغ التحصیل شد و مدال درجه یک فزیک و ریاضیات را دریافت کرد.

آرتور چارلز کلارک ایده ارتباط ماهواره ای را در مقاله ای به نام

“Extraterrestrial Relays” در سال ۱۹۴۵ مطرح

کرد. به این صورت که با قرار

a: درباند های فریکونسی **LF**، **MF** و **VLF** امواج رادیویی از انحنای کره زمین تبعیت می کنند.

b: درباند های فریکونسی **HF** و **VHF** آنها بین زمین و سطح بالایی آئونسفر **Ionosphere** (۴۰۰-۵۰۰ KM) فضای جو کره زمین رفت و برگشت میکند.

c: درباند های فریکونسی **UHF** و بالاتر آن از سطح بالایی آئونسفر **Ionosphere** (۴۰۰-۵۰۰ KM) فضای جو کره زمین گذشته نموده و برگشت ندارد.

داستان کوتاه پیدایش تلویزیون ماهواره ای: اولین کسی که مفکوره ارتباط ماهواره یی را مطرح کرد نگاه بسیار عمیقی نسبت به دنیای پیرامون خود داشت به اصطلاح آینده نگر بود

این شخص اسمش آرتور چارلز کلارک **Sir Arthur Charles Clarke**

(۱۹۱۷-۲۰۰۸) نویسنده،

مخترع و دانشمند انگلیسی بود

ماهواره ها به عنوان یک تکرار کننده در فضا به کار می روند. آنها امواج فرستاده شده از ایستگاه زمینی را دریافت کرده، توسط ترانسپوندر **Transponders** فریکوئسی آنها را تغییر داده و تقویت کرده و سپس به منطقه پیش بینی شده توسط

Downlink می فرستند عمر ماهواره ها معمولاً بین ۷ تا ۱۰ سال است. یک ماهواره توسط سلول های جذب کننده انرژی خورشیدی تغذیه می شود و در هنگام خورشید گرفتگی بطری هایی را به کار می گیرد که عمر آن ها یکی از عوامل موثر در تعیین عمر ماهواره است. عامل دیگر در تعیین عمر ماهواره ها مقدار سوخت ذخیره شده در ماهواره است که برای مصرف در میکروموتورها است. میکروموتور ها به منظور اصلاح موقعیت ماهواره ها در مدار به کار می رود.

Uplink بخش زمینی :

بخش زمینی شامل ایستگاه های زمینی **Uplink** و اجزای آن در زمین است. یکی از بخش های مهم در ایستگاه زمینی آنتن است که درجه اهمیت آنتن ها بستگی به قطر آنتن و سایر استانداردهای مربوطه دارد.

همین جایگاه ماهواره در فضا نسبت به ناظری که بر روی زمین قرار دارد همواره ثابت است. این مدار در ارتفاع ۳۷ کیلومتری بالای سطح زمین قرار دارد. مدار ماهواره ها :

Satellite

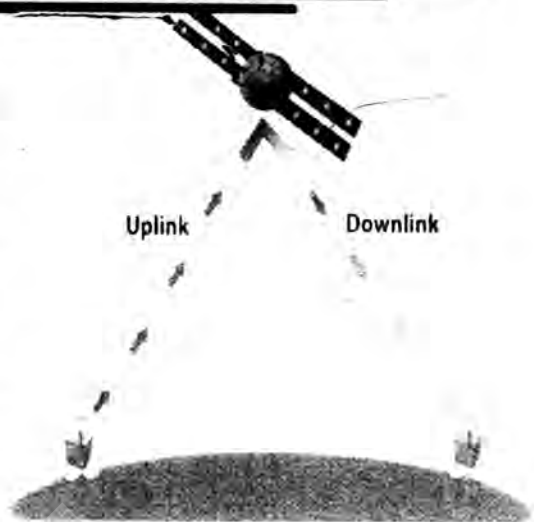
Orbits ماهواره در

یک مسیر بسته که آن را مدار ماهواره می نامند، به دور زمین در گردش است. این مسیر ممکن است دایروی یا بیضوی شکل باشد و مرکز زمین در مرکز این مسیر یا در یکی از کانون های بیضوی آن قرار دارد. ماهواره در صورتی که تحت تاثیر نیروهای جاذبه دیگری قرار نگیرد، همواره در صفحه ای به نام صفحه مداری به گردش خود به دور زمین ادامه می دهد. حرکت این صفحه

مداری به پریود مدار و زاویه صفحه با صفحه استوا بستگی دارد. اگر این زاویه صفر باشد، صفحه مداری منطبق بر صفحه استوایی زمین میشود

Downlink بخش فضایی:

امروزه با قیمت نسبتاً نازل می توان یک دستگاه کامل ماهواره تهیه کرد. با وجود این کاهش هنوز وقتی که مشتریان ما در مورد قیمت یک دستگاه کامل به همراه نصب از ما می پرسند و ما قیمت حدود ۲۵۰ دالری را به آنها پیشنهاد می دهیم، برخی باز هم چانه می زنند تا تخفیف بیشتری نصیبشان شود. به باورم این عادتی است ریشه دارد در الگوی خرید که جنسی ولو با قیمت ارزان هم که باشد باید چانه بزنیم.

مدار جیواستیشنری
Geostationary orbit :

مدار جیواستیشنری یا مدار کلارک مداری است درست بر بالای خط استوای زمین که اگر ماهواره ای در این مدار قرار گیرد سرعت گردش آن به دور کره زمین درست برابر سرعت حرکت وضعی خود زمین است به خاطر

د فولکلور تعریف او ارزښتونه

شوي ده. د فولکلور اصطلاح د لومړي ځل له پاره د يوه انگليسي پوه (W.J. Thoms) تامس لخوا په (۱۸۴۶) ميلادي کال کې استعمال شوه نوموړي د فولکلور اصطلاح د هغو دودونو، خرافاتو، متلونو، سندرو، کيسو او نورو عنعناتو له پاره استعمال کړه چې په انگلستان کې د لرغونو وختونو څخه په ميراث پاتې شوي وه.

همدغه د تامس د فولکلور اصطلاح ډير ژر نورو اروپايي هيوادونو او ژبو ته لاره وموندله او د څيړنو ډگر نور هم پراخ شو د نولسمې پيړۍ له نيمايي نه وروسته لومړی په انگلستان بيا په امريکا، جرمني، فرانسې، هسپانيې، اسکنډيناوي هيوادونو، رومانې، ترکيې او نورو هيوادونو کې يو په بل پسې د فولکلور څيړنې موسسې جوړې شوې.

دغو موسسو په اصولي او سيستماتيک ډول فولکلوريک موضوعات وڅيړل او يو زيات شمېر اثار يې خپاره کړل. (۱-۵) فولکلور په افغانستان کې: په ۱۳۵۳ هجري شمسي کال د افغانستان د هغه وخت د اطلاعاتو او کلتور په وزارت کې عملاً

وکړي او د ځان قناعت يې پرې حاصل کړ او د وسايلو او وسايطو د نه درلودلو په بنا يې جبراً... په خيابل بافيو او موهوماتو د پېښو رېښي معلومې کړې، د هر څه له پاره يې يو دليل وټاکه چې ورو ورو د رواياتو د انسانانو د عقيدو او افکارو په شکل واوښتل او فولکلور يې جوړ کړ.

ددې موضوع څيړنه چې فولکلوريک اثار د لومړي ځل له پاره د چا لخوا په کومه زمانه او وخت کې پيل شو، ډيره گرانه څيړه ده دا ځکه چې تر اوسه پورې ډير خلک فولکلوريک اثار او مواد چا ته منسوبولای نه شي او نه يې تاريخ ښکاره دی.

نو په لنډه توگه ويلای شو چې د ډيرو فولکلوريکو موادو تاريخ تر تاريخ وړاندې ځي. (۸-۴)

فولکلور چې د هر ملت د کلتور تکاملي رېښه ده د يوې انگليسي کلمې (folklore) څخه جوړه

د فولکلور اصطلاح له دوو کليمو څخه جوړه شوې ده، فولک (folk) وگړي يا خلکو ته وايي او لور (lore) ادبياتو يا زده کړو ته وايي چې له دواړو څخه اولسي پوهه يا د خلکو زده کړه يا ادبيات جوړيږي، ځنې يې د کوچنيو هلکانو او نجونو ادبيات گڼي او ځينې يې ويل او اوريدل کېږي. (۲-۶) همدارنگه د فولکلور په برخه کې روسي روسي قاموس چې اوژيگوف تاليف کړی دی داسې ليکي:

((د خلکو کړنې، د خلکو پوهه، د موسيقي پوهه، د ژست يا گڼا پوهه، دودونه او عنعنات، سندري، د وگړو سيمه ايز کړه وړه او نور (۳-۵) که د فولکلور په برخه کې پورتنيو تعريفاتو او توضيحاتو ته څير شو؛ نو ويلی شو چې فولکلور په تاريخي لحاظ د انسان له پيدايښت سره سم منځته راغلی دی.

کله چې انسان له طبيعي پېښو او حوادثو سره مخامخ شو؛ نو نوموړو پېښو او حوادثو ته غلی پاتې نه شو، بلکې د خپل فکر سره سم يې د نوموړو پېښو رېښې معلومې کړې، د هر نامعلوم او پټ شي د معلومولو له پاره يې هلې ځلې

فولکلور ټولنه) جوړه شوه او د فولکلور په نامه يې د يوې مجلې په خپرولو پيل وکړ.

د فولکلور مجلې په خپریدلو سره د فولکلور ټولني او فولکلور پېژندنې په اړه منسجم او سيستماتيک کار پيل شو په شپږمو کلونو کې د افغانستان د علومو اکاډمۍ او د کابل پوهنتون د ادبياتو په پوهنځي کې د فولکلور پېژندنې په نامه يوه مضمون له هماغه وخته تدریس کيږي. فولکلوريکي څيړنې:

د نولسمې پېړۍ تر پيله پورې فولکلور او فولکلوريکو څيړنو چندان ارزښت نه درلود، په همدې دليل زياتې څيړنې په دې موضوع کې نه وې شوې او څوک به د فولکلور يکو موادو د راټولولو له پاره اطرافو، کلیو او بانډو ته نه تلل، مگر د نولسمې پېړۍ په پيل کې ځينو پوهانو او څيړونکو فولکلور ته پاملرنه وکړه او ځينې څيړنې په دې برخه کې رامنځته شوې له دې جملې څخه په روسيه، فرانسه، انگلستان، المان، امريکا او نورو هيوادونو کې پر فولکلور څيړنې وشوې. خو په شلمه پېړۍ کې ځينې کتابونه هم پر فولکلور وليکل شول، په عامه توگه په تېره بيا د فولکلور ادبي برخه د انسان او ټولني د پېژندنې له پاره ډير داسې

مواد لري چې په هغه باندې د ټولنيز تاريخ د ميتودولوژۍ ستنې ولاړې دي دا چې د لومړنيو انسانانو ټولنيز ژوند د کومو خواصو درلودونکې و، دې ډول پوښتنو ته ځواب ورکوي، کله چې انسان د ليک مرحلې ته ورسېد ډيرې دورې يې شاته پرې ايښي او هغه دورې چې تر تاريخ وړاندې دورې ته رسيري په دوو ښاخونو ويشل کيږي:

(۱) د ټولني مادي جوړښت

(۲) د ټولني معنوي جوړښت

هره ټولنه د خپلو امکاناتو او کلتوري اړيکو په اړه پخپله برخه کې د څيړنې مواد لري، خو د لومړنيو ټولنو خصوصيات د تاريخ د ودې په پړاوونو کې داسې مواد لري چې موږ ته وخت په وخت د کلتوري ژوندانه نظام راښيي. د لرغونو ولسونو په فولکلور کې داسې ادبي ټوټې شته چې په ژبه کې موجودې دي خو مفاهيم يې تر اوسه پورې لايحل دي، په متلونو کې هم دغسې مجهولې برخې شته او په ژبني ادب کې

ځای لري چې کلتور يې ډېر لرغونی دی او هغه کليمات چې نن د متلونو په جملو کې نامفهوم دي په يوه زمانه کې يې ځانته مفهوم او مانا درلوده. فولکلوريستان د اتنو گرافانو هغه راټول شوي مواد تر څيړنې لاندې نيسي چې د يوې

ټاکلې دورې اړيکې په کې منعکس شوې وي؛ نو ځکه ځينې پوهان وايې چې د فولکلور ساحه يوازې په هنر او ادبياتو پورې اړه نه لري بلکې فولکلور هغه عمومي اصطلاح ده چې اساطير، افسانې، امثال او حکم، گلداه او جادو، خرافات، ترانې، سرودنه، ټوکې او نور دودونه چې له يوه نسله بل ته انتقال مومي راجاېر وي. د فولکلور ارزښت: موږ د فولکلور له لارې چې د کلتوري انسان پېژندنې يوه څانگه ده د انسان معنويت په لرغوني نړۍ کې ډير ښه پېژندلای شو، همدا فکر دی چې لرغونې نړۍ د کلتور هغه ښکلاوې په موږ ليدلای شي چې تر هر څه پخوا د دوي فولکلور د هغه پېژندنه او څرگندونه کوي، د کلتور په مختلفو ښاخونو کې فولکلور هغه وسيله ده چې په کره کتنې او څيړنې سره يې د پوښتنې ښه او کره ځواب پيدا کولای شو، چې په ټولنه کې انسان څرنگه له يوه پړاو څخه بل پړاو ته قدم واخيست، په طبيعي انسان پېژندنه کې د انساني پرمختگ، حالات او د حيواناتو له مختلفو انواعو سره د ده اړيکې موږ ته د يوې پوهنې له خوا راښودل کيږي چې ورته (کامبريټ اناتومي مقايسوي تشریح) وايي.

آشنایی با تلویزیون ملی جوزجان

نوریه «حماسه»
امر رادیو تلویزیون ملی جوزجان

جوانان، زن و جامعه، صحت،
بایلم یاغدوسی، فرهنگ مردم،
بحث های تلویزیونی، گزارشات
شهری گزارشات از کارکرد
های نهاد ها و موسسات
تولیدی و اقتصادی. خبر و برنامه
های دیگر فعالیت خویش
دوباره آغاز نمود.

از سال ۱۳۸۵ تا این دم با یک
فرستنده (۲۰۰) وات کمک
کشور دوست هند بطور مختلف
یعنی برنامه های تولیدی از محل
و ریلی برنامه های تلویزیونی

مرکز فعالیت می نماید. در اثر
توجهات فرهنگ

تخنیکی و
نشراتی با
استفاده از
وسایل و
تجهیزات
دست
داشته حجم
نشرات آن
افزایش
یافته تا

حدیکه ششماهه ۶ تا

۷ ساعت به تهیه تولید و نشر
مطلب محلی به صورت
مستقل پرداخت. در زمان
حکومت طالبان دروازه های
این نهاد بسته شده و فعالیت
نشراتی نداشت. بعد از سقوط
حکومت طالبان این نهاد با
وسایل کهنه موجود و وسایل
ثبت و نشر VHS دوباره به
فعالیت نشراتی خویش آغاز
نمود که با تهیه تولید و نشر
برنامه های (ذوقی، ادبی،
فرهنگی، و اطلاعاتی مانند
ساعتی بایننده گان، رنگین
کمان، معارف، کودک،

در سال ۱۳۶۶ نهاد کوچکی بنام
تلویزیون در شهر شبرغان مرکز
ولایت جوزجان با نصب یک
پایه فرستنده (۱۰۰) وات روسی
و وسایل ثبت و نشر یوماتیک
آغاز به فعالیت نمود. فعالیت این
نهاد رسانه یی طوری بود که
شب هنگام اخبار و برخی از
مطالب اطلاعاتی و فرهنگی را
از طریق دستگاه شمشاد اخذ و
شب بعد آن را نشر می نمود.
تلویزیون محلی جوزجان در آن
زمان به حیث یگانه رسانه
صوتی و تصویری در جوزجان
در خدمت مردم قرار داشت.
مردم اینولا پایان روز را تا عصر
که نشرات تلویزیون آغاز
میگردید لحظه شماری می
نمودند و شامگاهان که نشرات
آغاز می گردید همه به پای
تلویزیون های خویش
نشسته و با اشتیاق تمام برنامه
های تلویزیون را دنبال می
نمودند.

بعد از سقوط حکومت دکتر
نجیب الله و استقرار دولت
اسلامی در کشور دستگاه
شمشاد غیر فعال و ارتباط
تلویزیون جوزجان با مرکز قطع
گردید که بنابر ضرورت ها و
به اثر سعی و تلاش منسوبین

در خدمت مردم قرار دارد که بصورت افتخاری به وسیله کارمندان بخش تلویزیونی اداره می شود.

نشرات رادیویی را اخبار، گزارشات، برنامه های ادبی، فرهنگی، معلوماتی، تربیتی، مصاحبه ها نشست های رادیویی تشکیل میدهد که اکثراً برنامه ها زنده و ارتباطات تلفونی با مردم می باشد.

نشرات رادیو تلویزیون ملی

جوزجان از ساعت ۷ صبح آغاز و تا نیمه های شب ادامه می یابد که در کنار سایر رسانه های تصویری و صوتی از محبوبیت واتوریه خوب بر خوردار بوده که بیننده های خاص خود را دارد.

رادیو تلویزیون ملی جوزجان از ماه ثور سال ۱۳۹۲ داخل برنامه ریفورم دولت جمهوری اسلامی افغانستان گردید که در حال حاضر ۱۴ تن کارمندان رسمی و ۴ تن کارمندان خدماتی دارد.

برنامه های رادیو تلویزیون مرکز، برنامه های راه سعادت، از منبر و مساجد، زراعت و مالداري، گزارشات از ولسوالی ها، موسسات و نهاد های تحصیلی و تعلیمی، اقتصادی و

تولیدی چون رمز سخن، زن از نگاه امروز، دعوت شما، شمع خاموش، رنگین کمان، سلامتی، سیماها، نگاهی به اسلام، جوانه ها و دیگر برنامه های ذوقی معلوماتی و تربیتی در خدمت مردم قرار دارد.

اما رادیو ملی جوزجان هفت سال قبل با فرستنده یک کیلو

وات که از سوی رادیو بی بی سی به مساعدت شد به نشرات صوتی پرداخت که تا همین حالا با داشتن روزانه تقریباً ۷ ساعت نشرات

دوستانه رهبری مقام ولایت جوزجان و تقاضای آمریت رادیو تلویزیون ملی جوزجان این نهاد از جانب تیم باز سازی و نو سازی کشور دولت ترکیه با هزینه در حدود سه صد هزار دالر امریکائی ترمیم و تجهیز گردیده است. از اینکه آنتن فرستنده دو کیلو وات در ارتفاع ۲۴ متر نصب گردیده بود ساحه تحت پوشش آن محدود بود که در اثر پیشنهاد آمریت رادیو تلویزیون ملی جوزجان و همکاری بی شایبه و فرهنگ دوستانه مقام ولایت جوزجان، آنتن های مذکور با توجه و همکاری ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی از پایه قبلی دی متناژ و در ارتفاع ۵۲ متر نصب گردید که اکنون ساحه تحت پوشش تلویزیون ملی وسعت یافته و باشندگان ده ولسوالی این ولایت از نشرات آن مستفید واز کیفیت نشراتی نیز راضی می باشد. در حال حاضر رادیو تلویزیون ملی جوزجان بر علاوه ریلی

سمیع الله سمیع

ملی رادیو تلویزیون د خپلو خلکو په پوهاوي کې پوره برخه اخلي

پوره پوهاوي په نیت وخت په وخت په زړه پورې خبروې جوړې او خبرې کړې یې دي. ملی رادیو تلویزیون په خپل وخت د ټاکنو د خپلواک کمیسیون او د شکایتونو د خپلواک کمیسیون مسولینو سره خپلې پوښتنې او غوښتنې شریکي کړې دي، چې د هېواد زیاتره خلکو ددغه رنگه پروگرامونو په سرته رسولو سره د خپلو غوښتنو او پوښتنو ځوابونه ترلاسه کړيدي، ملی رادیو تلویزیون د خپل دولت د غوښتنې او سپارښتنې سره سم په ټولو دولتي چارواکو دا غیر کړی دی چې د کمپاین په بهیر کې د چا په ګټه کمپاین ونه کړي او هم له دولتي امکاناتو او وسایلو څخه کار وانهخلي. د روان کال د سلواغې د میاشتې په ۲۶ نېټه د شنې په ورځ د ټاکنیزو شکایتونو د اورېدلو کمیسیون د ولسمشرۍ د څلورو تنو نوماندو په اړه په څلورو شکایتونو غور وکړ او په پای کې داود سلطان زوی یې څارنوالی ته ور وپېژنده، ډاکټر

یې د دولت په لوړو څوکیو کې کار کړیدی. مونږ په دې باور یو چې زموږ خلک په تېرو ۱۳ کلونو کې د ۱۳۸۳ او ۱۳۸۸ کلونو له ټاکنو څخه تر زیاتې اندازې پورې تجربه تر لاسه کړې ده، چې په هېواد کې د عادلانه نظام د جوړولو لپاره څه ډول کس ته رایه ورکړي، خو بیا هم په اوس وخت کې ددې اړتیا لیدل کېږي او هم یو شمېر خلک دا غوښتنه کوي چې باید دوی ته د رسنیو له لارې د ولسمشرۍ د نوماندو او د هغوی کړنلارې ورسول شي او هم په خپله نوماندې په ټولو ولایتونو کې د خپل کمپاین په بهیر کې له دوی سره له نږدې نه وګوري، تر څو خلک ورسره خپلې غوښتنې او ستونزې شریکي کړي. د خلکو دغه غوښتنو د پوره کولو لپاره د هېواد د ټولو رسنیو په سر کې د ملی رادیو تلویزیون مشرتابه په خپل ټول توان سره هڅه کړې ده چې دیوې ملي بې طرفې رسنۍ په توګه د راتلونکو ټاکنو په اړه د خلکو د

دادی نن په هېواد کې د یو مشروع او د خلکو په خوښه نظام په رامینځته کولو کې د ټاکنو د خپلواک کمیسیون د ټاکلي پروګرام له مخې د روان کال د سلواغې د میاشتې په ۱۳ مه په رسمي ډول په مرکز او ولایتونو کې د ولسمشرۍ د نوماندو له خوا، کمپاین پیل شوی دی. ددې لپاره چې د افغانستان خلک په مرکز او ولایتونو کې د نوماندو له پروګرامونو څخه پوره خبرتیا پیدا کړي او ددغه خبرتیا له مخې د خپلې خوښې نوماندې وټاکي نو د هېواد، ټولو چاپي غږیزو او تصویری رسنیو په خپلو خبرونو کې د ولسمشرۍ د نوماندانو سره مرکې، ګردې میزونه او وخت په وخت مناظرې پیل کړي دي. نن ورځ د هېواد د رسنیو په وړاندې ستره موضوع د خلکو خبرتیا او پوهاوی دی، تر څو خلک وکولای شي، چې د ولسمشرۍ د نوماندانو د کړنلارو سره آشنایي او هم له بلې خوا د هغه نوماندانو په کړنو قضاوت وکړي چې په تېرو کلونو کې

اشرف غني احمدزی يې ۵۰ زره افغانی نغدي جریمه کړ، استاد عبدالرب رسول سیاف ته يې لیکلې خبرتیا ورکړه او داچې وپل کېده عبدالرحیم وردگ له زده کوونکو څخه د کمپاین لپاره ناوړه گټه کړېده، خو په دې برخه کې کوم سند نه و، نو دغه شکایت رد کړی شو.

د ټاکنو د قانون پر خلاف دغه رنگه شکایتونه او د شکایتونو د اورېدلو د کمیسیون پرېکړه وخت په وخت د ملي راډیو تلوېزیون له خوا، د هېواد خلکو ته رسول شوی او دغه لړۍ به په ډېره امانت داری سره په راتلونکې کې هم دوام پیدا کړي. د ملي راډیو تلوېزیون خبري شبکې په مرکز او ولایتونو کې په

دې مکلفې دي چې د کمپاین په بهیر کې په ډېره کلکه د ملي یووالي د پیاوړتیا څارنه وکړي او هغه خلک ډېر ژر تر خپل خبري پوښښ لاندې ونیسي چې د ملي یووالي ضد تبلیغ کوي او هم غواړي چې د

راتلونکو ټاکنو په لاره کې خنډونه رامنځته کړي. مونږ په دې ښه پوهیږو چې د هېواد دوښمنان د خپلو استخباري شبکو له لارې په خپل ټول توان سره هڅه کوي چې د خپلو گټو د تامین لپاره په افغانستان کې د افغانستان د خلکو په خوښه د یو مشروع او پیاوړي نظام د جوړېدلو مخه ونیسي خو د ملي راډیو تلوېزیون مشرتوب کلکه پاملرنه کوي چې هم په مرکز او

هم په ولایتونو کې د خپلو محلي شبکو له لارې د هېواد، دښمنان وخت په وخت و پېژني او څېرې يې خپلو خلکو ته په ډاگه ور وښيي.

ملي راډیو تلوېزیون د هېواد د ټولو د امنیتي ځواکونو څخه دا غوښتنه کوي چې په مرکز او ولایتونو کې د ملي راډیو تلوېزیون د نشراتي شبکو امنیت په پوره ډول ونیسي. دا ځکه چې د ولسمشرۍ د نوماندو د کمپاین په څنګ کې د روان کال د کب

د میاشتې له ۱۳ مې نېټې له په دېخوا د ولایتي شوراگانو د نوماندو یوه میاشتنی کمپاین هم پیل شوې دي. کېدای شي چې ددغه کمپاین په بهیر کې هم یو شمېر نوماندې د ټاکنو له قانون څخه سرغړونې وکړي او یا د یو بل پر ضد باندې هم ناوړه تبلیغ وکړي، خو د افغانستان ملي راډیو تلوېزیون د خپلې تېرې تجربې له مخې چې په تېرو دوه دورو ټاکنو کې يې

تر لاسه کړېده خپلو خلکو ته پوره ډاډه ورکوي چې د ملي یووالي په ساتلو سره به د هېواد، ټولو خلکو ته د پوره پوهاوي تر څنګ د هېواد، د وښمنانو ناوړه اعمال او د هغوي کرغېړنې څېرې چې د عادلانه ټاکنو په وړاندې خنډ کېږي وخت په وخت خپلو خلکو ته افشا او هم به د ولسمشرۍ د نوماندو تر مینځ د ملي مناظرو په دوام نورې ملي مناظرې هم د نوماندو د پېژندنې لپاره ترتیب او وخت په وخت به يې خپرې کړي. تر څو خلک وکولای شي چې د پوره پوهاوي په درلودلو سره د ولسمشرۍ او د ولایتي شوراگانو لپاره د نوماندو په مینځ کې د خپلې خوښې نوماند وټاکي.

مقدم به مهمانان گفت این افتخار بزرگی که غزنی نصیب گردیده است در زنده گی شهرها فقط بکیار به آن مفتخر می شود. من این افتخار بزرگ را برای همه شما مبارک می گویم. والی غزنی همچنان گفت

که شهر مبارک غزنی تا حال سه نام بزرگ را از خود ساخته است. عروس البلاد، شهر اولیا و حالا شهر دوستی و صلح و پایتخت فرهنگ اسلامی را نیز به شما باز هم مبارکباد میگویم.

والی غزنی همچنان از کمک بزرگان و والیان بلخ، پکتیا، پکتیکا ابراز خرسندی کرده از سایر ولایات کشور خواست با غزنی به عنوان افتخار تاریخ کشور کمک کنند.

او از کشورهای اسلامی خواست تا مردم افغانستان را در راستای تامین

صلح کمک کنند. والی غزنی همچنان گفت به اساس پیشنهاد مردم غزنی، امیدواریم رئیس جمهوری اسلامی افغانستان غزنی را در ردیف ولایات

درجه اول قرار دهد. او همچنان بیان کرد که پنج سال آینده سالانه ده، ده میلیون دالر برای غزنی در نظر گرفته شود و نیز گفت هندوستان وعده کرده است که چند پروژه را در غزنی عملی می کند.

در اخیر والی غزنی از وزات اطلاعات و فرهنگ به خاطر تکمیل پروژه هایش تشکر کرد.

بعداً دکتر سید مخدوم رهین وزیر اطلاعات و فرهنگ سخنرانی کرده گفت: اهمیت غزنی این شهر مبارک در بهنای تاریخ به خصوص تاریخ دوره اسلامی چشمگیر است البته غزنی در دوره اسلامی پیش از اسلام از اهمیت زیاد برخوردار بود، پیش از اسلام هم به خاطر موقعیت خاص جغرافیایی خود در کنار مسیر راه های تجارتنی، شهر مهمی بود، اما عظمت

غزنی و عظمتی که بر مناطق اطراف کشور اثر

گذاشت در عصر غزنوی صورت گرفت بخصوص در زمان سلطان بزرگ یمن الدوله، امین المله کهف الاسلام محمود غزنوی رحمة الله علیه بوده است.

دکتور رهین افزود: اهمیت غزنی در عصر غزنوی به دودلیل بود یکی به خاطر این که این شهر مبارک، کانون علم و ادب، دانش و فرهنگ شد، در تمام عرصه های علمی، شخصیت های گران مایه تقدیم جامعه اسلامی و انسانی کرد و زیبایی و شکوه و تجمل و دست آوردهای مختلفی در تمام عرصه های علم و فرهنگ چشمگیر بود.

بر علاوه اهمیت غزنی، دوران غزنویان خاصه سلطان بزرگ محمود غزنوی، دوران انتقال علوم و فرهنگ اسلامی مابین مناطق اطراف مخصوصاً در شبه قاره هندوستان بود و به همین ترتیب سرزمین پهناور هندوسان و فرهنگ و تاریخ و پیدوار و جغرافیا و اعتقادات کهن و آثار علمی شبه قاره هندوستان را به جهان اسلام و بعداً غرب معرفی کرد.

بقیه در صفحه (۵۱)

راډیو د خلکو او اولس تر منځ پل

موضوعاتو په اړه دغې خپرونې ته دولتي مسولین په ملي شورا کې د خلکو استازي او د چارو شنونکي رابلل کيږي او اوریدونکي هم د موضوع په اړه د راډیو په سټډیو کې د رابلل شویو مسلینو څخه د تېلفون په کرښه په ژوندۍ بڼه خپلې پوښتنې مطرح کوي او د مسولینو لخوا ورته مخامخ ځوابونه ویل کيږي هېره دې نه وي چې د نوموړې خپرونې د خپرولو لړۍ دوام لري.

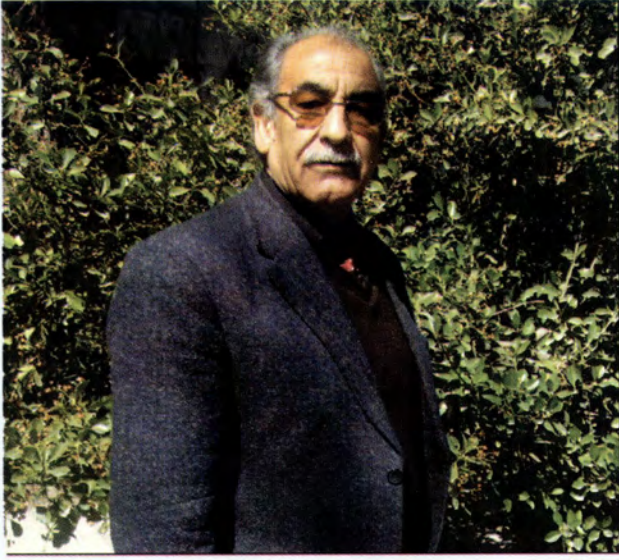
اسانې خپل معلومات تر لاسه کولی شي. په گران او سرلوري افغانستان کې د ۱۳۸۰ هجري لمريز کال د لنډ مهالي ادارې په مینځته راتلو سره بیا تر نن پورې د افغانستان د ملي راډیو خپرونې هم ورځ تر بلې وغځېدلې او زیات نوښت پکې رامنځته شو، او د غو هلو څلو دوام و موند چې په دې لړ وخت کې د ملي راډیو د هڅاند او نوښتگر رییس محترم عبدالغني مدقق په لارښوونه د نورو خپرونو په څنګ کې « د اوونۍ ناستې » په نامه خپرونه هم پیل شوه.

دغه خپرونه په ژوندۍ بڼه د ملي راډیو د اطلاعاتو د ادارې لخوا د هرې یکشنبې په ورځ د غرمې وروسته له ۵-۶ بجو پورې خپريږي چې د بېلابېلو

دا یو څرگند حقیقت دی، چې مختلفو رسنیو د تاریخ په اوږدو کې د تلوېزیون او چاپي رسنیو تر څنګ راډیو خانګړی ځای لري. دا چې زمونږ د افغاني ټولني یو زیات شمېر وګړي یې سواده دي او له بله پلوه زمونږ هېواد یو جګړه خپلی هېواد دی او د برېښنا نشتوالي دې ته زمینه برابره کړې ده، چې راډیو د ټولو په سر کې خپل مقام و

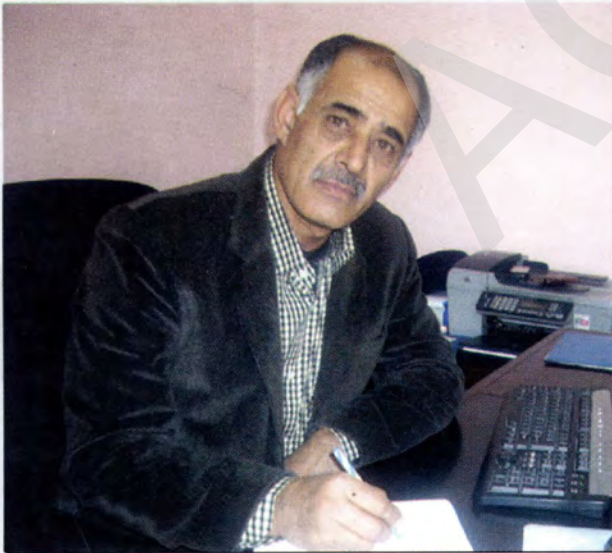
ساتي اود دولت او خلکو تر مینځ یې د یو پل په څېر ځای درلودلی دی. د همدې راډیو له لارې د سیمې او نړۍ په ګوټ ګوټ کې د عامه اذهانو د روښانه کولو په موخه خیرې مطالب بشوونیز، معلوماتي، او ذوقي، دیني او سیاسي بېلابېلې خپرونې شپه او ورځ په ټاکلو وختونو کې خپريږي. او خلک هم که و غواړي په ډېرې

مسعود مولایی
آمر اطلاعات رادیو ملی

غلام معروف نقشبندی
سرپرست منابع بشری رادیو تلویزیون ملی

دوست محمد حدید
آمر برنامه های تربیتی و اجتماعی تلویزیون ملی

تاج محمد احمدزاده
آمر بازاریابی رادیو تلویزیون ملی

کوهر خاخی آواز خوان

فرخ احمدی آواز خوان

پرستیا امیل آواز خوان

سعدی و فیضی گل هنرمندان تاجکی

محلې خوانان گروه افغان پامير

عبدالسلام مشتون محلې خوان گروه افغان پامير

هنرمندی

الانعام

گرداننده گان کنسرت افغان پامير

صفت عشق

سیمای آینه

ستاره در جبین لاژوردین تو می زبید
هر آنچه حق بود تنها در آیین تو می زبید
عروج عزت و پاکی ایمان در نهاد تست
وفا در دل ، صفای عشق در دین تو می زبید
هوای صاف احساس و گل خوش رنگ اندیشه
فقط در فصل سبز باغ رنگین تو می زبید
نلرزد شمع از تمکین ، در آن محفل که یاد تست
ادب در چار گرد شاذ تمکین تو می زبید
سراسر عشق را شوری ، سراپا مهر را نوری
حسد در قلب دشمن ، سخت از کین تو می زبید
سر سیمای آینه ز وصف شد فرو در عجز
سخن در مانده از یابی که بر سین تو می زبید

غزل

خوب زما په لاس کې دی تعبیر زما په لاس کې دی
خوانې ولولې او هم تقدیر زما په لاس کې دی
ستا د لاس په نښو افسانه د ژوند خوږه ده
ته زمانه لېرې ستا تصویر زما په لاس کې دی
چې لاس د ښکلو ونیسم په ما باندې مین شي
ستاله برکته دا تاثیر زما په لاس کې دی
جوړه خاموشي ده شرنگوم د دروازې زنجیر
شرنگوم یې لا زنجیر زما په لاس کې دی
تور توري په سپین کاغذ او زه وصال په توره شپه
ستور ته ولاړ د ژوند تفسیر زما په لاس کې دی

همسفر

ای همسفر هر قدم روز و شب من
باز آی و بین حال من و تاب و تب من
رفتی و برفت هممه تو عشرت نازم
ای مونس تنهایی و درد و تعب من
در بزم سخن هر غزلم شور به پا کرد
ای شور جنون آور درس و ادب من
هنگام وداع هیچ ندیدی به من زار
رفتی و برفت شادی و عیش و طرب من
بر تربت من آی و مپرس این سخن از کس
که هستم و چه باشد اصل و نسب من

محمد واصل وصال

صفحه شعر

غزل

له وخت نه تير لمونځ يمه زوال يمه
 نوره مې اوس مه لوله اوبال يمه
 اوس خو به معنا کې بې معنا يمه
 چاته نه حل کيرم داسې سوال يمه
 مه مې خوره وه نازک وجود باندي
 گوره دې دردونو زرین شال يمه
 اوس د عشق په هغې مرحلې کې يم
 يو درد د سپارلی په بل کال يمه
 راشه چې پرهر مې درنه مړ نه شي
 لپه کې مې ونیسه مشال يمه
 هارون پرهر

غزل

ستا د مستو مستو سترگو به بنو کې راچاپېريم
 لکه اوبسکه خلابنده په شپو کې راچاپېريم
 زه کونښن کوم چې لار شم ستا د حسن له وړمو نه
 لکه پرخه د گلاب په گهوارو کې راچاپېريم
 زه قسم خورمه جانانه لکه خاشکي د باران بې
 ته اسپڅلی بې سپڅلی زه دردو کې راچاپېريم
 دماښام توره لمن کې يوسپين ستوری لکه ته!
 ستا په ښکلو تار په تار سپينو شغلو کې راچاپېريم
 ای درنگونو اوبنکلاوو تکې سپينې ډېوې
 له تانه تاو تانه چاپېر زيرو لمبو کې راچاپېريم
 کابل خوشال خان مېنه

ظهور کمال

دست بدست من بده تا سينه ها روشن شود
 من تو شوم تو من شوي تن جان شود جان تن شود
 با تو جهنم جنت است بي توبهشت دوزخ است
 آميز در جان و تنم ، تا گلخنم گلشن شود
 اي آفتاب آفتاب ، در خلوت جانم بتاب
 تا چشمه هاي چشم من ، بر ديگران روزن شود
 گردد بکانون دلم روشن چراغ سبز جان
 اي عشق خواهم شير تو در سينه ام روغن شود
 هر گز نماند تيرگي دلبردي افسردگي
 آنجا که عشق مهربان يک ذره نور افگن شود
 بشکن طلسم رنگها در معني معني من درا
 تا جان الفت پيشه ات منظور مرد و زن شود
 مپسند اي عشق و وفا اي بحر نور و صفا
 کز ظلمت چون و چرا گلزار ما گلخن شود
 با دیده گان ديگري در ناز بتان سير کن
 تا جان و تن روشن شوي تا دیدنت روشن شود
 عشق کشاند کش کشان آنسوي بي سوي زمان
 هر عاشقي را کز راه جان در توي تويي من شود
 حيدری وجودی

صفحه شعر

بنیخه

د عرش له نوره راوتلې چینه
د عشق له خاورې سره گلې اوبه
په دې هستی د بنیخې نوم پورې شو
آدم یې سیوري د بنکلا ته ویده
دې لوپتې لاندې ماشوم لاسو کړ
له پسه نور د خدای پرې ووریده
ماشوم پرې پوه نه شو آدم خیر نه
بنیخې د ستورو هومره رنځ ولیده
ماشوم چې وږی شو شیدې یې ورکړې
آدم چې سترې شو دې ونازوه
بنیخه هم وږې وه هم سترې سترې
هیڅ څوک په دغه راز ونه پوهیده
ماشوم چې لاس خلاص کړ د مور خدا وه
آدم چې لاس پرانیست، ددې په کې زړه

بهاریه

سرود برگ وباران وشکوه سبزه زار آمد
گلم گل گل شگفته آه که گل با نوبهار آمد
پرستوهای عاشق پر زنان رقصیده میانند
که یاررفته گل بر سرکنار جویبار آمد
عروس ناز گلشن گل به گیسو گل به بر کرده
چمن سبزینه وان گلبندن بابرگ وبار آمد
به بزم شادی گل در چمن بلبل همی نالید
بزن چنگ و بخوان مطرب که یار گلنزار آمد
حریر برگ گل سازند به گلشن سایه بان یاران
که یار رفته، پس از روزگاری انتظار آمد
بگوش دل شنیدم نغمه مستانه در گلشن
که از ساز ونوای شرشر آن آبشار آمد
ز شادی استوار مستانه میگفت این سخن هرجا
چه غم دارم که فصل شادی وعیش وقرار آمد
شیرمحمد استوار

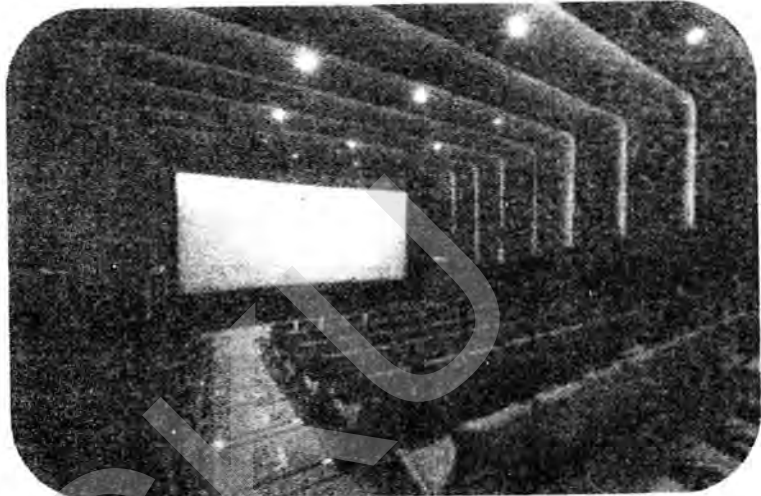
محمد موسی رانمش سینماگر

سینما و تماشاگران

عکس العمل تماشاگران و مخاطبان خود باشد. هنرمند باید فلمهایی بسازد که برای توده ی بیشمار مردم سرگرم کننده و قابل درک بوده تا تماشاگر را از سطح به عمق بکشاند یعنی شکل (فرم) و محتوای آن از بینش عالی برخوردار بوده به معنای اصلی مردم پسند باشد. ولی میان مردم پسندی و مفهوم پسندی عام فرق بسیار است. شاید نتوان مثل ادولف زرگو که میگفت: تماشاگر هرگز اشتباه نمیکند ولی تماشاگران در موارد مختلف از قبیل شناختن پیشرفتهای هنری گیر فیث پدر سینما و کشف شخصیت های

بزرگ در میان بازیگران سینما و تردد فلمهای ظاهراً هنری و فریبنده و قالبی چندان حق

ضرر دستگاه نو ظهور سال ۱۸۹۵ میلادی آهسته، آهسته و رفته رفته به هنر قرن بیستم تبدیل شده است. سازنده گان فلم و مخترعین سینما همدوش با هم پیش میروند و مساعی خود را در جهت انکشاف آن بخرج میدهند. صدا، رنگ، محتوا، فلم سه بعدی و حتی همان اختراع عکس متحرک نتیجه، و کوششی بود که متخصصین فنی و مسلکی برای واقعی تر ساختن عکسهای دوربین عکاسی را به کار میبردند و تصویر متحرک (فلم) بمیان آوردند.

در سینما بیش از هر هنری هنرمند باید گوش به زنگ

سینما از ریشه ی شش هنر دیگر تشکیل یافته و مهمتر آنکه به تصویر در آمدن آن و طرز نقل داستان و نمایش زنده گی در سینما، هم تماشاگر و هم اندیشه و تخیل او را بر میانگیزد و این علاقه خاص و استوار همه تماشاگران به سینما به عنوان هنرست که انگیزه اصلی کارگردانان (دایرکتران)، تهیه کننده گان (پرودیوسران) و مخترعین بوده و سبب شده است که فلم سینما را از صورت خام و لرزان نخستین به کمال فنی و قدرت عاطفی امروزی اش برسانند. در طی بیشتر از شصت سال آزمایش گوناگون و ساختن فلم های پرمفعت پر

سینما بزرگ میشود، جان میگیرد، جوانه میزند، طلوع میکند و یکروز از این محدودیت تنگ بیرون میشود و آن وقت دایرت المعارف در برابر این هنر باید بنوسید: سینما یعنی همه هنرها، کلیه مهارت

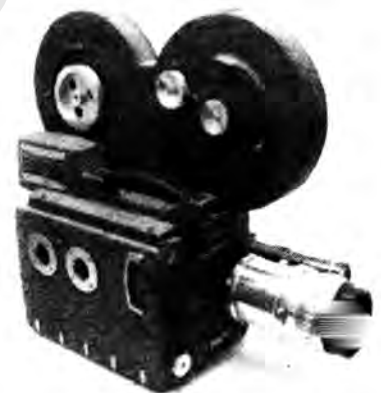
در میان تعلیم و تربیه سمعی و بصری و دیگر انواع تکنیک تعلیمی عبارت است از تاثیر آن به روال مخاطبین است که تاثیر وارد کردن خود یکی از اساسات

ها، تجلی تمام زنده گی ها و تمام دانش ها و روایات ها و انعکاس آنها ...

اولیه کمونیکیشن میباشند. از آنجاییکه فلم و سینما به حیث یک وسیله ارتباطی مفاهمه بین کتله های انسانی (تماشاگران) در طول تاریخ نقش ارزنده را ایفا کرده است. گرفت، پدر سینما مبالغه نکرده که گفته است

داشته اند که نمیتوان سهم آنها را در ترقی سینما نادیده گرفت. بدین گونه سینما مهمترین وسیله انتقال نظریات، اندیشه ها، و تصورات دسته جمعی در هر جا به شمار میرود. این وسیله «سینما» صرف در خدمت هنر و تهیه وسایل سرگرم کننده و دست اندرکاران آن محدود نبوده، بلکه فلمهای تریوی، مستند، اخباری، تحقیقاتی و صنعتی را نیز به پیمانانه وسیع و قابل ملاحظه احتوا میکند و در

خدمت اکثریت عامه قرار میدهد. لذا نمیتوان فلم را منحیث یکی از مظاهر تمدن و فرهنگ ملت ها در قرن بیست و بعد آن انکار کرد. سینما از کیفیت و چگونگی جوامع بشری، اثر برمیدارد و در مقابل بالای ذهنیت عامه اجتماعی، تاثیرات واقعاً عمیق وارد میکند. چنانکه دوکتو هارولد یچاردسن مولف کتاب سمعی و بصری معتقد است: امتیاز بزرگ

د استاد سولي او د خپل ولس په غم باندي غمجن شاعر

طاهر بينا، غلام رحمن جرار، برکت الله كمين او استاد نصرالله حافظ ... او نورو شاعرانو د شاعرۍ سره تر څنګ اوسېدلي او تر ننه يې دوام موندلی دی.

زما ښه په ياد دي چې زه به د پنځلسو او يا ۱۶ کلونو په عمر ومه او سنه ۱۳۴۲ لمريز کال و، يعنې له نن نه پنځوس کاله مخکې ما يو شعر گوتې ليکلی و، چې عنوان يې و «دروژې

ماښام» نو په دغه وخت کې قاتل صاحب په پښتو ټولنه کې د زيري د اوونيزې مسوول مدير و. زه د قاتل صاحب د فترته ورغلم او ما خپل دغه شعر ورته ورکړ. قاتل صاحب زما ددغه شعر په لوستلو ډېر خوشاله شو او زه يې د خپلې پيرزوينې له مخې ډېر زيات تشويق کړم چې د شعر ليکلو ته دوام ورکړم. کله

چې په هماغه اوونۍ کې د زيري اخبار را ووت، کله مې چې د زيري اوونيزه وليدله که گورم چې زما شعر په کې نشر شوی دی. نو زه د خپلو معلوماتو له مخې وپيلای شم چې زما د لومړني چاپي شعر هماغه و چې د قاتل صاحب

قاتل صاحب هغه شعرونه وو، چې د هر اورېدونکي په زړه به يې د وينتيا او بېدارۍ انگازې خورولې، او په ولسونو کې به يې د مينې، يووالي او د هېواد د ست او عزت د ساتلو ولولې را پارولې او زه يقين لرم چې زما ددغه خبرې سره به د ننګرهار ټول

ولسونه موافقه ولري.

اوس هم يو شمېر سندرغاړي، دده خواږه شعرونه د موسيقۍ په څپو کې د راډيو گانو او تلوېزيونونو له لارې خپلو خلکو ته اوروي.

زه دلته دا خبره هم ضروري گڼم چې د قاتل صاحب شاعري د ننګرهار د وتلو شاعرانو لکه محترم عبدالله خدمتگار بختاني، عبدالسلام بېدار، سيد محمد

د آواز د مجلې گرانو لوستونکو ته د هېواد، د وتلو شاعرانو په لړ کې دا ځل خپل استاد او هغه شاعر چې تل يې د شعر سره ژوند کړيدی، او د خپل ژوند په اوږدو کې يې د خپل ولس دردونه، کړاوونه، بېکسي او بېوسي ليدلې، د جنگ او جگړې خونړۍ لوڅرې يې لا تر اوسه له نظره نه دي ليرې شوي، او په هېواد کې د خونړۍ جگړې په بهير کې يې هره شپه د بې گناه انسانانو د وينو فوارې يې تر سترگو تيريزي را تيريزي او د دردېدلو ژړا او فريادونه يې په غوږونو کې انگازې کوي.

هو! زما دغه استاد شاعر، ليکوال او ژورنالېست د ډېر قدر وړ استاد عبدالرؤف قاتل خوريان دی. زه دلته ځان ډېر نيکمرغه گڼم چې د قاتل صاحب د ژوند له کاروان سره ما هم د خپل ژوند د ځوانۍ لاره وهلې ده. له نن نه کابو پنځوس کاله وړاندې ما به د خپلې ولسوالۍ په کليو، هوجرو او ډېرو کې اوډودونو په محفلونو کې د ننګرهار د خوږ ژبو او وتلو سندرغاړو په آوازونو کې د قاتل صاحب ډېر خواږه غزل او حماسي شعرونه اورېدل او داد

د پېرزوینې له مخې چاپ شو. زه دا باور لرم چې د قتيل صاحب د خپل عزتمن او ارزښتناک ادبي ژوند په بهیر کې زما په څېر په سلگونو تنه شاگردان روزلي چې نن ورځ دده په څېر سپین ږيري او یا خوانان شوي دي.

ددې لپاره چې خیره رانه اوږده نه شي او گمران لوستونکي د قتيل صاحب د ژوند سره آشنا شي نو

خیره به له دې ځای نه پیل کړم، چې محترم عبدالرؤف قتيل خوگياني صاحب په ۱۳۰۸ لمريز کال د ننگرهار ولايت د خوگيانيو په کږه کې زيږيدلی دی. لومړنی زده کړې يې د کږې په لومړني ښوونځي او ثانوي او لوړې زده کړې يې د پغمان د

شرعياتو ابوحنيفه مدرسه او د شرعياتو په پوهنځي کې تر سره کړې دي.

د خپل ماموریت لومړي لس کاله يې په معارف کې د ښوونکي، سرښوونکي او مفتش په توگه کار کړی او په ۱۳۴۲ ل کال د پښتو ټولني د زبيري د اوونيزې د مدير او بيا د پوهنې وزارت د تالیف او ترجمې رياست، د

پوهنې د مجلې مدير او چلوونکي ټاکل شوی دی.

په ۱۳۴۳ ل کال د اطلاعاتو او کلتور وزارت په وړاندیز هغه وزارت ته تبدیل او د هېواد ورځپاڼې د تدقيق او څېړنې د مدير په توگه يې په کار پيل وکړ، د ۱۳۴۷ ل کال د سنبلې په مياشت د ننگرهار ولايت د اطلاعاتو او کلتور د لوی مدير او

د ننگرهار ورځپاڼې د مسوول چلوونکي په حيث مقرر شو.

په ۱۳۵۰ ل کال کابل ته تبدیل او د اصلاح ورځپاڼې د پښتو څانگې د مدير په حيث و ټاکل شو.

د ۱۳۵۱ ل کال په ورسټيو مياشتو کې د دوه یم ځل له پاره د ننگرهار د اطلاعاتو او کلتور د لوی مدير او د ننگرهار ورځپاڼې د مسوول چلوونکي په توگه مقرر شو.

۱۳۵۳ ل کال د فراه ولايت د اطلاعاتو او کلتور د مدير او د سيستان جريدې مسوول چلوونکي شو او د ۱۳۵۴ ل کال د لړم په مياشت کې د کندوز د اطلاعاتو او کلتور د مدير او د کندوز جريدې د مسوول چلوونکي په توگه وټاکل شو، چې دا دنده يې تر ۱۳۵۶ ل کال پورې تر سره کړه.

په همدې کال د جمهوريت د اخبار د پښتو د تدقيق مدير او وروسته د هېواد ورځپاڼې مرستيال او د ۱۳۵۹ ل کال د سنبلې په مياشت کې د انيس ورځپاڼې د مسوول مرستيال په توگه وټاکل شو. بيا د هېواد ورځپاڼې د ادب او فرهنگ د څانگې

مسوول شو. په هېواد کې يې مافوق رتبې ته ترفيع وکړه او بيا په (۱۳۷۹ ل) کال کې تقاعد ورکړ شو.

زه دلته دا لازم گڼم چې د قتيل صاحب د سولې له پيغامونو څخه يو شعر چې عنوان يې دی « د سولې پرېښته » را نقل کړم.

مسعود مولایی

خبر نگاری تخصصی

در شماره های قبلی بحث ما روی شیوه کار خبرنگاری در موارد خاصی که خواست خبرنگاران بود امیدواریم بحث های گذشته برای خبرنگاران عزیز ارزشمند بوده و توانسته باشند از آن استفاده لازم را برده باشند.

بحث این شماره ما روی اصول اخلاقی ژورنالیزم (خبرنگاری) بوده امیدواریم مورد پذیرش خبرنگاران واقع شود.

اصول اخلاقی خبرنگاری و قانون: در کشور عزیز ما افغانستان بعد از سقوط رژیم طالبانی هموطنان ما وارد فضای باز دموکراسی شدند و قوانین که اعاده کننده دموکراسی نو پا در کشور بود یکی بعدی دیگری نافذ و مورد اجرا قرار گرفت از جمله قانون مطبوعات و آزادی بیان به مردم و دست اندر کار رسانه ئی مجال آنرا داد تا گفته های نا گفته شانرا آزادانه بدون کدام ترس و هراس بیان دارند. با استفاده از قوانین نافذ

ترجیح دادند. و در بسا موارد نشرات شان غیر قابل تحمل و در رابطه به منافع عامه و وحدت ملی در کشور شکننده می باشد. روی این ملحوظ خواستیم تا روی اصول اخلاقی خبر نگاری و قانون چیزی برای دست اندرکاران خبرنگاران و هم مسلک های خویش داشته باشیم.

آغاز سخن را ازین جا میکنیم: اگر قدرت به معنی توانایی تأثیر گذاری بر دیگران باشد، مطبوعات

شده رسانه های صوتی، تصویری و چاپی آغاز فعالیت نمودند. اما متأسفانه بعضی از رسانه ها پا فراتر از قوانین گذاشته و از این آزادی

سؤ استفاده را بردند و خلاف پالیسی های نشراتی عمل نموده و منافع شخصی شانرا بر منافع ملی

آزاد قدرت بی اندازه ای دارند. در یک جامعه چون افغانستان دارای دموکراسی، رسانه های خبری به طور کلی حق دارند پیش ازینکه

خبری مورد تأیید دولت قرار گیرد آنرا گزارش دهند. در بسیاری از کشورها برای خبرنگاران حمایت

است که در عمل جهت می بخشد. در جایی که قانون در موقعیت خاص که باید و نباید ها را مشخص می سازد، اصول اخلاقی خبرنگاری به شما می گوید که چه باید انجام دهید. ضوابط اخلاقی بر اساس ارزش های شخصی حرفه بی، اجتماعی و اخلاقی شکل گرفته و ریشه در استدلال دارند. در واقع تصمیم گیری بر اساس اصول اخلاقی به معنای به کار گیری این ارزش ها در فعالیت روزمره شما است.

پس این مشخص می کند که خبرنگاری بر اساس اصول اخلاقی برای موفقیت درازمدت رسانه های خبری امری ضروری است. اعتبار مطبوعات به

این عوامل بستگی دارد: متعهد بودن به حقیقت پیگیری صحت خبر رعایت عدالت و واقع بینی و تعهد به تفاوت قایل شدن میان اخبار و تبلیغات. بدست آوردن این اهداف، احترام به ارزشهای اخلاقی و حرفه ای نمی تواند تحمیلی باشد. این ها مسئولیت های خاص خبرنگاران و رسانه ها است.

در کار خبر نگاری خطاهای اخلاقی ندرتاً رخ میدهد ممکن است بعضی از خبرنگاران به ارایه اطلاعات ساختگی مبادرت ورزد. طوریکه یکی از رسانه ها در ایام جشن ولایت غزنی جهت مغشوش ساختن افکار مردم زیر زیگنابل خبر عاجل گزارش داد که (لحظات قبل انفجاری قوی در شهر غزنی به وقوع پیوست) این در حالی بود که مردم در فضای کاملاً امن مشغول برگزاری جشن در شهر غزنی بودند و هیچ کدام واقعه درین روز در غزنی رخ نداده بود. و شاید هم بعضی از مسئولین رسانه از منابع مختلف پول دریافت کرده باشند. و یا اشتهاها آژانس خبری تبلیغات را به شکل خبر نشر کرده باشد. هنگامی که چنین اتفاقات رخ می دهد افکار عمومی حق دارد که همه آنچه را که در رسانه خبر مشاهده می شود مورد سؤال قرار دهد. زمانی که خبرنگاران خلاف اصول اخلاقی رفتار می کنند، همه خبرنگاران و ارگانهای خبری آسیب می بینند، چرا که چنین رفتاری درستی و صحت تمام حرفه بی خبرنگاری را زیر سؤال می برد هنگامی که اعتبار یک رسانه آسیب می بینند طبعاً توان بقای اقتصادی و معنوی یک ارگان خبری هم لطمه می خورد. که در مجموع تمام رسانه ها از آن متضرر می شوند.

های قانونی پیش بینی شده است. تا آنها بتوانند ازین حق شان استفاده معقول نموده باشند. اما باید متوجه بود که بر خوداری از این حق مسئولیتی را نیز به همراه دارد. برای خبرنگاران نخستین وظیفه مهم در جامعه ی آزاد گزارش دقیق و منصفانه اخبار است. که این خود اعتقاد و عمل به اصول اخلاقی خبرنگاری میباشد. اصول اخلاقی مجموعه بی از اصول و ضوابطی

سپوږمی ته !!

ای سپوږمی ای سپوږمی
ای د آسمان جلی ای د تورې شپې رڼا
راشه په خاموشه دنیا بیا تجلا و شینده
نېغه راځه، څنگ مه کوه پاکه رڼا و شینده
هیسته کره نقاب د مخه نور په دنیا و شینده
نیمه شپه رڼا کره زمونږ، سپینه سجا و شینده
هلته را ښکاره کره مخ
شپه کره د عاشق سبا

ای د آسمان جلی ای د تورې شپې رڼا
غرو رغو ته گوره پای انداز دې د گلونو دی
و غروو سترگې چه موسم ښه د سیلونو دی
مه پتوه حسن دا دې وخت د مکیزونو دی
ستوری کره مختوری څه حاجت د میز دونو دی
ووزه له چا درې څنې
مه کره پسر دا دجا

ای د آسمان جلی ای د تورې شپې رڼا
هله مې لا پام وو درته وې چه لا کمکې غونډې
ښه به ښکارېدې راته د ښکلو د اوږې غونډې
اوس نو هم ای بې وفا مه پتوه مخ له ما
ای د آسمان جلی ای د تورې شپې رڼا
ونغاړه د خدای د پاره راشه، د تیارې لمن
وغوروه باغ وینې کې بیا د نندارې لمن
گوندې پراخه ستا په مخ د نظارې لمن
نيسم د هجران له لاسه ستا د هندارې لمن

ماته منعکسه کره هغه د لېمو صفا
ای د آسمان جلی ای د تورې شپې رڼا
دابه په خوب ورو سترگو پته لاره گوري ستا
دوه سترگې به یې اوښکو چه څو کړي وي په لوري ستا
زما په سر کې هم لکه چنچې سو دا وی ښوري ستا
اوښکې مې بې واکه په ښو شوې لکه ستوري ستا
راشه چې څه کړم مینه د لیلی په تا
ای د آسمان جلی ای د تورې شپې رڼا

ای سپوږمی ای سپوږمی
ای د آسمان جلی ای د تورې شپې رڼا

کار حرفه یی و مسلکی در رسانه ها

های جمهوری اسلامی افغانستان نیز آمده است و رسانه به رعایت آن مکلف گردانیده شده است که ماده ۲۲ قانون رسانه ها درین مورد صراحت دارد! در کشور های دیگر ژورنالستان و کارمندان رسانه ها در کار های شان بویژه کار های حرفه یی و مسلکی آزاداند ، مثلاً بی بی سی ، گاردین ، نیدی پندنت ، نیویارک تایمز ، اسوشیتد پرس ، وال ستریت ژورنال رسانه های اند که با پول مالیات دولت و تاجران نشرات دارند ، اما در کار های حرفه یی و رسانه یی خویش کاملاً مستقل و آزاد اند . رسانه های مستقل و آزاد هم آن هایی هستند که خود را وقف معیار های مسلکی و حرفه یی و ملی میکنند . متأسفانه در کشور ما رسانه

حرفه یی و مستقل وجود ندارد

ژورنالیزم یعنی اصول بیطرفی و توازن باید صورت بگیرد تا

خوانندگان و بینندگان و شنوندگان اغوا نگردند . همچنان مراعات اصل توازن و بیطرفی در رساندن اطلاعات چه خبرها و چه گزارش ها یک گام مهم و موثری برای معیاری شدن رسانه ها بشمار میرود و این امر اعتماد مردم را بر رسانه ها افزایش داده و حق پاسخ اشخاص را تضمین و آنرا به بهترین وجه تامین مینماید و پرستیژ و حیثیت رسانه ها را نیز در بین مردم و جامعه بالا برده و به محبوبیت آن ها می افزاید .

چنانکه این اصل در قانون رسانه

رسانه ها وسیله آگاهی و اطلاع دهنده و پل ارتباط بین مردم و

دولت ها بوده و ژورنالستان اشخاص حرفه یی و مسلکی میباشند . که جریان رویداد ها و حوادث را توسط ژانر های خاص

ژورنالستیکی بمردم میرساند و آنان را آگاه و بیدار میسازند البته این کار ژورنالستان با رعایت یکی از اصول مهم

نه ژورنالیستان و نه فرهنگیان
کاری درین راستا انجام میدهند

دخالت از طرف دولت ها در
رسانه هائیکه اصل بیطرفی و

بلکه دست زیر الاشه نشسته اند
!! و برخی از فرهنگیان ما با
گرفتن معاش در درشت و
زیادتر از معاش دولتی مصروف
خدمت به رسانه های دیگر
پیوسته اند !!
که متاسفانه اصل حرفه یی و
مسلكی و ملی و اصل توازن و
بیطرفی سخت آسیب و صدمه
دیده و آسیب پذیر میباشند .

توازن را مراعات نموده اند عیب
و تخطی از قانون رسانه ها است
که این امر در جهان مشهور
است و آن حق مسلم رسانه ها
است .
در کشور ما اکثرا کار رسانه ها
را کار ذوقی تشکیل میدهد در
حالیکه کشور به فقر فرهنگی و
فرهنگ زدایی و فقر مادی دچار
است ؟

در حالیکه درینجا یک رسانه
خود را وقف خدمت و اخبار
صاحب آن و دیگر توزیع یک
بوجی آرد و توپ فوتبال نموده
هر روز آنرا به نشر میرساند یعنی
اینجا نشرات سمتی ، قومی ،
گروهی است نه حرفه یی
و مسلكی !!!

در کشور ما زمانی اصل حرفه
یی و مسلكی و ملی نضج و
قوام پیدا میکنند که واقعا یک
جنبش روشنفکری متعهد بوجود
بیاید و درین روزنامه نگاران و
ژورنالیستان رسوخ یابد تا آنها
اصل بیطرفی و توازن و حرفه یی

را مراعات و فعالیت های شانرا
وقف این اصل مهم و
عمده ژورنالیزم
بسازند ؟؟؟
هم چنان دخالت در کار رسانه
ها نباید صورت بگیرد چه

د خلکور تعريف او ارزښتونه ...

او همدارنگه د ځينو بېرته پاتې قبيلو خلکو د حيواناتو پوستکي، پنډې او غاښونه د سينگار له پاره استعمال کړي دي.

د فولکلور ډيره مهمه برخه اولسي شفاهي ادبيات دي، له يو شمېر څېړنو څخه معلومېږي چې اولسي ادب د ځينو ښېگڼو په درلودلو سره د خواصو له ادب څخه د زياتې پاملرنې وړ دی، د فولکلوريکو ادبياتو مطالعه ډيره مهمه ده.

فولکلوريک ادب د خلکو هيلې، انگېرنې، دودونه، عقيدې او ټولنيزه سيکالوژي څرگندوي، واقعيتونه په کې په ريالستيکه يا حقيقي بڼه افاده کېږي او له دې امله د ټولني د پېژندلو له پاره د يوې مهمې منبع په توگه کارول کېږي له فولکلور څخه د فولکلوريکو موضوعاتو ايمازونو، استعارو، تشبېهاتو اساطيرو او بديعي مختصاتو څخه د هنري نوښتونو او تلميحونو له پاره ډيره استفاده کېږي، د نړۍ ډيرو سترو ليکوالو، شاعرانو او ډرامه تستانو لکه ويليم شکسپير، گوته،

الکسي ماکسيم گورکي او نورو ډيرو د اولسي افسانو، اساطيرو او رواياتو څخه الهام اخيستی دی.

دکتور امير حسن اريانپور په خپل

توضیح له پاره چې د ليک له ايجاد نه وړاندې واقع شوي دي له فولکلور څخه د يوې مهمې منبع په توگه گڼه اخيستل شوي ده. الکسي ماکسيم گورکي وايي: ((د لفظي هنر پيل په فولکلور کې دی)) نو د ژبنيو هنرونو د منشا سټې او پرمختگ د پوهېدنې له پاره له فولکلور څخه پوره مرسته غوښتلای شو، حتی د ليک له پيداېښته وروسته هم فولکلور خپل ارزښت له لاسه نه دی ورکړی، په دې دليل چې د لرغونو او کلاسيکو دورو څېړونکو د پخوانيو پېښو د تشریح له پاره يوازې د ټولواکانو او واکمنو د ژوند د حالاتو په بيانولو بسنه کړې ده او د خلکو د اکثريت ژوند يې نه دی انځور کړی، له دې امله لرغوني تاريخونه که هر څومره په صادقانه ډول هم ليکل شوي وي لکه د قدنما هيندارې په شان ټوله نړۍ نه راښيي، فولکلور د دغې خاليگاه په ډکولو کې ستر نقش او رول لري. همدارنگه

فولکلور د ښکلا پوهنې (استيتکس) د تيورۍ په رغونه کې مهمه ونډه اخيستی ده، د فولکلور او اتولوجي څېړونکو ښودلې ده چې د لرغونو انسانانو

کامپريټ اناتومي د انسان د طبيعي پرمختگ په تاريخ کې ډيرې ستونزمنې رېږې حل کړې دي، په همدې ترتيب سره (مقابلسوي تشریح کامپريټ اناتومي چې په فزيکل انتر پولوجي طبيعي انسان پېژندنه) کې په گټورو بايلو سره يې انساني پوهه پياوړې کړې ده؛ نو په کلتوري انسان پېژندنه (انترپولوجي) کې فولکلور بيا د ټولنيز ژوندانه څرنگوالي او مظاهر پر مور پېژني. د انسان پوهنې په لاره کې دا يو ضرورت او اړتيا ده چې مور د خپلې او بلې کومې ټولني حالات په لرغونې نړۍ کې معلوم کړو. د دې پوهنې ارزښت په دې کې دی، چې مور د تېرې ټولني د وگړو د اندونو، گروهو، هيلو او غوښتنو څخه د دوې ټولنيز تاريخ معلوم کړو او د هغوي سره د نننۍ ټولني جريانات پر تله کړو او دا غوښتنې مور هغه وخت تر سر کولای شو چې فولکلوري څېړني د نورو ټولنيزو پوهنو له پاره د علمي څېړنو وړ پرانيستی دی. فولکلور د تاريخي څېړنو له پاره ښايسته زيات مواد برابر کړي دي، د هغو لرغونو پېښو د

(۱-۵) اوژبگوف - س - ي، روسي روسي قاموس، په روسي ژبه مسکو ۱۹۸۴ ميلادي (۷۴۲) مخ. ۷- پتوال سر محقق محمد مومن، پښتني فولکلور، دولتي مطبعه، ۱۳۶۵ هـ ش مخ.

۳-۸ پتوال سر محقق محمد مومن، پښتني فولکلور، دولتي مطبعه، ۱۳۶۵ هـ ش کال ۶ مخ.

۴-۶ پښتو پښتو تشریحي قاموس - څلورم ټوک - د علومو اکاډمي ۱۳۶۵ هـ ش کال ۳۳۳۸ مخ.

۵-۱ روهي سر محقق محمد صديق د ادب او فولکلور پېژندنه، د علومو اکاډمي ۱۳۶۵ هـ ش کال ۱-۵ مخونه.

۶-۱ روهي سر محقق محمد صديق د ادب او فولکلور پېژندنه، د علومو اکاډمي ۱۳۶۵ هـ ش کال ۱-۵ مخونه.

۷-۳ شینواری سر محقق دوست، محمد، د پښتو د اولسي ادب لارې پښتو ټولنه ۱۳۵۶ هـ ش کال (الف - ب) مخونه.

۸-۴ عطایي، سر محقق، محمد ابراهیم، د پښتو شفاهي داستان یوه تحلیلي څېړنه، دولتي مطبعه ۱۳۷۰ هـ ش کال ۴-۵ مخونه.

۹-۹ په روسي ژبه د ادبي اصطلاحاتو قاموس - مسکو، ۱۹۷۴ میلادي کال، ۴۳۷ مخ

یوازنی لامل ددې ژبې د ویونکو د لیک او لوست سره نه بلدتیا ده. ددې ژبې زیاتره ولسي ادبیات اوس هم د ولس په سینه کې تیت او پرک پراته دي چې زیاتره یې د وگړو د له مینځه

تللو سره ورکیري او له مینځه ځي، او ددې ولسي ادبیاتو راټولول هم زیات کار ته اړتیا لري.

د پښتو ژبې د ولسي ایاتو له ډلې د بلېکې په توگه د لنډې یادونه په مختصره توگه کوم. لنډې هغه لنډ شعري ژانر دی چې دې ته ورته یا کټ مټ د لنډې په شان شعري فورم په بله ژبه کې نشته داسې ویلي شو چې په لنډې کې دومره لوی مفهوم او قوت شته دی، لکه د یو سیند ځایول په یوه کوزه کې د لنډې لومړنی نیم بیتي ۹ څپې او دویمه هغه یې ۱۳ ده چې د حجم او محتوا له اړخه کوچنی او د مفهوم له اړخه زیاته قوی ده اخځلیکونه:

اثر (جامعه شناسي هنر) کې لیکي: ((چې ریالیزم د فولکلور محور دی د عوامو هنر تل معشیت اوله انساني عواطفو او ارمانونو څخه ډک دی))، دی وایي: ((کله چې په فولکلور کې

عملي فعالیت کومې نتیجې ته ونه رسیري؛ نو د تخیل لمنه نیسي خو څنډ او تسلیمي نه پېژني؛ نو په دې اساس هغه څوک چې فولکلور ته د یوه میندل او بایزه څیز په سترگه گوري او د مطالعې وړ یې نه گڼي نشي کولی چې د خلکو له سیکالوژي او فرهنگ سره ژوره اشنایي پیدا کړي.

د پورتنیو څېړنو نه مونږ ته په ښه توگه جوتیري چې د پښتو ژبې ولسي ادب یا فولکلور څومره غني او بهایه دي. د پښتو ادب ولسي برخه دومره پراخه او بهایه ده چې گاونډی ژبې ورسره سیالي نه شي کولای، پښتو ولسي ادبیاتو د غنا او بهایي .

مراسم جشنواره ی پایانی غزنی به حیث پایتخت فرهنگ اسلامی برگزار شد...

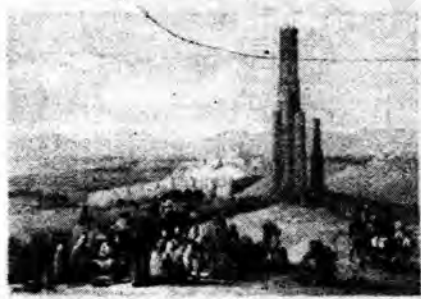
را به چهار تن از هنرمندان و نویسندگان ولایت غزنی توزیع کرد.

در آن ضمن قدردانی از دولت افغانستان به ویژه دکتور سید مخدوم رهین وزیر اطلاعات

دکتور رهین در ادامه گفت : امروز به همت مردم غزنی به همت شورای ولایتی غزنی به

همچنان در این مراسم محمد

علم ایزدیار نایب اول مشرانو جرگه به نمایندگی از پارلمان کشور سخنرانی کرده از تلاش حکومت، پارلمان وزارت

و فرهنگ، معین فرهنگ آن وزارت والی غزنی به خاطر فراهم آوری زمینه ها در راستای مسمی سازی و آماده کردن غزنه بحیث پایتخت فرهنگ اسلامی تشکر کرد و گفت : با کار های انجام شده ، غزنه می تواند نه تنها یک افتخار برای مردم افغانستان بل برای تمام جهان باشد. در پایان دکتور عباس صدوری تحسین نامه های آیسسکو

همت تجار ملی غزنی و سایر غزنی چی های دلسوز و مهربان غزنی دوباره سر بلند می کند. غزنی دوباره یاد روز گاران کهن را امروز در محضر دوستان خود تازه می کند، من لازم می بینم تشکر کنم از تمام کسانی که در طول این سالها به خاطر غزنی و تجلیل از این روز کوشیدند از همه تشکر کنم. متعاقباً دکتور عباس صدوری مدیر دفتر منطقه یی آیسسکوپیم آن نهاد را به خوانش گرفت که

این نمایشگاه به افتخار جشنواره پایانی غزنی پایتخت فرهنگ اسلامی برگزار شده است. به گزارش آژانس باختر، وزیر اطلاعات و فرهنگ همراه با دکتورحسن بانو غضنفر وزیر امورزنان، تعدادی از سفرای کشورهای دوست مقیم کابل و مهمانان خارجی

که در محفل پایانی جشنواره غزنی اشتراک نموده بودند دیدن کردند. معصومه نظری رییس آرشیف

موسی خان اکبرزاده به سفیر جمهوری قرغیزستان داده شد. سال آینده قرار است شهر بشکیک پایتخت قرغیزستان به حیث پایتخت فرهنگ اسلامی

اطلاعات و فرهنگ

، نیروهای امنیتی و سازمان فرهنگی کشورهای اسلامی قدردانی کرده گفت: تجلیل از غزنی به عنوان پایتخت تمدن اسلامی یاد آوری عظمت، ابهت، تاریخ درخشان، فرهنگ و تمدن بزرگ دوره امپراتوری

غزنویان، در صورت کل افغانستان پرافتخار و تاریخی می باشد که روزگاری کانون علم، تمدن، فرهنگ در جهان وبه ویژه مشرق زمین بوده است. ایزدیار از مسوولان محلی، حکومت و مردم استدعا کرد که تادر حفظ آبدات تاریخی غزنی و تاسیساتی که به این مناسبت ساخته است کوشا باشند و برای تکمیل امور با قیمانده این پروژه ملی سعی و تلاش نمایند. در اخیر کلید نمادین غزنی توسط

ملی گفت که در این نمایشگاه ۱۳۷ نسخه خطی نفیس شامل نسخه های از قرآن کریم و دیوانه اشعار به نمایش گذاشته شده و تا چهارشنبه هفته جاری بروی علاقمندان باز می باشد.

مسمی گردد. یک خبر فرهنگی دیگر می افزاید: دکتور سیدمخدوم رهین وزیر اطلاعات و فرهنگ تاریخ ءحوت از نمایشگاه نسخ زبیتی آرشیف ملی دیدن کرد.

د کونړ ملي راډيو تلویزيون ...

په کونړ کې د تلویزيوني خپرونو پیل:

دا چې زموږ هیواد په دې وروستیو کې د پرمختګ په لور ګامونه اوچت کړي په دې لیکنه کې د راډیو دخپرونو ترڅنګ تلویزيوني خپرونې هم ځانګړې ارزښت لري همدې اصل ته په پام سره د افغانستان ملي راډیو تلویزيون ادارې د هندوستان هیواد سره په یوشمېر ولایتونو کې د تلویزيوني دستگاه وو د نصب قرارداد وکړ چې له همدې قرارداد له مخې په ۱۳۸۵ لمريز کال کې د یوه هندي شرکت له لوري کونړ د راډیو تلویزيون ادارې ته یوه ایټالوي یو کیلو واټه دستگاه دانستن، کمرو او د ثبت ستوډیو د وسایلو سره راوړل او نصب شو. په کونړ کې د افغانستان د ملي راډیو تلویزيون خپرونې د همدې دستگاه له لاري پیل شوې چې په څنګ کې یې د کونړ محلي خپرونې هم مل وې چې تلویزيوني دستگاه د نصبېدو سره سم په دې اداره کې یو ستر بدلون رامنځته شو

او هغه دا چې د راډیو خپرونې شپاړس ساعتونو ته وغځېدې او د تلویزيون خپرونې د مازیګر د پنځو بجو څخه د شپې تر لس بجو پورې دوام کاوه. د کونړ ملي راډیو تلویزيون تشکلاتي جوړښت:

د کونړ ملي راډیو تلویزيون آمریت د تشکیل له مخې شل تنه پرسونل لري چې یو آمر پنځلس مامورین او څلور اجیران دي چې مامورین یې په څلورو مدیریتونو (نشراتو مدیریت، تخنیک مدیریت، فرستندوی مدیریت او اداري مدیریت) کې راټول دي.

نشراتو مدیریت چې مدیر یې ضیاء الحق (سایې)، چې دا مدیریت

دوه تنه ویاندویان، یو خبریال، یو محریر او یو پروډیو سر لري.

د تخنیک مدیریت: مدیر خلیل (اشنا)، دوه کمره مینان، یو ایډیټر، یو لایټ مین او تخنیکي کارمنه لري.

د فرستندوی مدیریت: فرستندوی مدیر محمد اسرائیل (کونړی) او یو نفر تخنیکي کارمنه. اداري مدیریت: یوازی یو اداري مدیر لري. او همدارنګه په دې اداره کې څلور اجیران چې یو د رایور، معتمد نقدی او جنسي او دوه تنه خدمتګاران دي. د یادولو وړه چې د کونړ P.R.T ډلې د ۱۳۸۴ کال څخه تر د ۱۳۹۰ کال پورې د راډیو تلویزيون رسمي کارکوونکو ترڅنګ یوشمېر نور ځوانان هم په راډیو تلویزيون کې د P.R.T په مرسته په کار ګمارل شوي وو په دې سربیره P.R.T د راډیو تلویزيون سره د تخنیک روغتیاتو په برخه کې مرستې کولې چې په مټ یې د کونړ ملي راډیو شپاړس ساعته او پنځه ساعته تلویزيوني نشرات دهرې ورځې په اوږدو کې کول چې با الاخره دغه مرستې د ۱۳۹۰ په وروستیو کې بندې کړې چې له هماغه مهاله کونړ ملي راډیو تلویزيون دافغانستان د ملي راډیو تلویزيون عمومي ریاست دورکړل شوي بودیجې او پلان مطابق د شپې داوو بجو څخه تر لس بجو پورې تلویزيوني او راډیويي خپرونې د سهار له مهاله درې ساعته پر FM څپه نشرات کوي.

تاریخچه مستند سازی در جهان

لازم به توضیح است که سیستم و مفاهیمی که عمدتاً از جانب مرکز گسترش سینمای تجربی ایران ارایه می گردد و سرمنشاء و تیر امور جاری آن ها قرار می گیرد، برگرفته از این مکتب و آمیخته شده با راهکارهای آن است، اما آن چیزی که ما در این طرح ارایه می کنیم، تز و تیوری جدیدتر، پخته و کارآمدتری است که به عقیده ی کارشناسان امر و هم چنین بررسی قیاسی دوره بی سبکی، به کارآمدی آن در این مرز و بوم و فرهنگ و اصالت این آب و خاک صحنه گذاشته و موجب پیشرفت سینمای مستند خواهد شد که در بخش نوربالیسم به آن اشاره خواهیم کرد. سبک و نظریه ی مکاتب آلمانی در طول سال های دهه ی دوم قرن ۲۰، آلمان به تجربه ی دوران طلایی در سینما نایل شد؛ تجربه بی با دیدگاه ذهنی که عمدتاً از طریق ترکیبات بصری و حرکت دوربین تحقق یافت. نهضت سینمای مستند آلمان دارای دو جزء متمایز بود: یکی «اکسپرسیونیسم» و دیگری «ریالیسم». هر کدام از این دو سبک، با رابطه ی میان دید ذهنی داده ها و یافته های حسی خارجی سروکار داشته، هر یک به نهضتی مرتبط با هنر متصل بوده و هم چنین هر دو بر ماهیت دوگانه ی سینما تأکید داشتند.

الف - اکسپرسیونیسم:

این سبک سینمایی که از سال ۱۹۱۹ تا ۱۹۲۴ بر صحنه ی سینمای جهان مسلط شد، با عواملی چون دکور، ترکیبات بصری و نور، به تجربه پرداخت تا رسانای واقعیت های ذهنی باشد. فلم های اکسپرسیونیستی در ظاهر بر مقوله هایی چون دیوانگی، هویت، نیروهای شر و شیاطین سروکار داشته، اما علاوه بر این به جامعه ی آلمان نیز اشاراتی داشتند؛ در این فلم ها، نماد بسیار کارکرد داشت. هیجان و اضطراب، از مشخصه های این سبک سینمایی بودند.

ب - ریالیسم آلمانی برخلاف فلم های اکسپرسیونیستی، توجه آثار واقع گرا معطوف به جهان خارج است. این آثار، سرشار از عوامل و بافت های واقعی بودند و دلمشغولی تازه بی را نسبت به پدیده های اجتماعی، به ویژه مسایل طبقات متوسط و پایین جامعه، نشان می دادند.

کراکوژ، تئورسین این سبک، تیوری «سینما عینیت» را جایگزین «سینما حقیقت» نمود. در این تیوری، اشیا، با عینیت در سینما به کار برده می شدند و این قبیل فلم ها، سرشار از اشارات روانشناسانه ی اجتماعی - سیاسی بودند؛ دوربین در فضا همچون انسان، با تقلید شیوه ی حرکت وی، حرکت کرده و زاویه و فوکوس را به فراخور این فرض تغییر

می دهد. در واقع در این سینما، دوربین به جای هم ذات شدن با تماشاگر، با بازیگر هم ذات پنداری می کند.

به طور کلی در این تیوری سینمای مستند، حساسیت به دوربین و توانایی آن در ضبط پیچیدگی ها و ظرایف روح انسانی، زیاد به چشم می خورد. مکاتب فرانسه - آوانگاردیسم تجربه در این نهضت، مبتنی بر فرض و تیوری هایی بود که با تیوری و موازین سبک های دیگر کاملاً تفاوت داشت. یکی از این فرضیات چنین بود که فلم مستند، باید بیان شخصی هنرمند باشد نه محصولی تجاری، صنعتی. فلمسازان آوانگارد این عقیده را داشتند که فلم به اصل مفهوم ادراک تأکید می ورزد.

آن ها تماشاگر را وادار می کردند تا آن چه را که بر پرده ی سینما نقش بسته، ببینند، یعنی نه مفهوم نمایی اشیا را، بلکه شکل بصری آن ها و الگوهای واقعی حرکت از دیدگاه هنری را مشاهده نمایند. ب - موج نو و تیوری های پس از آن سبک «موج نو» «آن گونه که از نامش پیداست، یک جنبش سینمایی نبود، بلکه جایگاه گروهی از فلمسازها بود که در برخورد تیوریک با هم حتی تشابهاتی نیز نداشتند. موج نو، نتیجه ی تفکر و شرایط اقتصادی ویژه ی گروهی از کارگردانان بود که اعتقاد داشتند جوانان در این تفکر

جایگاهی نداشته و می‌بایست بسیار راه شاگردی طی نمایند.

تا کارگردان و فلمساز شوند. ملین جمع، طیف گسترده‌ای از گونه‌ها و انواع مستند را وارد سینمای مستند نمودند.

نئورئالیسم - نئورئالیسم، جنبشی سینمایی بود که در ایتالیا، بعد از جنگ جهانی دوم، سربرافراشت و تمام سینمای ایتالیا، از اواخر دهه‌ی ۱۹۴۰ به بعد را در اختیار گرفت و فلمسازان بسیاری را در سرتاسر دنیا تحت تأثیر خود قرار داد و انقلابی را در صنعت سینمای جهان به ثمر نشاند.

نئورئالیسم، راه و روشی ارزشمند و معتبر را در ارایه‌ی تجربه‌ی دوران جنگ به معرض نمایش گذاشت و با مسایل اجتماعی پس از جنگ به کلنجار پرداخت. نئورئالیست‌ها نه تنها تیوری‌های سینما - چشم و سینما - حقیقت را رد نکردند، بلکه آن‌ها را پایه و مبنای اصول خود قرار دادند.

این سینما، سینمایی بود که فاشیست‌های ایتالیا و نازی‌های آلمان، آن را به عنوان قدرت سینما تلقی کرده و گونه‌ی مستند آن را هم به عنوان یک رسانه‌ی قدرتمند تبلیغاتی تشخیص داده و وقتی به قدرت رسیدند، این صنعت را بر تمامی صنایع مسلط نمودند. در واقع، صنعت فلم در این دوره بود که به قدرت رسید و توانست انقلاب صنعتی را از نوع مکانیزه و با تحول در پایه و اصول آن، پایه‌ریزی نماید.

نئورئالیست‌ها عقیده داشتند که فلم مستند، واقعیت بیرونی همان محیط اطراف خودشان است که از طریق کلمش در آلمان و فعالیت‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی آن محیط شکل گرفته و به داوری گذاشته می‌شود. این فلمسازان، کسانی بودند که با مسایل جاری روز سروکار داشته، با آن‌ها دست و پنجه نرم می‌کردند و خود را عملی متعهد و دخیل در آن مسایل می‌دانستند. آن‌ها سنت مستندهای انگلیسی و فلم‌های اکسپرسیونیستی روسی را از طریق

ساختن آثار انتقادی که ارزش‌های اجتماعی و اخلاقی را در خود حفظ کرده، دنبال می‌کردند و تلاششان در جهت ایجاد یک تحول نظام مند و اصول‌گرا در زخم‌های ریز و مزمن اطرافشان بود، چرا که اعتقاد داشتند باید جلوی یک زخم کوچک را گرفت تا سرایت نکرده و تبدیل به زخم بزرگی نشود. توجه آنان متوجه عواملی بود که در تجربه‌ی زندگی روزمره، عادی تلقی می‌شوند. آن‌ها به رویدادهایی می‌پرداختند که معمولاً جامعه، اجتماع و دولت، از کنارشان بی‌تفاوت گذر می‌کردند.

«زاواتینی» تیوری این سینما را این‌طور تفسیر می‌کند: «اگر نئورئالیسم بخواهد دارای ارزشی باشد، باید آن محرک اخلاقی را که به آغاز نهضت شکل بخشیده، در طریقی استادی و به صورت تحلیلی حفظ کند. هیچ رسانه‌ی دیگری، طبیعت و بسی‌همتایی سینمای مستند را در نشان دادن

چیزهایی که به اعتقاد ما ارزش نشان دارند، آن‌هم به گونه‌ای که هر روزه رخ می‌دهند، ندارند؛ چیزهایی که ممکن است «یومی» خوانده شوند، اما سینمای مستند آن‌ها را در حقیقی‌ترین زمان رویداد نشان می‌دهد. سینمای مستند همه چیز را در برابر خود دارد و هیچ رسانه‌ی دیگری، چنین امکانی برای شناساندن واقعیت‌ها به مردم ندارد.

قصه، تنها راهی برای پوشاندن شکست انسان است و تخیل موجود در آن، چیزی نیست جز تکنیکی در جهت اختلاف و نهادن فرمول‌های مرده بر حقایق اجتماعی زنده، چنین است که آثار نئورئالیستی، هیچ گونه راه ساده و شسته رفته‌ای را برای حل مسایل اجتماعی مطرح شده ارایه نمی‌کند. این فلم‌ها تقریباً هیچ گاه پایان خوش ندارند، چون ارایه‌ی پایان خوش، واقعیت را دروغ جلوه داده و نیاز به تحول به موقع اجتماعی را کم بها جلوه می‌دهد. مردم عادی همواره در نقش همیشگی‌شان در زندگی، جلوی دوربین این فلمسازان می‌رفتند و از حضور بازیگران در این گونه سینمای مستند، با این سبک، همواره جلوگیری می‌شد.

فلینی، «می‌گوید»: «از نظر من مفهوم نئورئالیسم، نگرستن به واقعیت با دیدگانی صادق است، اما هر نوع واقعیت نه فقط واقعیت اجتماعی، بلکه واقعیت روح و روان، واقعیت متافیزیکی، اقتصادی، سیاسی و هر آن چه که انسان در درون خود دارد.

گل آغا احمدی وردگ

نوروز په افغانستان کې

ښه خواړه:

هغه وگړي هڅه کوي چې د نوي کال په ورځ ښه خواړه پاڅه کړي او په خوښۍ سره يې د کورنۍ ټول غړي له يو بل سره و خوري. همدارنگه ځينې کورنۍ بيا خپل خپلوان د نوي کال د لومړني غرمې او مېلې ډوډۍ ته دعوت کوي او له دوستانو سره يو ځای د نورو ورځو په نسبت ښه ډوډۍ چمتو او نوش جان کوي. د نوي کال په خوړو کې کيدای شي، ښوروا، سبزي، پلو، دم پوخ، مرغ پلو، لاندۍ، سابه، ترکاري او داسې نور څيزونه شامل وي او له ډوډۍ وروسته لمده مېوه او چای هم له وچې مېوې سره يو ځای خوړل کېږي.

ځانگړی دسترخوان:

له ډول ډول وچې او لمدې مېوې او خوړو تر څنگ هفت مېوه، سمنک او هفت سین د نوروز د ورځې ځانگړي خواړه دي او دودونه دي چې مخکې يې په لنډه يادونه وشوه او د نوروز د ورځې دسترخوان پرې ښکلی کېږي. خو بايد وويل شي چې هفت سین زياتره په ايران او هفت مېوه او سمنک په افغانستان کې زيات عموميت لري او وگړي يې د نوروز د ورځې په مناسبت برابروي، خپل دسترخوان پرې ښکلی کوي، پخپله يې خوري او دوستانو يې د مينې او محبت

هغه وگړي چې د ژوند کچه يې ښه وي، د نوي کال په مناسبت خپل خان د کورنۍ غړو او په ځانگړې توگه ماشومانو ته نوي کالي اخلي او هغه کسان چې د ژوند کچه يې دومره ښه نه وي هڅه کوي چې خپل پاک کالي د نوروز په ورځ واغوندي او په داسې حال کې خپلې خوښۍ و نمانځي چې پاک او نوي کالي يې اغوستي وي. د نوو يا پاکو جامو اهميت په دې چې په

هغه کې سړی ښه ښکاري، د پاکۍ احساس پکې کوي او زړه يې ورسره تازه کېږي او له ميکروبونو څخه خلاصون مومي. همدارنگه وگړي هڅه کوي چې د نوو کاليو د اغوستلو څخه د مخه حمام وکړي، د خپل سر وپښتان، ږيره او برهت اصلاح کړي او په داسې حال کې له نورو دوستانو سره يو ځای د نوي کال ورځ پيل کړي چېد ښکلا او پاکۍ په پلوشو پوښلی وي.

د ۱۳۹۳ کال د نوروز نړيوال جشن د افغانستان په پلازمینه کابل کې نمانځل کېږي. غواړم په دې ليکنه کې د يو لړ هغو کړنو په هکله لنډه معلومات له گرانو لوستونکو سره شريک کړم چې په دې ورځ زموږ په هېواد کې صورت مومي. د نړۍ د نورو هېوادونو په څېر په افغانستان کې هم نوروز، د هجري لمريز کال پيل او پسرلي د موسم لومړۍ نېټه د هېواد په گوټ گوټ کې په مختلفو دودونو سره نمانځل کېږي. د هجري لمريز کال د وري د مياشتې لومړۍ نېټه په ټول افغانستان کې عمومي رخصتي وي، افغانان د همدې ورځې د سهار د لمانځه څخه وروسته ځانگړې دعاگانې کوي، د افغانستان واکمن ځانگړی پيغام صادروي، راديو بي بي سي، تلویزيوني چينلونه او نورې خبري رسنۍ خاص پروگرامونه د نوي کال نمانځلو ته ځانگړې کوي او خلک يو بل ته د نوي کال مبارکي وايي. بايد وويل شي چې په دې ځای کې له لنډ تفصيل سره يو ځای ځينو هغو گامونو او رواجونو ته اشاره کېږي چې د نورو ورځو په ورځ په افغانستان کې تر سره کېږي او د گرانو لوستونکو د پاملرنې وړ گڼوځي:

نوي کالي:

د زیاتوالي په موخه شریکوي.

د ښوونځي زنگ:

د نورو او نوي کال د رابره کېدو سره سم د افغانستان پوهنيز نظام خپل تعليمي کال پيل کوي او دغه تعليمي کال په رسمي توگه د هيواد د جمهور ريس، د پوهنې د وزير، د پوهنې د مينه والو او چارواکو له لوري په يوه لويه غونډه کې پيل کېږي او د ښوونځي زنگ ته لومړی کړنگ د افغانستان د حاکم ارگان مشر او دويم د پوهنې وزير ورکوي او خپل پوهنيز کال په ټول هيواد کې رسماً پيل کوي. د ښوونځي د زنگ کړنگول چې زموږ د هيواد د پوهنې د ودې په لاره کې يو په زړه پورې دود دی، په دې وروستيو وختونو کې نوی رنگ او نوی خوند موندلی دی او د افغانستان په ښوونيز نظام کې د وخت د غوښتنو سره سم ډراماتيک پرمختگ راغلی دی. د حاکم نظام، ولسمشر، د پوهنې د وزير او نورو مشرانو له لوري د دې زنگ کړنگول د پوهنې ودې ته زموږ د هيوادوالو ژمنتيا، نوي کال ته د نوي تعهد او تعليم ته د ودې زيرې په خپل لمن کې لري چې د وري د مياشتې په دويمه نېټه صورت مومي. همدارنگه کله کله د ښوونځي د زنگ له کړنگولو سره سم په لويه پيمانه او په زده پورې ښوونيز جشن هم دايرېږي چې د هغه په لړ کې زده کوونکي د مشرانو او خپلو ښوونکو په وړاندې ډول ډول سپورتي نندارې او لوبې تر سره کوي او په خپلو خوږو ترانو سره نوی کال د خوښۍ په لحظاتو کې

نمانځي او خپل تعليمي کال پيل کوي.

د بزگر جشن:

د نوي کال او پسرلي په مناسبت په افغانستان کې د بزگرۍ چارو پيل کېدل د بزگر په جشن سره نمانځل کېږي او د دې ډول جشن په لړ کې چې د کرنې د وزير، د کابينې د ځينو غړو او لوړ پوړو چارواکو په حضور کې تر سره کېږي د هيواد بزگران د هيواد له گوټ گوټ څخه را غوښتل کېږي، د لوژ له مخې تېرېږي، له ځينو سره څاروي او غوايان او له ځينو سره ټکټر، بيلچه، يوم، کلنگ او د بزگرۍ نور سامان وي او د نوي کال لپاره د پاخه او اساسي کار ژمنه څرگندوي او د لوژ مخې ته خپل ځانونه ښيي. پر دې سربېره بزگران نوی کال په خوښيو، اتنونو او مېلو سره نمانځي او په داسې يوه لويه کرنيزه او کلتوري مېله کې را سره ټولېږي چې د خپلو محصولاتو په زړه پورې نندارتونونه يې هم ترتيب کړي او مينه والو ته يې د نندارې په ډگر کې ږدي.

د غوايانو سرول:

په همدې ورځ د هيواد په کليوالي سيمو کې د بزگرانو، کليوالو او ځوانانو له لوري د هغو غوايانو د را ويستلو او پر هغوی باندې د آزمايښتي يووې يا قلبې کولو مېله تر سره کېږي چې د ژمي په موسم کې دمسه کړې وي، سست شوي وي او کار ته چندان چمتو نه وي. دغې سلسلې ته د غوايانو سرول ويل کېږي او بزگران معلوموي

چې آيا غوايان دې کار ته آماده دي او که نه؟ که فرضاً د بزگرانو غوايان کار ته په ښه توگه آماده نه وي يا نوي سخوندر او غوڅکي لوی شوي وي نو ممکن د آزمايښتي يووې دغه مېله خو ورځې دوام وکړي او هره ورځ مازديگر مهال خپل غوايان کار ته د آماده کولو په موخه را وباسي او کار پرې وکړي.

د ونو او بوټو کرل: په همدې ورځ په ځينو ځايونو کې د کورنيو او اشخاصو او حتی ځينو اداراتو له لوري د نوو ونو، نوو بوټو، نوو سريو او نوو گلانو کرونده صورت مومي او هغوی هڅه کوي چې په خپلو ټټو، پولو، باغونو او سرايونو کې د گلانو نوې تخمونه و شيندي، هغوی ته ځمکه نرمه کړي، نوي بوټي او نوې ونې پرې و کړي ځکه چې په سرو سيمو کې د کروندې لپاره همدغه بهترين وخت وي. په همدې توگه د کرنې او ښاروالي چارواکي هم هڅه کوي چې په شنو ساحو، د واټونو په ځواوو او عمومي ښونو کې په ورته عمل لاس پورې کړي او په ځينو ځايونو کې له ځوانانو او د ښوونځي له زده کوونکو څخه هم مرسته و غواړي او د ونو د ايښودلو او پاللو په وسيله هيوادوالو ته د داسې يوه زرغون چاپېريال د شته والي سپارښته وکړي چې د شنو ونو او بوټو په زياتوالي سره رامنځته کيدای شي او گڼې ټيکمرغې په خپله لمن کې لري.

نوروز و مسوولیت های رادیو تلویزیون ملی

با فرا رسیدن بهار ۱۳۹۳ افغانستان شاهد برگزاری جشن بین المللی نوروز می باشد. در این جشن با شکوه کشور هائیکه جشن نوروز را تجلیل می نمایند، نیز اشتراک

مینمایند. افغانستان در

جشن نوروز میزبان کشورهای ایران، تاجکستان، ازبکستان ارمنستان، پاکستان، آذربایجان ترکمنستان، ترکیه و قزاقستان می باشد.

مسوولیت و مکلفیت های رادیو تلویزیون ملی در این راستا، چون رسانه ی ملی می باشد برای هر چه خوبتر جلوه دادن فرهنگ اصیل و پرغنای ما میکوشد، برای اینکه فرهنگ ها نقطه وصل ملت ها است بخصوص ممالکی که در حوزه نوروز با هم مشترکات دارند.

قبل از برگزاری جشن نوروز از صفحه ی تلویزیون ملی، رسم و رواج و عنعنات ممالک اشتراک کننده توسط فلم مستند و مصاحبه ها با افراد کشور های اشتراک کننده به

دو فلم مستند در رابطه به بهار ترتیب و آماده ی نشر دارد. برای تجلیل هر چه خوبتر و بهتر در روز برگزاری جشن نوروز اجرای کنسرت در نقاط مختلف تپه قصر پغمان جهت رنگینی این روز فرخنده به نمایش میگذارند.

همچنان اتن ملی

که هویت ملی ما را به تمثیل میگیرد در این روز به اجرا گذاشته میشود تیاتر برای بازدید کننده گان از قصر پغمان در روز نوروز به نمایش گذاشته میشود.

رادیو تلویزیون ملی در راستای هر چه شکوفا شدن فرهنگ پرشکوه ما برنامه خاص نوروزی را تهیه دیده تا باشد دو روز قبل و دو روز بعد از جشن نوروز جهت رنگینی صفحه تلویزیون ملی آنرا

نمایش گذاشته میشود. مسوولیت های رادیو تلویزیون ملی در جشن نوروز ۱۳۹۳ با تدویر دو محفل شب شعر، البته اشعار نوروز تدویر

برنامه موسیقی که برنامه های ذکر شده از طریق صفحه تلویزیون ملی به دید هموطنان عزیز ما رسیده است. همچنان تلویزیون ملی به افتخار نوروز از ولایت ترتیب و بدست نشر می سپارد. البته بعد از تاریخ ۱۵ حوت باید یاد آور شوم که تلویزیون ملی در شبهای نوروز

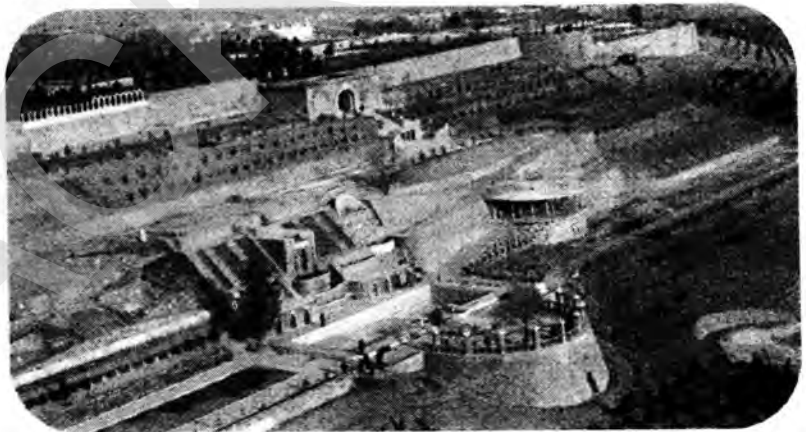
بـــــــر
شـــــــکوه
جـــــــشن
نـــــــوروز
۱۳۹۳ مــــی
افزاید. چون صفحه
راديو تلویزیون
ملي بازگوکننده
فرهنگ اصیل
جامعه افغاني
مامیاشد

در هر چي خوبتر و بهتر نمایانند جشن
نوروز ۱۳۹۳ کوشا بوده و از ماه ها
قبل آماده گي خود رادارد. تاباشد
هويت مان، فرهنگ ما و بالاخره
مردم مان براي جهانيان به اثبات
برسانند که نوروز نقطه وصل همه
اقوام ساکن در افغانستان است.

و بازدید کننده گان داخلي مي
باشند.
هموطنان عزيز ما ميتوانند از اين

به نمایش بگذارد. قابل ذکر است
که ریاست برنامه هاي هنري و ادبي
در این راستا میکوشد و برنامه هاي

به امید نوروز خوش
و بهار با طـــــــراوت
، بهاری که همه هموطنان
عزيز ما شاهد
شگوفايي ، امنيت
، صلح و ثبات در
کشور عزيزشان
باشند.

مکان دیدن و لحظات را به خوشي
سپري نمایند. دربرگذاري از جشن
نوروز ۱۳۹۳ کشور اشتراک کننده
در کنار گروه هاي هنري
نندارتون جهت نمایش
گذاشتن آثار علمي
و فرهنگي غرفه هايی تخصیص
داده شده که

دیدني را پیشکش هموطنان عزيز ما
کنند. چون افغانستان میزبان
کشور هاي که نوروز را تجلیل
میدارند ، میاشد بدین مناسبت تپه
پغمان را که در اثر جنگها به
مخروبه مبدل گشته بود ، اعمار
دوباره و آنرا بنام قصر پغمان
مسمي نمود . که واقعاً مکان
دیدني براي مهمانان خارجي

د رادیويي کليپونو غوراوی

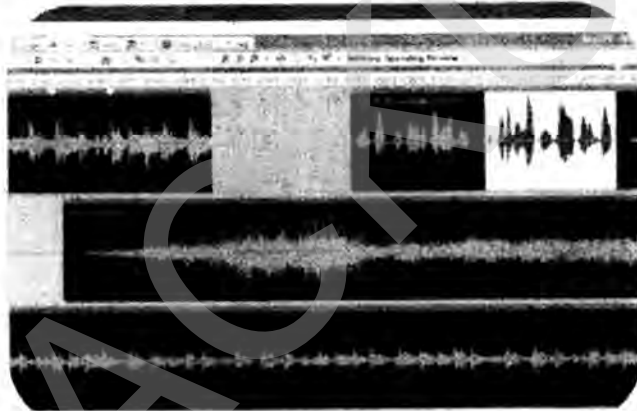
محدودیت له امله دا کار تل شوی نه وي. ښايي په داسې مواردو کې هماغه ښه کليپ چې لومړی مو غوره کړی، وکاروی.

پام مو ساتئ

داسې یوه اړخ ته پام کوی چې موضوع ورسره توره هم سپرل کېږي او یا بله موضوع ترې راوځي. دلته د مالي له وزیر الاسز ډارنگ نه په افغانستان کې د برتانوي عسکرو د مړینې پر ډېرېدو، پوښتنه شوې ده. ستاسې داسې یوه پوښتنه په کار ده چې د مالي امکاناتو په اړه وي. په دې خوابونو کې به کوم یو غوره کړئ:

مور په عمل کې هلته خپلې ژمنې لا ډېرې کړې. خو خورا ډېر احتیاط کوو چې که عسکر د جهې لومړی کړنې ته ځي، نو باید هغه څه په غور واورو چې قوماندان او د قطعو درستیزوالان یې د (عسکرو د) شمېر او یا د هغه څه په اړه چې کولی یې شي یا یې نشي، مور ته وایي. او هیره مو نشي چې په همدغه هلمند ولایت کې چې زموږ

سرتکو کې وکارېږي، داسې یو څه چې روښانه وي او ډېرې معرفي ته اړتیا ونه لري او له دود سره سم یوازې پنځه یا اته ثاني وي؟ یا اوږد غږ مې په کار دی چې په خبري بولتن کې راشي یا په رپوټ (پکېچ) کې وکارېږي او معمولاً لیسس یا شل ثاني وي؟

له سره تر پایه یې واورئ

هرکله چې شونې وي وینا یا مرکې ته له سره تر پایه غور ونیسئ. د ښه اقتباس مرغلره له دې امله له لاسه مه ورکوئ چې گڼې په لومړۍ دقیقه کې مو کوم غوره کليپ درلود. ډېر ځله، د چمتو شویو ویناوو په پای کې د پوښتنو او خوابونو وار راځي او خلک په کې په آنسي او طبیعي بڼه خبرې کوي. البته چې د وخت د

د کليپ د غوره کولو لپاره باید اوږدې او ناڅرگندې جملې غوره نه شي. د کليپ تخنیکي اړخونه باید په پام کې ونیول شي. د کليپ په اېډېټ کې باید ډېر احتیاط وشي چې پر اصلي موضوع سیوری ونه غوروي. له خبري سرتکي سره سره خوري.

د غریزو ټوټو (کلیپونو) له غوره کېدو مخکې تر ټولو مهم کار دادی چې خان چمتو کړئ. ډاډه شی چې موضوع درته سمه روښانه ده. د آژانسونو رپوټونه له سترگو تېر کړئ، ورځپاڼې رااوړئ، مخکنیو خبري خپرونو ته

غور ونیسئ. که پوه شوی چې د غږ کومه ټوټه درته په کار ده، نو ژوند مو ساده کېږي. آیا موضوع مو څه ده؟ څوک ښه غواړي، کومه مهمه شمه به راوتلې یا څوک استعفی کوي. که کیسه درته روښانه شوه، نو بیا چمتو یاست.

د کليپ غوراوی:

خان وپوښتی: "څه ډول غږ غواړم؟" آیا داسې غږ مې په کار دی چې په

وگري، زموږ پوځيان په كې په دنده بوخت دي، امريكايانو هم د خپلو عسكرو شمېر ډېر كړى او دا پخپله له مور سره مرسته كوي.

آيا هغوى نورو پيسو ته اړتيا لري؟
 كه هغوى تجهيزاتو يا بل داسې څه ته چې په جهه كې يې په ښه راځي، اړتيا ولري، نو البته چې حكومت چمتو دى د مالي وزارت له لارې ورسره مرسته وكړي. داسې نشي كېداى چې جهې ته عسكرو واستوى او نور ورپسې د تجهيزاتو يا مالي امكاناتو له پلوه ونه گرځي. دا هغه خبرې دي چې پرله پسې پرې د قطعو له امرانو او قوماندانو سره غبرېږو چې د دغو عسكرو سمه پالنه شونې شي.

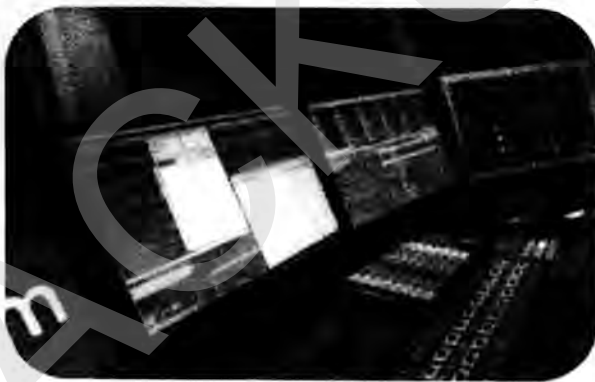
ما به دويم كلبپ غوره كړى واى، هلته چې دى وايي چمتو دى د مالي امكاناتو نويو غوښتنو ته

خواب ووايي. په دې سره موضوع وړاندې ځي او په حقيقت كې دا پر هماغه ماښام چې ده دا وينا واوروله، خبرې سرته كې شو. پام رابښكونكي چلونه:

په داسې فقرو پسې گرځئ چې ذهن ته ژر لاره مومي او يا رنگي وي. داسې يو څه چې پام مو راکاږي، د وينا وال احساس په كې برېښي يا ښايي آن په ټوكو كې كلكه نيوكه وي. دلته (د محافظه كار گوند مشر) ډېرېد كامېرون

اورو چې پر پخواني صدراعظم گورډن براون د پارلماني بحثونو پر مهال ل بریدونو كوي.

د يوې سرچينې له خولې چې دلته حاضر دى، براون په ډاگه له دې امله سخت قهرېدلى و چې د څپ څپانده كېدو هڅه يې روانه ده او غونډه يې له وخت وړاندې پایته ورسوله. دى وايي غواړي چې ښوونكى شي. داسې برېښي چې د ټولگي ولکه يې له لاسه وتلې وي. تـ وړلي

كلـ پيونه ناضروري فقري وباسئ. مور ته نو دا څه په كار دي چې يو څوك وايي: زه فكر كوم چې...، په اصل كې، زما په فكر خبره داده چې...، زما په رېوت كې نتيجه دا راوتلې چې...، دا هرڅه تر هغه ځايه چې اصلي ليكې ته رسېږي، وباسئ. كلـ پې مو وتورئ.

دنننى ايلديت:

هېڅكله هم د غبر هغه برخې مه پرې كوى چې ستاسې له نظره د ويناوال

پر اصلي مقصد سيورى غورځوي. شك نشته چې ټوخي، اوږدې وقفې يا بې مانا ټكي به لېرې كوي. خو هېره مو نشي چې ځينې وختونه وقفې د يو چا د وينا ډرامه نوره هم ډېروي، په تېره بيا كه خبره احـساساتو ته رسېدلې وي.

تخنيكي څرنگوالى

آيا تخنيكي كيفيت (څرنگوالى) د قناعت وړ دى؟ مثلاً پر گرځنده ټېلفون شوې مرکه ښايي د منځنيو څپو خبرونې ته وړ نه وي. يا ښايي په ليكه كې ټكهارى وي؟ لكه په

دې بېلگه كې، چې كله ولسمشر اوباما په افريقا كې غږېده: ځوانان د... وگړو... څه له پاسه... برخه جوړوي... او... له پاى نه پورته ځوانه بايد بدلون ومومي. تاسې ددې كار د كولو وس لرئ... تاسې

بې كولى شئ. د غبر دا (كلېپ) د كارېدو وړ نه دى. دغه راز ښايي اړتيا وي چې د غبر د لوړوالي كچه (واليوم) له سره سم كړئ او د جملو سـر او پاى په نښه كړئ. معمولاً هڅه وكړئ چې تر وسـه وسه يې كيفيت لوړ كړئ چې اورېدونكـى ونه ځوړوي.

نویسنده: انداخ هاشمی شیرازی رزور نیست

تلویزیون پلاسمایی و LCD

دو برابر بیشتر است. شکی نیست که صفحه تلویزیون‌ها بزرگ و بزرگتر می‌شود، اما گروه‌های مصرف‌کنندگان می‌گویند شاهدی وجود ندارد که هرچه صفحه نمایش تلویزیون بزرگتر شود، تصویر آن هم بهتر شود. البته اگر درخشندگی بالا مد نظر باشد، مطمئناً صفحه بزرگتر تاثیرگذارتر است. در هر حال تردیدی وجود ندارد که یک خانواده متوسط که برای خریدن تلویزیون به فروشگاه می‌رود به اندازه و رنگ تلویزیون و حتی نوع طراحی دستگاه کنترل راه اهمیت بیشتری می‌دهد تا

ظرافت‌های چگونگی انتقال تصاویر بر روی صفحه نمایش. این تلویزیون‌ها را روی دیوار نصب کرد. البته توجه داشته باشید که گیره‌ها و وسایل ثابت‌کننده روی دیوار را باید جدا بخرید و معمولاً باید از کمک یک کارشناس برای نصب آنها استفاده کنید که مستلزم

بیشتری نشان دهد، درحالی‌که صفحه‌های LCD از نور پستی لوله‌های فلورسانس استفاده می‌کنند. که از میان یک شاتر کرکره‌مانند عبور می‌کنند. به زبان ساده به علت

آنکه طریقه ساطع شدن نور از صفحه‌های پلاسمایی، کیفیت و وضوح رنگ از این صفحه‌ها تاثیر بسیار بیشتری در بینندگان در اتاقی ایجاد می‌کند که نور محیطی آن کمتر است مثلاً در اتاق نشیمن. اما برعکس اگر می‌خواهید تلویزیونی را برای یک محل پر نورتر مثلاً آشپزخانه تان بخرید، کار آبی LCD بسیار بیشتر است. گرچه سازندگان این مسئله را که تلویزیون‌های پلاسمایی برق بی‌صرف می‌کنند، کارشناسان مستقل مدعی‌اند که برق مصرفی این نوع تلویزیون‌ها تقریباً

این تلویزیون‌ها که بوسیله شرکت پاناسونیک ساخته شده و قیمت آنها ۵۰ هزار پوند کمتر از یکصد هزار دلار امریکایی قیمت دارد این تلویزیون‌ها دارای یک صفحه

پلاسمایی ۱۰۳ اینچی با وزن کمتر ۲۲۰ کیلوگرم است. این آخرین فرآورده تکنالوجی معاصر است که شاید از دسترسی بعضی از ما دور باشد زیرا به این گرانی نمی‌شود این تلویزیون‌ها را خریداری کرد. این تلویزیون‌ها دیجیتالی بوده تصاویر را شفاف و با رنگ طبیعی ارائه می‌دارد. تکنالوجی این تلویزیون‌ها دو روی یک سبکه دیجیتالی هستند. تلویزیون‌های پلاسمایی نور از سلول‌هایی منفرد ساطع می‌شود و می‌تواند با ظرافت سایه‌های رنگ‌ها را با جزئیات

هزینه اضافی است و نیز برشورهای تلویزیون های HD پنج برابر بیشتر
بیشتری باید بخوانید. نهایتاً باید مطمئن نسبت به تلویزیون های معمولی

این فرمت ها باشید، تلویزیون قدیمی
تان مشکلی ایجاد نخواهد کرد. و
لازم نیست نگران HD، LCD و
پلاسما و غیره باشید. حتی هنوز
می توانید تلویزیونهای آنالوگ
غیردیجیتال را به خصوص به شکل
پرتابل برای اتاق خواب و غیره
بخرید، اما هنگام خرید این
تلویزیون ها در نظر داشته باشید که

آنها هنگامی که
انقلاب دیجیتال در
سال ۲۰۱۲ کاملاً
تحقق یابد،
دیگر کار
نخواهند کرد.

اطلاعات ویدیویی بیشتری را به
نمایش می گذارند. که حالا زیاد تر از
این تلویزیون ها مردم استفاده
میکنند. درین جا سوال پیدا میشد که
از تلویزیونهای قبلی تا چه وقت
استفاده کرده میتوانیم. انگلیسها
زنگنه های تلویزیون های قبلی را
یعنی آنالوگ را از سال ۲۰۱۲ میلادی
متوقف ساخته اند. به این ترتیب اگر
شما تلویزیون غیردیجیتال داشته باشید
و مشترک تلویزیون کابلی،
ماهواره ای یا فرمت های گوناگون
آنها نباشید، تلویزیون تان در
این زمان کاملاً بی مصرف می شود.
علت آن این است که همه
سرویس های تلویزیونی
کابلی/ماهواره ای/رایگان در این زمان
با شکل دیجیتال پخش خواهند شد و
این فرمت نهایتاً به هنجار معمول
پخش تلویزیونی بدل خواهد شد.

شود که دیوار قدرت تحمل وزن
این صفحه نمایش سنگین را داشته
باشند.

تلویزیون های دیجیتالی HD
در پهلوی این تلویزیون ها تلویزیون
های HD به قیمت ارزانتر در بازار
آمده که میتوان این تلویزیونها را
خرید. این تلویزیون ها وضوح بالا
تر نسبت به تلویزیون های قبلی ارابه
میکنند و این تلویزیون ها در دهه ۹۹۰
در آمریکا به میان آمده و جای
تلویزیون قبلی را گرفته است.

پلان نشراتی تلویزیون ملی افغانستان

دوشنبه	یکشنبه	شنبه	وقت
پروگرام دینی	پروگرام دینی	پروگرام دینی	۶/۰۰
اخبار	اخبار	اخبار	۷/۰۰
سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	۷/۱۰
خبرونه	خبرونه	خبرونه	۸/۰۰
ادامه سلام صبح بخیر	ادامه سلام صبح بخیر	ادامه سلام صبح بخیر	۸/۱۰
اخبار	اخبار	اخبار	۹/۰۰
اینده سازان	اردوي مني	ورزش هفته	۹/۱۰
زراعت - پولیس	میله - جهان حیوانات	هر جا هر رنگ	۹/۳۰
خبرونه	خبرونه	خبرونه	۱۰/۰۰
مباحثه	مردم و مسوولان - سریال	بحث هفته	۱۰/۱۰
جهان ما	دستآورد	ادامه بحث هفته	۱۰/۴۰
پشه بی و بلوچی	پشه بی و بلوچی	پشه بی و بلوچی	۱۱/۰۰
گزارش	گزارش	گزارش	۱۱/۴۰
خبرونه	خبرونه	خبرونه	۱۲/۰۰
کورنی ژوند	جستجوی حقایق	تندرستی	۱۲/۱۰
پرستشهای دینی	والعصر	در رهگذر نور	۱۲/۳۰
نورستانی	نورستانی	نورستانی	۱/۰۰
مجله تلویزیونی - مشعلداران	خوابه او ترخه - مرچ سرخ	رنگین کمان	۱/۲۰
خبرونه	خبرونه	خبرونه	۲/۰۰
هوا و نوا	مردم و موسیقی	ساعتی با شما - کنسرت	۲/۱۰
ترکمنی و ازبکی	ترکمنی و ازبکی	ترکمنی و ازبکی	۳/۰۰
کارتون	کارتون	کارتون	۳/۴۰
اخبار	اخبار	اخبار	۴/۰۰
کودک	کنکین	اینده سازان	۴/۱۰
شهر ما خانه ما	جوانان	اد واه	۴/۳۰
خبرونه	خبرونه	خبرونه	۵/۰۰
قضا - بسوی نور	پرستشهای دینی	والعصر	۵/۱۰
د دروازو ترشا	ادامه پرستشهای دینی	دستآورد	۵/۳۰
صدای آشنا	صدای آشنا	صدای ائینا	۶/۰۰
سریال عشق پیری	نیچه دیگر	سریال	۷/۰۰
گزارش	گزارش	گزارش	۷/۳۰
اخبار	اخبار	اخبار	۸/۰۰
انعکاس	اینه شهر	کاروان حله - مردم و مسوولان	۹/۰۰
هفت شهر هنر - گذرگاه تبسم	فرهنگ مردم - کتاب	مجله - مشعلداران	۹/۲۰
اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی	۱۰/۰۰
نقد و نظر	مباحثه	سریال	۱۰/۱۰
ورزش خارجی	سریال عشق پیری	آزادبای ایشیف	۱۱/۰۰
زمزمه ها	هوا و نوا	زمزمه ها	۱۱/۴۰
اخبار	اخبار	اخبار	۱۲/۰۰
سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	۱/۰۰
اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی	۲/۰۰
اینه شهر	مباحثه	ساعتی با شما	۲/۱۰
فرهنگ مردم - کتاب	کاروان حله - مردم و مسوولین	ادامه ساعتی با شما	۲/۳۰
نیچه دیگر	سریال	پرستشهای طبی	۳/۰۰
مردم و موسیقی	مجله - مشعلداران هنر	کنسرت	۳/۳۰
ادامه مردم و موسیقی	گزارش	ادامه کنسرت	۴/۰۰
پرستشهای دینی	والعصر	رهگذر نور	۴/۳۰
جوانان	ورزش هفته	کورنی ژوند	۵/۰۰
کلکین	اینده سازان	اردوي ملي	۵/۳۰

پلان نشراتی

فهرست نشراتی افغانستان

سه شنبه	چهار شنبه	پنجشنبه	جمعه
پروگرام دینی	پروگرام دینی	پروگرام دینی	پروگرام دینی
اخبار	اخبار	اخبار	اخبار
سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر
خبرونه	خبرونه	خبرونه	خبرونه
ادامه سلام صبح بخیر	ادامه سلام صبح بخیر	ادامه سلام صبح بخیر	ادامه سلام صبح بخیر
اخبار	اخبار	اخبار	اخبار
کلکین	کودک	نونهالان	قلم هنری برای اطفال و نوجوانان
جوانان	شهر ما خانه ما	بسوی خوشبختی	ادامه قلم اطفال
خبرونه	خبرونه	خبرونه	خبرونه
امینه شهر	نودی شبی	اقتصاد	لابیای ارشیف
کاروان حله	فرهنگ مردم - کتاب	نگاه - سینما	ادامه لابیای ارشیف
پشه بی و بلوچی	پشه بی و بلوچی	پشه بی و بلوچی	پشه بی و بلوچی
گزارش	گزارش	گزارش	گزارش
خبرونه	خبرونه	خبرونه	خبرونه
سریال	انعکاس	نیمه دیگر	سریال - شما و تلویزیون
قضا - بسوی نور	پرستشهای دینی	درسهای از قران	سیرت النبی (ص)
نورستانی	نورستانی	نورستانی	نورستانی
نقد و نظر	هفت شهر هنر - گذرگاه تبسم	چشم انداز - نیش نوش	پرستشهای دینی
خبرونه	خبرونه	خبرونه	خبرونه
پرستشهای طبی - موسیقی محلی	موسیقی نوقی	مردم و موسیقی	هوا و نوا
ترکمنی و ازبکی	ترکمنی و ازبکی	ترکمنی و ازبکی	بلوچی و ازبکی
کارتون	کارتون	کارتون	کارتون
اخبار	اخبار	اخبار	اخبار
نونهالان	جهان ما	هر جا هر رنگ	میله - جهان حیوانات
جهان حیوانات - راپور علمی	زراعت - پولیس	اه و اه	کورتی ژوند
خبرونه	خبرونه	خبرونه	خبرونه
پرستشهای دینی	درسهای از قران	سیرت النبی (ص)	اردوی ملی
ادامه پرستشهای دینی	ویکت - مستطیل سبز	ورزش هفته	کاروان صدای شناسپرستشهای طبی
صدای آشنا	صدای آشنا	صدای آشنا	سریال (رو برو با مردم)
بسوی خوشبختی	سریال - شما و تلویزیون	تدرستی	گزارش
گزارش	گزارش	گزارش	اخبار
اخبار	اخبار	اخبار	ساعتی باشما
اقتصاد	نگاه - سینما	در جستجوی حقایق	ادامه ساعتی باشما
چشم انداز - نیش و نوش	رنگین کمان	خواه او ترخه - مرچ سرخ	اخبار انگلیسی
اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی	بحث هفته (در ختم هر ماه برنامه)
نودی شبی	صور خیال	قلم هنری	(usid)
سریال خارجی	بزم غزل	ادامه قلم هنری	کنسرت
مردم و موسیقی	ادامه بزم غزل	ادامه قلم هنری	ادامه کنسرت
اخبار	اخبار	اخبار	اخبار
سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر
اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی
انعکاس	اقتصاد	سریال - شما تلویزیون	بحث هفته
هفت شهر هنر - گذرگاه تبسم	چشم انداز - نیش و نوش	رنگین کمان -	مرچ سرخ - خواهر او ترخه
سریال	نقد و نظر	سینما - نگاه	تدرستی
شهر ما خانه ما	بسوی خوشبختی	موسیقی نوقی	مردم و موسیقی
نودی شبی	گزارش	ادامه موسیقی نوقی	ادامه مردم و موسیقی
قضا - بسوی نور	پرستشهای دینی	سیرت النبی (ص)	درسهای از قران
دستآورد	ادامه پرستشهای دینی	پولیس - زراعت	قوالی
کودک	نونهالان	مستطیل سبز - ویکت	ورزش هفته

پلان نشراتی

رادیو ملی افغانستان

شنبه	دوشنبه	یکشنبه	شنبه
۴ر۵۸ پروموسورود ملی و معرفی نشرات رادیو	۴ر۵۸ پروموسورود ملی و معرفی نشرات رادیو	۴ر۵۸ پروموسورود ملی و معرفی نشرات رادیو	۴ر۵۸ پروموسورود ملی و معرفی نشرات رادیو
۵ر۲ تلاوت و ترجمه کلام الله مجید	۵ر۲ تلاوت و ترجمه کلام الله مجید	۵ر۲ تلاوت و ترجمه کلام الله مجید	۵ر۲ تلاوت و ترجمه کلام الله مجید
۵ر۳۶ درسهای از حدیث شریف	۵ر۳۶ سیرت النبی (ص) خپرونه	۵ر۳۶ سیرت النبی (ص) خپرونه	۵ر۳۶ سیرت النبی (ص) خپرونه
۶ر۱۰ پیام صیگهان	۶ر۱۰ پیام صیگهان	۶ر۱۰ پیام صیگهان	۶ر۱۰ پیام صیگهان
۶ر۳۰ صبح بخیر افغانستان	۶ر۳۰ صبح بخیر افغانستان	۶ر۳۰ صبح بخیر افغانستان	۶ر۳۰ صبح بخیر افغانستان
۷ر۳۰ کورنی ژوند	۷ر۳۰ کورنی ژوند	۷ر۳۰ کورنی ژوند	۷ر۳۰ کورنی ژوند
۸ر۰ اخبار پښتو	۸ر۰ اخبار پښتو	۸ر۰ اخبار پښتو	۸ر۰ اخبار پښتو
۸ر۸ از خواب تا واقعیت	۸ر۸ از خواب تا واقعیت	۸ر۸ از خواب تا واقعیت	۸ر۸ از خواب تا واقعیت
۸ر۳۰ رنگ مکتب	۸ر۳۰ سمای شاعر در آینه شعر	۸ر۳۰ تصویر شریف	۸ر۳۰ نهای جوانان
۹ر۱۰ اخبار دري	۹ر۱۰ اخبار دري	۹ر۱۰ اخبار دري	۹ر۱۰ اخبار دري
۹ر۵ مسوولين و رايو افغانستان	۹ر۳۰ اسلام و نظام حقوقه	۹ر۵ دسراتو جرگي غم	۹ر۵ افغانستان امروز
۹ر۳۰ از ارسيفدا نشراتی رادیو	۱۰ر۰ اخبار پښتو	۹ر۳۰ بکه طرز دو هنر مند	۹ر۳۰ نیش و نوش
۱۰ر۱۰ اخبار پښتو	۱۰ر۱۰ نشست هفته	۱۰ر۱۰ اخبار پښتو	۱۰ر۱۰ اخبار پښتو
۱۰ر۱۰ بر آینه هنر	۱۱ر۱۰ اخبار دري	۱۰ر۵ رادیو صدای مردم	۱۰ر۵ اخبار دري
۱۱ر۱۰ اخبار دري	۱۱ر۵ اشکهای فریاد	۱۱ر۱۰ اخبار دري	۱۱ر۵ تحفه از ارسيف
۱۱ر۵ حرف خوشی آهنگ خوشی	۱۱ر۱۰ اخبار پښتو	۱۱ر۵ کنسرت هنرستان داخلی و خارجی	۱۱ر۱۰ اخبار پښتو
۱۲ر۰ اخبار پښتو	۱۲ر۵ آموزش آرتاکویم	۱۲ر۰ اخبار پښتو	۱۲ر۵ مردم به روزنامه ها
۱۲ر۵ مردم به روزنامه و ترغ سدا	۱۲ر۳۰ آنگان نماز پیشین و اتوار الهی	۱۲ر۵ مردم به روزنامه ها	۱۲ر۳۰ آنگان نماز پیشین و اتوار الهی
۱۲ر۳۰ آنگان نماز پیشین و اتوار الهی	۱ر۰ اخبار دري	۱۲ر۳۰ آنگان نماز پیشین و اتوار الهی	۱ر۰ اخبار دري
۱ر۰ اخبار دري	۳ر۰ موسیقی آماتور	۱ر۰ اخبار دري	۳ر۰ موسیقی غزل
۳ر۱ موسیقی غزل	۱ر۳۰ برنامه های صدای هموطن	۳ر۱ موسیقی	۱ر۳۰ برنامه های صدای هموطن
۱ر۳۰ برنامه های صدای هموطن	۳ر۰ اخبار پښتو	۱ر۳۰ برنامه های صدای هموطن	۳ر۰ اخبار پښتو
۳ر۰ اخبار پښتو	۳ر۵ اعلات	۳ر۰ اخبار پښتو	۳ر۵ اعلات
۳ر۵ اعلات	۳ر۳۰ دانش بزرگیت	۳ر۵ اعلات	۳ر۳۰ سپهتی خپری
۳ر۳۰ نقش بزرگیت	۵ر۰ اخبار دري	۳ر۳۰ لوی شی چی پوی شی	۵ر۰ اخبار دري
۵ر۰ اخبار دري	۵ر۵ نونی اطفال	۵ر۰ اخبار دري	۵ر۵ زراعت و مغلداري
۵ر۵ زراعت و مغلداري	۵ر۳۰ اردوی ملی	۵ر۵ نشست هفته	۵ر۳۰ یاد نامه مردان خدا
۶ر۱۰ ماينام مويه خير افغانستان	۶ر۰ ماينام مويه خير افغانستان	۶ر۰ ماينام مويه خير افغانستان	۶ر۰ ماينام مويه خير افغانستان
۶ر۱۰ ماينام مويه خير افغانستان	۷ر۰ اخبار پښتو و تبصره	۶ر۰ ماينام مويه خير افغانستان	۷ر۰ اخبار پښتو و تبصره
۷ر۱۰ اخبار پښتو و تبصره	۷ر۳۰ گزارشها و گفتگو ها	۷ر۰ اخبار پښتو و تبصره	۷ر۳۰ زیر آسمان کبود
۷ر۳۰ اشکهای محلی	۸ر۰ اخبار دري و تبصره	۷ر۳۰ ما و محیط زیست ما	۸ر۰ اخبار دري و تبصره
۸ر۱۰ اخبار دري و تبصره	۸ر۳۰ دروازو ترشا	۸ر۰ اخبار دري و تبصره	۸ر۳۰ ما و جهان ما
۸ر۳۰ ماشونده گان	۹ر۰ پرتین	۸ر۳۰ ما رعدو ما - مشاهیر جهان (مقرب)	۹ر۰ پستاران صلح و امنیت
۹ر۰ میراثهای گرانبها	۹ر۳۰ داستانهای نینله نار	۹ر۰ ما و صنعت ما	۹ر۳۰ داستانهای نینله نار
۹ر۳۰ اشکهای تنهایی	۱۰ر۰ اخبار پښتو	۹ر۳۰ ما و صنعت ما	۱۰ر۰ اخبار پښتو
۱۰ر۰ اخبار پښتو	۱۰ر۵ استاره های از کشتن موسیقی	۱۰ر۳۰ ما و صنعت ما	۱۰ر۵ موسیقی کلاسیک
۱۰ر۵ زمره های شبنمگلم	۱۱ر۰ سمای شاعر در آینه شعر	۱۱ر۳۰ ما و صنعت ما	۱۱ر۰ بزم غزل
۱۱ر۰ جلوه گاه نوب	۱۱ر۵ دعقبه	۱۱ر۳۰ ما و صنعت ما	۱۱ر۵ دعقبه
۱۱ر۵ دعقبه	۱۲ر۰ سرود ملی و ختم نشرات	۱۱ر۳۰ ما و صنعت ما	۱۲ر۰ سرود ملی و ختم نشرات
۱۲ر۰ سرود ملی و ختم نشرات		۱۲ر۰ سرود ملی و ختم نشرات	

پلان نشراتی راډيو ملي افغانستان

جمعه	پنج شنبه	چهارشنبه
۴ر۵۸ ارم راډيو سرود ملي وسعې نشرات راډيو	۴ر۵۸ ارم راډيو سرود ملي وسعې نشرات راډيو	۴ر۵۸ ارم راډيو سرود ملي وسعې نشرات راډيو
۵ر۲ تلاوت و ترجمه كلام الله مجيد	۵ر۲ تلاوت و ترجمه كلام الله مجيد	۵ر۲ تلاوت كلام الله مجيد
۶ر۲ سيرت النبي (ص) خپرونه	۵ر۳۲ سيرت النبي (ص) خپرونه	۵ر۳۲ سيرت النبي (ص) خپرونه
۶ر۳۰ پيام صباگان	۵ر۴۲ تصوير شريف	۵ر۳۲ نبوي ملغلري
۷ر۳۰ صبح بخير افغانستان	۶ر۰۰ پيام صباگان	۶ر۰۰ پيام صباگان
۸ر۳۰ ميرزا قلم	۶ر۳۰ صبح بخير افغانستان	۶ر۳۰ صبح بخير افغانستان
۹ر۰۰ اخبار پښتو	۷ر۳۰ کورني ژوند	۷ر۳۰ کورني ژوند
۹ر۵۰ دنيوي کتاب - مشطاران سخن (ممتاوب)	۸ر۰۰ اخبار پښتو	۸ر۰۰ اخبار پښتو
۹ر۳۰ نينه لښه (دجمي ملي ممتاوب)	۸ر۵۰ ازخواب تا واقعت	۸ر۵۰ ازخواب تا واقعت
۱۰ر۰۰ راډيويي مجله	۸ر۳۰ پيام سرباز	۹ر۰۰ لکيار دري
۱۱ر۰۰ اخبار دري	۹ر۵۰ صفحه م از تاريخ	۹ر۵۰ بسوي باز سمي
۱۱ر۵۰ از هرچمن سمني	۹ر۳۰ گلږده هاي از نشرات راډيو	۹ر۳۰ هنرمنادهنه بالونه
۱۲ر۰۰ اخبار پښتو	۱۰ر۰۰ اخبار پښتو	۱۰ر۰۰ اخبار پښتو
۱۲ر۵۰ بسوي نور واذان نماز ظهر	۱۰ر۵۰ راډيو صدای مردم	۱۰ر۵۰ راډيو صدای مردم
۱۲ر۳۵ صدای منبر	۱۱ر۰۰ اخبار دري	۱۱ر۰۰ اخبار دري
۱ر۰۰ موسيقي قوالي	۱۱ر۵۰ کاروان حله	۱۲ر۵۰ ترانه ها وسخنها
۱ر۳۰ برنامه هاي صدای هموطن	۱۲ر۰۰ اخبار پښتو	۱۲ر۰۰ اخبار پښتو
۲ر۰۰ اخبار پښتو	۱۲ر۵۰ پاسخ به مسايل ديني	۱۲ر۵۰ سرودي به روز ناسها و نرخ اسعار
۳ر۵۰ اعلانات	۱۲ر۳۰ اذان نماز ظهر واور الهي	۱۲ر۳۰ اذان نماز پښتو واور الهي
۴ر۳۰ سپڼي خبري	۱ر۰۰ اخبار دري	۱ر۰۰ اخبار دري
۵ر۰۰ اخبار دري	۱ر۵۰ از ارفييف نشرات راډيو	۱ر۵۰ موسيقي - رنگارنگ
۵ر۵۰ نيزي مجلس	۱ر۳۰ برنامه هاي صدای هموطن	۱ر۳۰ برنامه هاي صدای هموطن
۵ر۳۰ برنامه اطفال	۲ر۰۰ اخبار پښتو	۲ر۰۰ اخبار پښتو
۶ر۰۰ ماښام مويه خير افغانستان	۳ر۵۰ اعلانات	۳ر۳۰ دلنښ بزرگيست
۷ر۰۰ اخبار پښتو و تبصره	۳ر۳۰ دانش بزرگيست	۳ر۳۰ دانش بزرگيست
۷ر۳۰ صدای معارف	۵ر۰۰ اخبار دري	۵ر۰۰ اخبار دري
۸ر۰۰ اخبار دري و تبصره	۵ر۵۰ ورزش	۵ر۵۰ صحت پراي همه
۸ر۳۰ موسيقي	۵ر۲۰ زن وجامعه	۵ر۳۰ پوليس خدمتگار جامعه
۹ر۰۰ افغانستان و جهان	۵ر۳۵ اصلاحات اداري	۶ر۰۰ ماښام مويه خير افغانستان
۹ر۳۰ موسيقي	۶ر۰۰ ماښام مويه خير افغانستان	۶ر۰۰ ماښام مويه خير افغانستان
۱۰ر۰۰ اخبار پښتو	۷ر۰۰ اخبار پښتو و تبصره	۷ر۰۰ اخبار پښتو و تبصره
۱۰ر۵۰ زمزمه هاي شپښنگام	۷ر۳۰ جام جم	۷ر۳۰ در گذرگاه اتديشه
۱۱ر۰۰ راډيويي مجله	۸ر۰۰ اخبار دري و تبصره	۸ر۰۰ اخبار دري و تبصره
۱۱ر۵۵ دعليه	۸ر۳۰ وحدت ملي	۸ر۳۰ جامعه وفاقون
۱۲ر۰۰ سرود ملي وختم نشرات	۹ر۰۰ اضرار مواد مخدر	۹ر۰۰ صفحه م از تاريخ
	۹ر۳۰ راډيو درام	۹ر۳۰ در امتداد شب
	۱۰ر۰۰ اخبار پښتو	۱۰ر۰۰ اخبار پښتو
	۱۰ر۵۰ زمزمه هاي شپښنگام	۱۰ر۵۰ آهنگهاي فلکوريه
	۱۱ر۰۰ موسيقي	۱۱ر۰۰ از هر چمن سمني
	۱۱ر۵۵ دعليه	۱۱ر۵۵ دعليه
	۱۲ر۰۰ سرود ملي وختم نشرات	۱۲ر۰۰ سرود ملي وختم نشرات

د سولې پرېنټه

چې د سولې پرېنټې وي خپاره كړي خپل ځانگونه
 د ټوپك و سينزه اورته نيول شوي نه وي زړونه
 چې طاغوت د كينې كړلې كونده شوي وي انسان ته
 چې د ظلم و استبداد ديو په كينه نه وي جهان ته
 چې د ژوند بڼاپېرې پېغله له زړندي نه وي آزاده
 چې نړۍ د انسانانو وي الفت باندي آبهاده
 د وحشت له لټې خلاص وي د ماشوم د شيدو ډك جام
 چې موسكا په شونډو ناخي د مور غېره كې مستي كړي
 د جگړې لمبې وي ټپې د زورور زور وي اوبه شوي
 احترام وي سړيتوب ته وي لمن د ژوندن خلاصه
 د قدرت د ليونيانو له وحشته نو كار گر به په هوسا زړه
 د ماشين څرخونه تاو كړي نو پولې به د لاس گل شي
 بڼايست رنگين اوربل ته مست به شعر شي غزل شي
 په مستي به كار گران شي بوخت په كار د خپل جهان شي
 د توليد سطحه شي لوړه بېوزلې نه خلاص په يو مخ

دا زمونږ افغانستان شي

كابل
۱۳۶۸۱۲۱۸

او دا هم د قنيل صاحب د غزلونو له كليات
څخه د هغه يو خور غزل

كافي

د ژوندانه په سيمه اوري د آسمان كافي
 تپاه كوونكي، خورووكي د شيطان كافي
 د محبت د كلي ساه ده زيندي شوې دلته
 له هرې خوانه را وريزي په افغان كافي
 د انسان خاله خرابيري د ژوندون په گناه
 لكه سكروټي را پرېزي په انسان كافي
 دا مونږه خوارو څه گناه ده دې وطن كې كړې
 لكه بلسي زمونږ په لوري را روان كافي
 د اور لمبو ته پي نيولي د انسان زړونه دي
 وحشت غوسه دي وروي لكه باران كافي
 ((قتيله)) خدای دې په غريب ژوندانه ورحميري
 د بچېدو نه دي له سره د حيوان

كافي

مونږ محترم استاد عبدالرؤف قنيل خورياني
 صاحب ته چې لا تر اوسه د پښتو ادب د آسمان
 په ستورو كې خليري د لوی خدای ج څخه د
 اوږد عمر او بڼې روغتيا غوښتنه كوو.

سال نو مبارک

هنیت رهبری و منسوبین ریاست عمومی رادیو
تلویزیون ملی افغانستان ضمیمانه ترین تبریکات و شاد باش
های خود را به مناسبت فرا رسیدن سال نو ۱۳۹۳
خورشیدی به عموم هموطنان عزیز خویش تبریک عرض میپردازد
تتما میکنیم این سال روزنه خوشبختی برای عموم هم میوهان عزیز ما باشد

ACKU
مسجل
HE
8700.9
الجزء
29 أ
75

اروايات استاد محمد صديق پسرلى نوميالى شاعر او په ۱۳۳۶ ل. كال كې
د پښتون ږغ (اوسنى آواز) مجلې مرستيال

چاپ : مطابع آزادى (دولتى)